

ข้อบังคับการประชุม

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๔

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961158332

A พ.ศ. 1949
พ.ศ. 111 ๘1
๕๐
๕๖๓
๐๕๕๖๗ ๕๕๗๕

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544

ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. 2542

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2544

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2546

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2544

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- เรื่อง** - ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544
- ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. 2542
- ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2544
- ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2546
- ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2544
- ปีที่พิมพ์** มีนาคม 2549
- จำนวนหน้า** 190 หน้า
- พิมพ์ครั้งที่ 7** จำนวนพิมพ์ 3,000 เล่ม
- จัดทำโดย** กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
อาคารธนาครทวารไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2354 5020, 0 2354 5022
- ออกแบบปก** นายนิธิทัศน์ องค์กรศิวิชัย
- ศิลปกรรม** นายมานะ เรืองสอน
-
- พิมพ์ที่** สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
อาคารธนาครทวารไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2354 5110

คำนำ

ข้อบังคับการประชุมคือกฎหรือระเบียบที่ได้ตราขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ใช้บังคับและควบคุมให้การประชุมดำเนินไปด้วย ความเรียบร้อย สำหรับสาระสำคัญของข้อบังคับการประชุมจะกำหนด เกี่ยวกับเรื่อง การเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธาน รองประธาน ของแต่ละสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติและ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การเสนอญัตติ การอภิปราย การลงมติ การบันทึกและการเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย ประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ รวมทั้งกิจการอื่นๆ เพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้จัดทำหนังสือ ข้อบังคับการประชุมทั้งในส่วนของการประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา นอกจากนี้ ยังได้นำข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการ พ.ศ. 2542 รวมไว้ในหนังสือนี้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา และผู้ที่เกี่ยวข้อง กับวงงานรัฐสภาต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

- ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544 1
- ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. 2542 57
- ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2544 67
- ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1)
พ.ศ. 2546 147
- ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2544 157

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. 2544

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. 2544

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 191 และมาตรา 316 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สภาผู้แทนราษฎรจึงตราข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544”

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในข้อบังคับนี้ คำว่า

นิยามที่ใช้ในข้อบังคับ

“ประธานสภา” หมายความว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎร

“รองประธานสภา” หมายความว่า รองประธานสภาผู้แทนราษฎร

“สภา” หมายความว่า สภาผู้แทนราษฎร

“ประธาน” หมายความว่า ประธานของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“กรรมาธิการ” หมายความว่า กรรมาธิการสามัญหรือกรรมาธิการวิสามัญ

“บริเวณสภา” หมายความว่า อาณาบริเวณอันเป็นขอบเขตของสภาผู้แทนราษฎรและให้หมายความรวมถึงอาคารที่ทำการต่าง ๆ และอาคารที่ทำการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

“การประชุม” หมายความว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎร

“ร่างพระราชบัญญัติ” หมายความว่ารวมถึง ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

ข้อ 4 ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

หมวด 1

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา

เลือก
ประธานสภา

ข้อ 5 การเลือกประธานสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อหลายชื่อ ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ ให้ประธานประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อที่ประชุม

เลือกรอง
ประธานสภา

ข้อ 6 การเลือกรองประธานสภา ให้นำความในข้อ 5 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่สภามีมติให้มีรองประธานสภาสองคน ให้เลือกรองประธานสภาคนที่หนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานสภาคนที่สอง

แต่งตั้ง
ประธาน
และรอง
ประธานสภา

ข้อ 7 เมื่อเลือกประธานสภาและรองประธานสภาได้แล้ว ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว เพื่อนำความกราบบังคมทูล

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธานสภาและรองประธานสภาแล้วให้เลขาธิการส่งสำเนาประกาศพระบรมราชโองการไปยังวุฒิสภาเพื่อทราบด้วย

หมวด 2

อำนาจและหน้าที่ของ ประธานสภา รองประธานสภาและหน้าที่ของเลขาธิการ

ข้อ 8 ประธานสภามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

อำนาจหน้าที่
ประธานสภา

- (1) เป็นประธานของที่ประชุมสภา
- (2) ควบคุมและดำเนินกิจการของสภา
- (3) รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมสภาตลอดถึงบริเวณ

สภา

- (4) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก
- (5) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการสภา

(6) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มิกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ 9 รองประธานสภามีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานสภาในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภามอบหมาย

อำนาจหน้าที่
รองประธานสภา

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภา หรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มิรองประธานสภาสองคน ให้รองประธานสภาคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา ถัารองประธานสภาคนที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาคนที่สองเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา

หน้าที่ของ
เลขานุการ

ข้อ 10 เลขานุการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) นัดประชุมสภาและคณะกรรมการครั้งแรก
- (2) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภาและที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่
- (3) ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนนเสียง
- (4) จัดทำรายงานการประชุมสภาและบันทึกการออกเสียงลงคะแนน
- (5) ยืนยันมติของสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
- (6) รักษาสรรพเอกสารและโสตทัศนวัสดุของสภา
- (7) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด
- (8) หน้าที่อื่นตามที่มิกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
- (9) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

หมวด 3 การประชุมสภา

ส่วนที่ 1 วิธีการประชุม

ข้อ 11 การประชุมสภาย่อมเป็นการเปิดเผย แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรร้องขอให้ประชุมลับก็ให้ประชุมลับ

การประชุมสภา

การประชุมเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุมได้ตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด และให้ประธานสภาจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องให้แจ้งที่ประชุมทราบ

การประชุม
เปิดเผย

การประชุมลับ ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุม เว้นแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธานเท่านั้น

การประชุมลับ

ข้อ 12 ให้มีการประชุมครั้งแรกภายในสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมสามัญ หรือวิสามัญของรัฐสภา

การประชุมสภา
ครั้งแรก

การประชุมครั้งต่อไปให้เป็นไปตามมติที่สภากำหนดไว้ แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรประธานสภาจะสั่งงดการประชุมครั้งใดก็ได้

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควรเรียกประชุมเป็นพิเศษให้เรียกประชุมได้

การนัดประชุม

ข้อ 13 การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เมื่อได้บอกนัดในที่ประชุมแล้ว

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ถ้าประธานสภาเห็นสมควร จะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้อีก

การส่ง
ระเบียบวาระ
การประชุม

ข้อ 14 ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุม ถ้าประธานสภาเห็นสมควรจะบรรจุเรื่องใดเพิ่มเติมในระเบียบวาระการประชุมอีกก็ได้ แต่ต้องก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

การจัด
ระเบียบวาระ
การประชุม

ข้อ 15 การจัดระเบียบวาระการประชุมให้จัดลำดับดังต่อไปนี้

- (1) กระทู้ถาม
- (2) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (3) รับรองรายงานการประชุม
- (4) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (5) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (6) เรื่องที่เสนอใหม่
- (7) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้ แต่จะจัดไว้ก่อนเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วไม่ได้

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีขอให้จัดเรื่องซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอเรื่องใดเป็นเรื่องด่วนไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุม ก็ให้ประธานสภาพิจารณาและอาจจัดให้ตามที่คณะรัฐมนตรีขอ

ข้อ 16 ก่อนเข้าประชุมทุกครั้งให้สมาชิกมาประชุมลงชื่อในเอกสารที่จัดไว้ หรือแสดงตนตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถาม ถ้ามีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุมพิจารณาได้ องค์ประชุม

เมื่อมีสมาชิกมาลงชื่อครบองค์ประชุมและมีสัญญาณให้เข้าประชุมแล้วให้ประธานดำเนินการประชุมได้

เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมยืนขึ้นจนกว่าประธานได้นั่งลง

ข้อ 17 เมื่อพ้นกำหนดประชุมไปสามสัปดาห์แล้ว สมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุมประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมไปก็ได้

ข้อ 18 เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุม ให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุด ซึ่งมาประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกตั้งประธานสภาและรองประธานสภาตามข้อ 5 และข้อ 6 หรือเพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกตั้งประธานเฉพาะคราวสำหรับการประชุมครั้งนั้นในกรณีที่ที่ประชุมต้องประชุมปรึกษาเรื่องอื่น ประธาน
ชั่วคราว

ในการเลือกประธานเฉพาะคราว ให้นำความในข้อ 5 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การลงคะแนนให้กระทำตามข้อ 74 (1)

ข้อ 19 การประชุมสภา ให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตาม

ลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การกล่าวถ้อย
คำในที่ประชุม

ข้อ 20 ผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุม ให้ยกมือขึ้นพันศีรษะ เมื่อประธานอนุญาตแล้ว จึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานเท่านั้น

กรณีรัฐมนตรี
ขอชี้แจงต่อ
ที่ประชุม

ข้อ 21 ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุม ให้ประธานพิจารณาอนุญาต

สมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่รัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ ถ้าเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

การพิจารณา
เรื่ององค์กร
อิสระ

ข้อ 22 ในกรณีที่สภาพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ ให้ผู้แทนขององค์กรนั้นมีสิทธิเข้าแถลงหรือชี้แจงต่อที่ประชุมได้ เมื่อประธานอนุญาต

อำนาจประธาน
ในการขอปรึกษา
ที่ประชุม

ข้อ 23 ประธานมีอำนาจปรึกษาที่ประชุมในปัญหาใด ๆ สั่งพักการประชุม เลื่อนการประชุม หรือเลิกการประชุมได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าประธานลงจากบัลลังก์โดยไม่ได้สั่งอย่างใด และไม่มีรองประธานปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เลิกการประชุม

รายงานการ
ประชุมสภา

ข้อ 24 รายงานการประชุมสภา เมื่อคณะกรรมการธิการตรวจรายงานการประชุมตรวจแล้ว ก่อนที่จะเสนอให้สภารับรอง ให้ทำสำเนาวางไว้ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ณ บริเวณสภา เพื่อให้สมาชิกตรวจดูได้

รายงานการประชุมทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิกที่มาประชุม ที่ลาการประชุม ที่ขาดการประชุม และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนแต่ละเรื่อง

สมาชิกมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริง โดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธาน คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม ถ้าคณะกรรมการไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิที่จะยืนยันคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้สภาวินิจฉัย

การแก้ไข
เพิ่มเติมรายงาน
การประชุม

ข้อ 25 รายงานการประชุมสภาครั้งใด เมื่อได้วางสำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกตรวจดูแล้ว ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมเองหรือโดยสมาชิกขอแก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม ในคราวที่สภาพิจารณารับรองรายงานการประชุมนั้น คณะกรรมการจะต้องแถลงต่อที่ประชุมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

กรณีที่มีการ
แก้ไขรายงาน
การประชุม

ข้อ 26 เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุมสภาครั้งใดแล้ว ให้ประธานสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

รับรองรายงาน
การประชุม

รายงานการประชุมที่ได้รับรองแล้ว แต่ประธานสภายังมิได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หรือรายงานการประชุมที่ยังมิได้มีการรับรอง เพราะเหตุที่อายุของสภาสิ้นสุดลง ให้เลขาธิการบันทึกเหตุนั้นไว้ และเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมนั้น

ข้อ 27 สภาอาจมีมติไม่ให้อวดรายงานการประชุมลับครั้งใดทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้ แต่ให้มีบันทึกเหตุการณไว้

การจดยางาน
การประชุมลับ

ข้อ 28 การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมพิจารณาและเสนอความเห็น

การเปิดเผย
รายงานการ
ประชุมลับ

เพื่อให้สภามีมติว่าจะเปิดเผยหรือไม่

ห้ามโฆษณา
ข้อความใน
การประชุม

ข้อ 29 สภาอาจมีมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ที่ได้กล่าวหรือปรากฏในการประชุมก็ได้

ข้อ 30 ในกรณีที่สมาชิกกล่าวด้วยคำในที่ประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์อันอาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกได้รับความเสียหาย เมื่อบุคคลนั้นร้องขอภายในกำหนดเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมครั้งนั้น ให้ประธานสภาจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่มีการร้องขอ

ให้ผู้ร้องขอยื่นคำร้องเป็นหนังสือพร้อมคำชี้แจงประกอบข้อเท็จจริงต่อประธานสภา เพื่อให้มีการโฆษณาคำชี้แจง คำร้องและคำชี้แจงประกอบนั้น ต้องชัดเจนและอยู่ในประเด็นที่ผู้ร้องอ้างว่าก่อให้เกิดความเสียหายเท่านั้น

การวินิจฉัย
คำร้องและ
คำชี้แจง

ข้อ 31 ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงที่ผู้ร้องกล่าวอ้างมานั้นเป็นไปตามข้อ 30 หรือไม่

ให้ประธานสภาวินิจฉัยคำร้องและคำชี้แจงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

คำวินิจฉัยของประธานสภาให้ถือเป็นเด็ดขาด

ข้อ 32 ในกรณีที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงไม่เป็นไปตามข้อ 30 ให้ยกคำร้องเสีย และแจ้งให้ผู้ร้องทราบ

ข้อ 33 ในกรณีที่ประธานสภาได้วินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงเป็นไปตามข้อ 30 ให้ประธานสภาปิดประกาศคำชี้แจงไม่น้อยกว่าเจ็ดวันไว้ ณ บริเวณสภาที่ประชาชนอาจเข้าไปตรวจสอบได้ และ

โฆษณาโดยวิธีการอื่นที่ประธานสภาเห็นสมควร

ข้อ 34 เมื่อประธานสภาดำเนินการตามข้อ 33 แล้ว ให้แจ้งผู้ร้อง ผู้กล่าวถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และที่ประชุมสภา รับทราบ

ข้อ 35 ให้เลขาธิการเป็นผู้พิมพ์และโฆษณารายงานการประชุมสภา ทั้งนี้ นอกจากรายงานการประชุมลับที่สภามีมติไม่ให้เปิดเผย

การจัดพิมพ์
รายงานการ
ประชุม

ข้อ 36 ภายใต้บังคับข้อ 75 ให้เลขาธิการจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนและปิดประกาศบันทึกดังกล่าวไว้ ณ บริเวณสภาที่ประชาชนอาจเข้าไปตรวจสอบได้

การจัดทำบันทึก
การออกเสียง
ลงคะแนน

ส่วนที่ 2

การเสนอญัตติ

ข้อ 37 ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา และต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

การเสนอญัตติ

ข้อ 38 ญัตติตามมาตรา 185 มาตรา 186 และมาตรา 313 ของรัฐธรรมนูญและญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

ญัตติที่ไม่ต้อง
มีผู้รับรอง

ข้อ 39 ญัตติขอให้สภามีมติให้รัฐมนตรีผู้ใดเข้าร่วมประชุมในเรื่องใดในที่ประชุมสภาตามมาตรา 210 ของรัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ญัตติขอให้
สภามีมติให้
รัฐมนตรีเข้า
ร่วมประชุม

ผู้คดีขอให้สภามีมติ
กรณีปัญหาเกี่ยวกับ
อำนาจหน้าที่ของ
สภาผู้แทนราษฎร

ข้อ 40 ผู้คดีขอให้สภามีมติว่ากรณีเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ผู้คดีขอให้
สภาตั้งคณะ
กรรมาธิการ

ข้อ 41 ผู้คดีขอให้สภาตั้งคณะกรรมาธิการหรือขอให้คณะกรรมาธิการสามัญคณะใดคณะหนึ่งกระทำการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาตามมาตรา 189 ของรัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ผู้คดีด่วน

ข้อ 42 ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือมีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความมั่นคงของประเทศ ไม่ว่าจะในทางเศรษฐกิจหรือในทางใด ๆ ก็ตาม หรือในอันที่จะขจัดเหตุใด ๆ ที่กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง จะเสนอผู้คดีด่วนเพื่อให้สภาพิจารณาเป็นการด่วนก็ได้

ผู้คดีด่วนต้องไม่มีลักษณะทำนองเดียวกับกระทู้ และต้องมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สภาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วย

ประธานสภา
วินิจฉัยผู้คดี

ข้อ 43 ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าผู้คดีใดเป็นผู้คดีด่วนหรือไม่ และเมื่อวินิจฉัยแล้วให้แจ้งผู้เสนอผู้คดีทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับผู้คดีนั้น

ให้ประธานสภาบรรจุผู้คดีด่วนเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ผู้คดีที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าไม่ได้เป็นผู้คดีด่วนให้ประธานสภาดำเนินการต่อไปตามข้อ 45

- ข้อ 44 ญัตติที่จะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ผู้คิดที่จะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ต้องเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติและปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
- ข้อ 45 ภายใต้บังคับข้อ 43 และข้อ 44 ให้ประธานสภาบรรจญัติติเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้นตามลำดับที่ยื่นก่อนหลัง กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม
- ข้อ 46 ญัตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ
- (1) ขอบริกษาหรือให้พิจารณาเป็นเรื่องด่วน
 - (2) ขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม
 - (3) ขอให้ลงมติตามข้อ 27 หรือข้อ 29
 - (4) ญัตติในข้อ 47 ข้อ 74 ข้อ 75 ข้อ 108 หรือข้อ 168
 - (5) ญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร
- ข้อ 47 เมื่อที่ประชุมกำลังพิจารณาญัตติโดยอยู่ ห้ามเสนอญัตติอื่นขึ้นมาพิจารณาเว้นแต่ญัตติดังต่อไปนี้
- (1) ขอแปรญัตติเฉพาะในเรื่องที่ไม่ใช่ร่างพระราชบัญญัติ
 - (2) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน
 - (3) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น
 - (4) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ
 - (5) ขอให้เลื่อนการปรึกษาหรือพิจารณา
 - (6) ขอให้ปิดอภิปราย
- ผู้คิดที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ
- การบรรจญัติติเข้าระเบียบวาระ
- ญัตติที่เสนอได้ในขณะที่ที่ประชุมกำลังปรึกษาหรือพิจารณาญัตติอื่น

(7) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาหรือพิจารณา

ญัตติตาม (3) (5) (6) หรือ (7) เมื่อที่ประชุมลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ห้ามไม่ให้เสนอญัตติอื่นในข้อนี้อีก

ข้อ 48 ญัตติตามข้อ 47 (6) และ (7) ห้ามเสนอในคราวเดียวกันกับการอภิปรายของตน

ข้อ 49 ญัตติตามข้อ 47 (7) ห้ามเสนอในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ 50 ในกรณีที่ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาหรือพิจารณาให้ญัตติเดิมเป็นอันตกไป

การเสนอและ
การรับรองญัตติ

ข้อ 51 ญัตติที่เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อในญัตตินั้น

ข้อ 52 ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้ผู้รับรองญัตติแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้นพันศีรษะ เว้นแต่การรับรองตามข้อ 150

การแก้ไข
เพิ่มเติมหรือ
ถอนญัตติ

ข้อ 53 ญัตติที่บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมแล้ว หากผู้เสนอญัตติจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือจะถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอ หรือผู้รับรองจะถอนการรับรองญัตติจะต้องได้รับความยินยอมของที่ประชุม

การถอนและ
แก้ไขเพิ่มเติม
คำแปรญัตติ

ข้อ 54 การถอนคำแปรญัตติจะกระทำเมื่อใดก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรญัตติ จะกระทำได้เฉพาะภายในกำหนดเวลาแปรญัตติ

กรณีที่ญัตติหรือ
คำแปรญัตติใด
ตกไป

ข้อ 55 ญัตติหรือคำแปรญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมแล้ว ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติไม่ชี้แจงในที่ประชุม

หรือผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติไม่อยู่ในที่ประชุม โดยไม่มีผู้ชี้แจง แทนในฐานะผู้รับมอบหมาย ญัตติหรือคำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา

ข้อ 56 ญัตติใดตกไปแล้ว ห้ามนำญัตติซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ญัตติที่ยังไม่ได้มีการลงมติหรือญัตติที่ประธานสภาจะอนุญาตในเมื่อพิจารณาเห็นว่า เหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

กรณีที่ญัตติใด
ตกไป

ข้อ 57 ญัตติใดที่ประธานสภาพิจารณาเห็นว่า เหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปประธานสภาอาจสั่งให้นำออกจากระเบียบวาระการประชุมได้ เมื่อได้รับความยินยอมของผู้เสนอญัตติ แล้วแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

การนำญัตติ
ออกจาก
ระเบียบวาระ

ส่วนที่ 3

การอภิปราย

ข้อ 58 ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน คือ ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมีหลายคน ให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

ผู้มีสิทธิ
อภิปรายก่อน

กรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากกรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น หรือสมาชิกหรือกรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากผู้แปรญัตติ ซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ในชั้นคณะกรรมาธิการ ให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้แปรญัตติด้วย

ลำดับในการ
อภิปราย

ข้อ 59 เมื่อผู้อภิปรายก่อนได้อภิปรายแล้ว การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปราย อีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่ค้าน ย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องสลับและไม่ให้นับเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

กรณี
มีผู้ขออภิปราย
หลายคน

ข้อ 60 ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติ และผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ลักษณะ
การอภิปราย

ข้อ 61 การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น และห้ามไม่ให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่านให้ที่ประชุมฟังโดยไม่จำเป็น และห้ามไม่ให้นำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใสร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

ข้อ 62 ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้

การประท้วง

ข้อ 63 สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับให้ยื่นและยกมือขึ้นพันศีรษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปราย
พาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น

ข้อ 64 ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนได้ เมื่อมี
ผู้ประท้วงตามข้อ 63

ข้อ 65 การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

(1) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(2) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย

(3) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

การยุติ
การอภิปราย

ข้อ 66 ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกัน
พอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่
ก็ได้

การปิด
อภิปราย

ข้อ 67 เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามผู้ใดอภิปรายอีก
เว้นแต่ที่ประชุมจะต้องลงมติในเรื่องนั้น จึงให้ผู้ซึ่งมีสิทธิอภิปราย
ก่อนคนใดคนหนึ่ง มีสิทธิอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้าย
ก่อนที่ที่ประชุมจะลงมติ

การอภิปราย
สรุป

ข้อ 68 ประธานอาจอนุญาตให้รัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคล
ใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของรัฐมนตรี
ก็ได้

ข้อ 69 ถ้าประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยีนขึ้น
ให้ผู้ที่กำลังพูดหยุดพูดและนั่งลงทันที

อำนาจประธาน
ในการประชุม

ส่วนที่ 4

การลงมติ

การลงมติ

ข้อ 70 ในกรณีที่จะต้องมิมติของสภา ให้ประธานมี
 สัญญาณให้สมาชิกทราบก่อนลงมติ

ประธานมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ
 เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 71 เสียงข้างมากตามมาตรา 156 ของรัฐธรรมนูญนั้น
 ถ้าความเห็นของที่ประชุมมีตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ให้ถือเอาจำนวน
 คะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีก
 เสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การออกเสียง
 ลงคะแนน

ข้อ 72 การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำเป็นการเปิดเผย
 แต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนขอให้
 กระทำเป็นการลับ จึงให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่สมาชิกเสนอญัตติให้ลงคะแนนลับตามวรรคหนึ่ง ถ้ามี
 สมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกใน
 ที่ประชุม ให้ถือเป็นเอกสิทธิ์ที่จะลงคะแนนโดยเปิดเผย

การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้

ข้อ 73 การออกเสียงลงคะแนนเลือก หรือให้ความเห็น
 ขอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา 156 ของรัฐธรรมนูญ ให้
 กระทำเป็นการลับ

ข้อ 74 การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(1) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด

(2) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ให้ออกเสียงลงคะแนน

เป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนตาม (1) หากเครื่องออกเสียงลงคะแนนขัดข้อง ให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีตาม (1) จะใช้วิธีตาม (2) ได้ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ 76

การออกเสียงลงคะแนนตาม (2) หรือพรรคสอง ให้ประธานเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าหกคนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน

ข้อ 75 การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(1) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย X ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมาย 0

(2) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การที่จะให้ออกเสียงลงคะแนนตาม (2) ให้เป็นอำนาจของประธานที่จะพิจารณาเห็นสมควร เว้นแต่จะมีผู้เสนอญัตติให้ใช้วิธีใดวิธีหนึ่งดังกล่าวข้างต้น และที่ประชุมอนุมัติ

ให้นำความในข้อ 74 พรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 76 เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ 74 (1) แล้ว ถ้าสมาชิกร้องขอให้มีการนับใหม่ โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ก็ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ และให้เปลี่ยนแปลงวิธีการลงคะแนนเป็นวิธี

การออกเสียง
ลงคะแนน
เปิดเผย

การออกเสียง
ลงคะแนนลับ

การนับคะแนน
เสียงใหม่

ตามข้อ 74 (2) เว้นแต่คะแนนเสียงต่างกันเกินกว่ายี่สิบห้าคะแนนจะ
ขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ไม่ได้

เมื่อได้มีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ 74 (2) แล้ว จะขอให้
มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกไม่ได้

ข้อ 77 สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมระหว่างการออกเสียง
ลงคะแนนอาจออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการนับคะแนน

ข้อ 78 เมื่อได้นับคะแนนเสียงแล้ว ให้ประธานประกาศมติ
ต่อที่ประชุมทันที ถ้าเรื่องใดรัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับนี้
กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด
ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงข้างมากถึงจำนวนที่กำหนดไว้นั้นหรือไม่

ข้อ 79 ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่า
มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่า
ที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ทำให้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติ
หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัย
โดยการออกเสียงลงคะแนน

หมวด 4

กรรมาธิการ

คณะกรรมการ
สามัญ

ข้อ 80 ภายใต้บังคับมาตรา 189 และมาตรา 191 ของ
รัฐธรรมนูญ ให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นสามสิบเอ็ดคณะ

แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการมีจำนวนสิบเจ็ดคน โดยให้มี
อำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบและปรับปรุงการดำเนิน
กิจการของสภาผู้แทนราษฎร คำร้องเรียนตลอดจนข้อเสนอแนะของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการของ
สภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในวงงานของสภาผู้แทนราษฎร
และองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ

คณะกรรมการ
กิจการสภา
ผู้แทนราษฎร

(2) คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ รวมทั้ง
ประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติ
เกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน
สตรีและผู้สูงอายุ

คณะกรรมการ
กิจการเด็ก เยาวชน
สตรีและผู้สูงอายุ

(3) คณะกรรมการการกีฬา

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการ
กีฬาของชาติ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการ
กีฬาของไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

คณะกรรมการ
การกีฬา

(4) คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรรม การสหกรณ์

คณะกรรมการ
การเกษตรและ
สหกรณ์

การพัฒนาการผลิตและการตลาด สินค้าเกษตรรวมทั้งแนวทางการ
แก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการพัฒนาการเกษตร

คณะกรรมการ
การคมนาคม

(5) คณะกรรมาธิการการคมนาคม

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคมนาคมทั้งการจราจรทางบก ทางน้ำ
ทางอากาศ ทางอวกาศ การขนส่งมวลชน การขนส่งสินค้า และการ
พาณิชย์นาวี

คณะกรรมการ
การคุ้มครอง
ผู้บริโภค

(6) คณะกรรมาธิการการคุ้มครองผู้บริโภค

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งปัญหาความ
เดือดร้อนของผู้บริโภค

คณะกรรมการ
การเงิน การคลัง
การธนาคารและ
สถาบันการเงิน

(7) คณะกรรมาธิการการเงิน การคลัง การธนาคารและ
สถาบันการเงิน

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง การธนาคาร ตลาดเงิน
ตลาดทุน และสถาบันการเงินของประเทศ

คณะกรรมการ
ตรวจรายงาน
การประชุม

(8) คณะกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุม

มีอำนาจหน้าที่พิจารณาตรวจสอบรายงานการประชุม
และพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการประชุมลับ

คณะกรรมการ
การต่างประเทศ

(9) คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศ สถานการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นอันอาจส่งผลกระทบต่อ

ต่างประเทศ รวมทั้งภาพลักษณ์ของประเทศ

(10) คณะกรรมการการตำรวจ

คณะกรรมการ
การตำรวจ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการตำรวจ การปฏิบัติให้เป็นไปตาม
กฎหมาย การป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

(11) คณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ

คณะกรรมการ
ติดตามการบริหาร
งบประมาณ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ
ติดตามและประเมินผล การรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี
ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

(12) คณะกรรมการติดตามการป้องกันและปราบปรามยา
เสพติด

คณะกรรมการ
ติดตามการป้องกัน
และปราบปราม
ยาเสพติด

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(13) คณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของ
สภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการ
ติดตามผลการ
ปฏิบัติตามมติของ
สภาผู้แทนราษฎร

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(14) คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการ
การทรัพยากร
ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครอง
คุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศึกษาปัญหาการใช้ การป้องกัน การแก้ไข
และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการ
การทหาร

(15) คณะกรรมการการทหาร

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการทหาร การป้องกันและรักษาความมั่นคงของประเทศ

คณะกรรมการ
การท่องเที่ยว

(16) คณะกรรมการการท่องเที่ยว

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค รวมทั้งพัฒนาการท่องเที่ยว

คณะกรรมการ
การปกครอง

(17) คณะกรรมการการปกครอง

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาระบบราชการและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คณะกรรมการ
ป้องกันและ
ปราบปราม
การทุจริต
ประพฤติมิชอบ

(18) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ประพฤติมิชอบ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการและมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

คณะกรรมการ
การพลังงาน

(19) คณะกรรมการการพลังงาน

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหาร การส่งเสริมพัฒนา การจัดหาการใช้ การอนุรักษ์พลังงาน และผลกระทบจากการจัดหาและการใช้พลังงาน

(20) คณะกรรมการการพัฒนาการเมือง

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการ
การพัฒนา
การเมือง

(21) คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติ ของธุรกิจภาคเอกชน ประชาชน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศ และเศรษฐกิจของภูมิภาคต่าง ๆ ในสังคมโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย รวมทั้งนโยบายและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐ

คณะกรรมการ
การพัฒนา
เศรษฐกิจ

(22) คณะกรรมการการพาณิชย์

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการค้า การส่งออก ดุลการค้า ลิขสิทธิ์ ตราสาร ทะเบียน รวมทั้งทรัพย์สินทางปัญญา

คณะกรรมการ
การพาณิชย์

(23) คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการ
การยุติธรรม

(24) คณะกรรมการการแรงงาน

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการแรงงานในประเทศ และแรงงานไทยในต่างประเทศ

คณะกรรมการ
การแรงงาน

- คณะกรรมการ
การวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี
- (25) คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี
- คณะกรรมการ
การศาสนา
ศิลปะและ
วัฒนธรรม
- (26) คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอุปถัมภ์และคุ้มครองศาสนา
การอนุรักษ์ศิลปะ การรักษาประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญา
ชาวบ้าน และเอกลักษณ์ไทย
- คณะกรรมการ
การศึกษา
- (27) คณะกรรมการการศึกษา
มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษา
ของชาติ
- คณะกรรมการ
การสวัสดิการ
สังคม
- (28) คณะกรรมการการสวัสดิการสังคม
มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการติดตามนโยบายการแก้ไขปัญหาความ
ยากจน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การให้สวัสดิการ การ
ประกันสังคม การป้องกันอุบัติเหตุ การสงเคราะห์ดูแลฟื้นฟูผู้พิการ
ผู้ทุพพลภาพ ผู้ยากไร้ในเมืองและชนบท และผู้ด้อยโอกาสในสังคม
- คณะกรรมการ
การสาธารณสุข
- (29) คณะกรรมการการสาธารณสุข
มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข การรักษาพยาบาล
การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนและชุมชน

(30) คณะกรรมาธิการการสื่อสารและโทรคมนาคม

คณะกรรมาธิการ
การสื่อสารและ
โทรคมนาคม

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการสื่อสาร สารสนเทศ และโทรคมนาคม

(31) คณะกรรมาธิการการอุตสาหกรรม

คณะกรรมาธิการ
การอุตสาหกรรม

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งศึกษาผลกระทบอันเกิดจากอุตสาหกรรม

หากมีความจำเป็นจะตั้งคณะกรรมาธิการสามัญคณะอื่นเพิ่มขึ้นอีกเมื่อใดก็ได้ สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมาธิการสามัญได้ไม่เกินสองคณะ

เมื่อมีการเสนอญัตติหรือเรื่องใด ๆ เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมาธิการ ให้คณะกรรมาธิการรายงานให้ประธานสภาทราบ ในกรณีเป็นที่สงสัยว่า การพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ นั้น อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการสามัญหลายคณะ ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภา ประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร และประธานคณะกรรมาธิการสามัญที่เกี่ยวข้องเป็นผู้วินิจฉัย

ข้อ 81 การเลือกตั้งคณะกรรมาธิการ สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมาธิการ การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน

การเลือกตั้ง
คณะกรรมาธิการ

การเลือกตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญ ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อมีจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ

โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการ ถ้ามีการเสนอชื่อกรรมการเท่ากับจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อมากกว่าจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การเลือกตั้ง
คณะกรรมการ
วิสามัญพิจารณา
ร่างพระราช
บัญญัติที่มีสาระ
สำคัญเกี่ยวกับ
เด็ก สตรีและ
คนชรา

ข้อ 82 การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก สตรี และคนชรา หรือ ผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพ ให้ตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนองค์การ เอกชนประเภทนั้น จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน กรรมการทั้งหมดและตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกิน หนึ่งในหกของจำนวนกรรมการทั้งหมด จำนวนกรรมการนอก จากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตาม หรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา ผู้แทนราษฎร

การคัดเลือกและการเสนอชื่อกรรมการในส่วนของผู้แทน องค์การเอกชนตามวรรคหนึ่งเพื่อให้สภาเลือกตั้ง ให้เป็นไปตาม ระเบียบที่ประธานสภากำหนด

องค์ประชุม
ของคณะ
กรรมการ

ข้อ 83 การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมา ประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการประชุมคณะกรรมการที่จะมี

การลงมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องมีกรรมาธิการมาประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของกรรมาธิการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อ 84 การประชุมคณะกรรมการ ให้นำข้อบังคับนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุมสภามาใช้บังคับโดยอนุโลม

การประชุม
คณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการแต่ละคณะเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษก และตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นจากกรรมาธิการ ในคณะนั้น

ประธานคณะกรรมการสามัญแต่ละคณะ จะต้อง มีจำนวน ตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรค การเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ 85 เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ หรือมีแต่ไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรอง ประธานคณะกรรมการหลายคน ให้รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ ถ้ารอง ประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่งไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานคณะกรรมการลำดับต่อไปเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ประธานคณะกรรมการ

กรณีไม่มี
ผู้ดำรงตำแหน่ง
ประธานคณะ
กรรมการ
หรือมีแต่ไม่อยู่

ข้อ 86 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน คณะกรรมการ สามัญอาจตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตาม ระเบียบที่ประธานสภากำหนดด้วยความเห็นชอบของที่ประชุมร่วมกัน ของประธานคณะกรรมการสามัญ

การตั้งคณะ
อนุกรรมการ

ข้อ 87 คณะกรรมาธิการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการ แล้ว รายงานคณะกรรมาธิการภายในเวลาที่คณะกรรมาธิการกำหนด

ในกรณีที่คณะอนุกรรมการกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ให้ประธาน คณะอนุกรรมการขออนุญาตขยายเวลาต่อที่ประชุมคณะกรรมาธิการ

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะประกอบด้วยอนุกรรมการ มีจำนวนไม่เกินสิบคน โดยให้ตั้งจากบุคคลที่เป็นกรรมาธิการในคณะ นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่กรรมาธิการเสนอ

การเรียก
เอกสารหรือ
บุคคลมาชี้แจง

ข้อ 88 การเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคล ใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำ หรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่ ให้ทำเป็นหนังสือลง ลายมือชื่อประธานคณะกรรมาธิการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธาน คณะกรรมาธิการ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูก จ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วย งานอื่นของรัฐ ให้ประธานคณะกรรมาธิการแจ้งให้รัฐมนตรีซึ่งบังคับ บัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและมีคำสั่งให้ บุคคลนั้นดำเนินการ

ผู้มีสิทธิ
เข้าฟังการ
ประชุมคณะ
กรรมาธิการ

ข้อ 89 ในการประชุมคณะกรรมาธิการ สมาชิก รัฐมนตรี และผู้ซึ่งประธานของที่ประชุมอนุญาต มีสิทธิเข้าฟังการประชุม

ในกรณีประชุมลับ ผู้ที่จะเข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจากประธานของที่ประชุม

ข้อ 90 ภายใต้บังคับข้อ 89 ผู้เสนอญัตติ รัฐมนตรี และ
ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายมีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นใน
ที่ประชุมคณะกรรมการได้ตลอดเรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติมีสิทธิชี้แจง
แสดงความคิดเห็นได้เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดง
ความเห็น
ในที่ประชุม
คณะกรรมการ

การชี้แจงแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ผู้เสนอญัตติหรือ
ผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้สมาชิกอื่นหรือกรรมการ
คนใดคนหนึ่งกระทำการแทนได้

ข้อ 91 ให้เลขาธิการประกาศกำหนดการประชุมคณะ
กรรมการไว้ ณ บริเวณสภา และมีหนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือ
ผู้แปรญัตติมาชี้แจงประกอบญัตติหรือคำแปรญัตติ แล้วแต่กรณี
ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน หากเรื่องใดจะก่อให้เกิดผลใช้บังคับ
เป็นกฎหมายหรือเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ให้แจ้งคณะ
รัฐมนตรีทราบด้วย

ประกาศ
กำหนด
การประชุม
คณะกรรมการ

ข้อ 92 ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มาชี้แจงต่อ
คณะกรรมการตามนัดจนเวลาล่วงไปเกินกว่าสามสัปดาห์นับแต่
เวลาที่ได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติใด ให้คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป
เว้นแต่คณะกรรมการพิจารณาเรื่องนั้นยังไม่เสร็จหรือที่ประชุม
อนุญาตให้เลื่อนการชี้แจงไปวันอื่น

กรณี
คำแปรญัตติ
ตกไป

ข้อ 93 ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่เห็นด้วยกับมติ
ของคณะกรรมการในข้อใด จะสงวนคำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่อขอ
ให้สภาวินิจฉัยก็ได้

สงวน
คำแปรญัตติ

สงวน
ความเห็น

ข้อ 94 กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวนความเห็นในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

กรณีที่คณะกรรมการ
ปฏิบัติงาน
เสร็จแล้ว

ข้อ 95 เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่หรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภา

ในที่ประชุมสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวในวาระหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้บุคคลใดแถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากประธาน

ข้อสังเกตของ
คณะกรรมการ

ข้อ 96 ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ก็ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการ เพื่อให้สภาพิจารณา

ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้ประธานสภาส่งรายงานและข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรี

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ประธานสภาส่งข้อสังเกตของคณะกรรมการให้คณะรัฐมนตรีทราบ คณะรัฐมนตรีได้ปฏิบัติตามข้อสังเกตนั้นประการใดหรือไม่ ให้ประธานสภาแจ้งให้ที่ประชุมทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภา

กรณีที่คณะ
กรรมการกระทำ
กิจการใดไม่เสร็จ
ตามเวลาที่กำหนด

ข้อ 97 ถ้าสภามีมติให้คณะกรรมการใดกระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด และคณะกรรมการนั้นกระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน หรือ

ศึกษาไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะกรรมการธิการต้องรายงานให้ประธานสภาทราบโดยด่วน

ในกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ถ้าอยู่ในระหว่างสมัยประชุมสามัญทั่วไป ให้ประธานสภาเรียบเสนอต่อที่ประชุม และที่ประชุมอาจลงมติให้ขยายเวลาที่ได้กำหนดไว้หรือให้ตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม หรือให้ดำเนินการอย่างอื่นสุดแต่ที่ประชุมจะเห็นสมควร แต่ถ้าอยู่ในระหว่างสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติหรือนอกสมัยประชุมก็ให้ประธานสภามีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควร แล้วแจ้งให้สภาทราบภายหลัง

การนับระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติกำหนดระยะเวลา

ข้อ 98 กรรมการธิการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(2) ตาย

(3) ลาออก

(4) มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม

(5) สภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

(6) ขาดการประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และไม่ได้แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานคณะกรรมการธิการทราบ

ข้อ 99 ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการธิการใดว่างลง ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานสภาเพื่อขอให้สภาตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง

การพ้นจาก
ตำแหน่งของ
กรรมการธิการ

ตั้งกรรมการ
แทนตำแหน่ง
ที่ว่าง

หมวด 5

การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

การเสนอและ
การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.

ข้อ 100 ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมี
บันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- (1) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (2) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กำหนดโดยชัดเจน

กรณี
ร่าง พ.ร.บ.
มีข้อบกพร่อง

ข้อ 101 ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเสนอต่อสภา ให้
ประธานสภาทำการตรวจสอบและหากมีข้อบกพร่อง ให้ประธานสภา
แจ้งสมาชิกนั้นทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้รับ

กรณี
ประธานสภา
เห็นว่าเป็น
ร่าง พ.ร.บ.
เกี่ยวกับ
การเงิน

ข้อ 102 ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติ
ซึ่งสมาชิกเป็นผู้เสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน
ให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้เสนอทราบ หากผู้เสนอไม่คัดค้านความเห็น
ของประธานสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันส่งคำแจ้ง ให้ถือว่าไม่มีกรณี
เป็นที่สงสัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา 169 ก็ให้ประธานสภาส่งร่าง
พระราชบัญญัตินั้น ไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง

หากผู้เสนอแจ้งคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของ
ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการ
สามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

การประชุมร่วมกัน
ของประธานสภา
และประธานคณะ
กรรมการสามัญ
ทุกคณะ

ข้อ 103 ให้ประธานสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของ
ประธานสภาและประธานคณะกรรมการสามัญทุกคณะเพื่อ

พิจารณากรณีตามข้อ 102 วรคสอง ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่
มีกรณีดังกล่าว

การประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการ
สามัญทุกคณะเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็น
ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวข้องด้วยการเงินให้นำข้อบังคับการประชุมนี้
เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุมสภามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 104 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้กระทำเป็นสาม
วาระตามลำดับ

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.

ข้อ 105 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้
สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่าง
พระราชบัญญัตินั้น

พิจารณา
วาระที่หนึ่ง

เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวาระหนึ่ง สภาจะให้
คณะกรรมการพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้

ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการ
ทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับ
หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้
และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้
ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

ข้อ 106 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอ
ถ้าคณะรัฐมนตรีขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนที่สภา
จะลงมติตามข้อ 105 ก็ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน เมื่อที่ประชุมอนุมัติ
แต่ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่สภามีมติ

กรณี
คณะรัฐมนตรี
รับร่าง พ.ร.บ.
ไปพิจารณา

เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากคณะรัฐมนตรี

หรือพันกำหนดเวลาที่รอการพิจารณาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บรรจ
ร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

การพิจารณา
วาระที่สอง

ข้อ 107 ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่ง
ร่างพระราชบัญญัติ ให้สภาพิจารณาตามลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง
การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดย
คณะกรรมการธิการ

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
โดยคณะ
กรรมการธิการ

ข้อ 108 ตามปกติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดย
คณะกรรมการธิการสภาจะให้คณะกรรมการธิการสามัญหรือคณะ
กรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำได้ต่อเมื่อ
คณะรัฐมนตรีร้องขอหรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรับรอง
ไม่น้อยกว่ายี่สิบคนและที่ประชุมอนุมัติ

คณะกรรมการธิการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไข
มาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ผู้ช่วย
เลขานุการ
ในคณะ
กรรมการธิการ

ข้อ 109 เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการธิการอาจขอให้เลขานุการแต่งตั้งข้าราชการสำนักงาน
เลขานุการสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วย
เลขานุการในคณะกรรมการธิการก็ได้

การเสนอ
คำแปรญัตติ

ข้อ 110 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติขึ้นคณะกรรมการ
ที่สภาตั้งสมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้
เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือ ต่อประธานคณะกรรมการ
ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภารับหลักการแห่งร่าง
พระราชบัญญัติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่าง

พระราชบัญญัตินั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัติดีต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรญัติดี

การแปรญัติดีเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ 111 เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัติดี มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัติดีนั้นเป็นประการใดหรือมีการสงวนคำแปรญัติดีของผู้แปรญัติดีหรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

กรณีที่คณะกรรมการพิจารณา
พิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
เสร็จแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามิใช่ข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ 96 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 112 ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอและในขั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ในการพิจารณาในวาระที่สอง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดและประธานสภาเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาสั่งระงับการลงมติในวาระที่สามไว้ก่อน และส่งให้ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการสามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิกรณิดังกล่าว และให้นำ

กรณีเป็นร่าง
พ.ร.บ. เกี่ยว
ด้วยการเงิน

ความในข้อ 102 และข้อ 103 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 113 เมื่อประธานสภาได้รับแจ้งเรื่องการรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจากนายกรัฐมนตรีตามข้อ 112 แล้วให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

กรรมการ
เต็มสภา

ข้อ 114 ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมการเต็มสภา ให้ถือว่าสมาชิกทุกคนในที่ประชุมประกอบกันเป็นคณะกรรมการ และประธานของที่ประชุมมีฐานะเป็นประธานคณะกรรมการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา เป็นการพิจารณาชั้นคณะกรรมการ และการพิจารณาของสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรฐานรวมกันไป

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
ที่คณะ
กรรมการ
พิจารณา
เสร็จแล้ว

ข้อ 115 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราและให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่มีการสงวนคำแปรญัตติ หรือที่มีการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 116 เมื่อได้พิจารณาตามข้อ 115 จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

ข้อ 117 เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาลงมติในวาระที่สามว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มีการอภิปราย

การพิจารณา
ในวาระที่สาม

ข้อ 118 ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็ดี หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่ร่างพระราชบัญญัติที่กำหนดไว้ในมาตรา 173 ของรัฐธรรมนูญ

กรณีที่สภา
ไม่รับหลักการ
ในวาระที่ 1

ข้อ 119 ร่างพระราชบัญญัติใดต้องยับยั้งไว้โดยบทบัญญัติมาตรา 175 ของรัฐธรรมนูญ เมื่อกำหนดเวลาตามมาตรา 176 ของรัฐธรรมนูญได้ล่วงพ้นไป ประธานอาจขอปรึกษาที่ประชุม หรือสมาชิกอาจเสนอญัตติให้ยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นขึ้น เพื่อให้สภาพิจารณาลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างของคณะกรรมการร่วมกัน

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
ที่ต้องยับยั้งไว้

ข้อ 120 ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติใด ให้ประธานสภาดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา

กรณีที่สภา
เห็นชอบด้วย
กับร่าง พ.ร.บ.
ใดในวาระที่ 3

ให้มีสารบบลงวันที่สภาส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังวุฒิสภา และวันที่สภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากวุฒิสภา

ข้อ 121 ในกรณีที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่ได้เสนอไปตามข้อ 120 ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน เพื่อให้สภาพิจารณาว่าจะเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภาหรือไม่

กรณีที่วุฒิสภา
แก้ไขเพิ่มเติม
ร่าง พ.ร.บ.

ถ้าสภาไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ประธานดำเนินการ

ให้สภากำหนดจำนวนและตั้งกรรมาธิการร่วมกัน เมื่อสภาได้กำหนดจำนวนและตั้งกรรมาธิการร่วมกันแล้วให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภา
เมื่อคณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้วให้เสนอรายงานและร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อประธานสภาเพื่อให้สภาพิจารณาลงมติว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว

หมวด 6

การเสนอและการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อ

เสนอกฎหมาย

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ. ที่ผู้
มีสิทธิเลือกตั้ง
เข้าชื่อเสนอ
กฎหมาย

ข้อ 122 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้เลขาธิการจัดทำรายงานผลการดำเนินการร่างพระราชบัญญัตินั้นเพื่อให้สภาทราบด้วย

ข้อ 123 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้นำความในหมวด 5 การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาใช้บังคับโดยอนุโลม ยกเว้นข้อ 105 วรรคสอง และข้อ 106 และให้เลขาธิการเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อที่ประชุม

ในการนี้ประธานจะอนุญาตให้ตัวแทนผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าชี้แจงด้วยก็ได้

ข้อ 124 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ถ้าสภามีมติรับหลักการให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาในวาระที่สอง ในการตั้งคณะกรรมการให้มีตัวแทนของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ตามจำนวนที่ประธานเห็นสมควร

หมวด 7

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ที่รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป

ข้อ 125 เมื่อรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไป ตามมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญ ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นค้างการพิจารณาอยู่ในวาระใด ก็ให้พิจารณาต่อไปในวาระนั้น และให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
ที่รัฐสภามี
มติเห็นชอบ
ให้พิจารณา
ต่อไป

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ถ้าอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการให้สภาตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่

ข้อ 126 ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกัน ให้สภาตั้งกรรมการร่วมกันฝ่ายสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่และให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภาเพื่อทราบ

ข้อ 127 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ค้างการพิจารณา ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปตามที่กำหนดไว้ใน หมวด 5 การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

หมวด 8 กระทู้ถาม

ส่วนที่ 1 บททั่วไป

กระทู้ถาม ข้อ 128 กระทู้ถามมี 2 ประเภท คือ

- (1) กระทู้ถามสด
- (2) กระทู้ถามทั่วไป

ข้อ 129 กระทู้ถามแต่ละกระทู้นั้น ให้ตั้งถามและซักถามได้

เฉพาะคนเดียว

ลักษณะ ข้อ 130 กระทู้ถามต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด
ต้องห้ามของ ดังต่อไปนี้

กระทู้ถาม

- (1) เป็นเชิงประชด เสียดสี หรือกลั่นแกล้งใส่ร้าย
- (2) เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก
- (3) เป็นเรื่องที่ได้ตอบแล้วหรือชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ
- (4) เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับกระทู้ถามซึ่งมีผู้เสนอ

มาก่อน

- (5) เป็นการให้ออกความเห็น
- (6) เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
- (7) เป็นเรื่องที่ไม่มีสาระสำคัญ
- (8) เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใด เว้นแต่ที่เกี่ยวกับการงาน

ในหน้าที่ราชการ

ข้อ 131 กระตุ้นตามข้อ 130 (3) และ (4) นั้น จะตั้ง การตั้ง
กระตุ้นใหม่ กระตุ้นใหม่
กระตุ้นขึ้นใหม่ได้ในเมื่อสาระสำคัญต่างกัน หรือพฤติการณ์ในขณะ
ที่มีกระตุ้นครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้งกระตุ้นครั้งก่อน

ข้อ 132 การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกระตุ้นสดได้ การบรรจุและ
การจัดลำดับ
กระตุ้น
ไม่เกินสามกระตุ้น และกระตุ้นทั่วไปไม่เกินสามกระตุ้น แต่ถ้าหาก
มีกระตุ้นทั่วไปรอบรรจุระเบียบวาระการประชุมจำนวนมาก
ประธานสภาจะบรรจุกระตุ้นทั่วไปเกินกว่านี้ก็ไ้

การจัดลำดับกระตุ้นในที่ประชุมสภา ให้จัดตามลำดับ คือ
กระตุ้นสดและกระตุ้นทั่วไป

ข้อ 133 การตอบกระตุ้น ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี การตอบ
กระตุ้น
ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินเรื่องนั้น
เป็นผู้ตอบ เว้นแต่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีนั้นไม่อยู่หรือติด
ราชการสำคัญ จะมอบหมายให้รัฐมนตรีอื่นเป็นผู้ตอบกระตุ้นนั้นได้
โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานสภาก่อนถึงระเบียบวาระ
การพิจารณากระตุ้น

ในการตอบกระตุ้น รัฐมนตรีจะขอเลื่อนการตอบกระตุ้น
ก็ได้แต่ต้องชี้แจงเหตุผลในที่ประชุมสภา หรือแจ้งล่วงหน้าเป็นหนังสือ
ยื่นต่อประธานสภาและให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด

- ลักษณะของ
กระทู้ถาม ข้อ 134 การตั้งกระทู้ถามต้องชัดเจน ไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน
ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นการอภิปราย
การตอบกระทู้ถามของรัฐมนตรี ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้
บังคับโดยอนุโลม
- การถอน
กระทู้ถาม ข้อ 135 ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนกระทู้ถามเมื่อใดก็ได้
และเมื่อถึงระเบียบวาระกระทู้ถามของผู้ใด ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถาม
หรือไม่อยู่ในที่ประชุมให้ถือว่ากระทู้ถามนั้นตกไป
- กรณีที่กระทู้
ถามใดตกไป ข้อ 136 กระทู้ถามใดที่สมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุด
ลงให้ถือว่ากระทู้ถามนั้นตกไป
- การระงับ
กระทู้ถาม ข้อ 137 กระทู้ถามใดที่รัฐมนตรียังไม่ได้ตอบให้เป็นอันระงับ
ไปเมื่อคณะรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง

ส่วนที่ 2

กระทู้ถามสด

- การตั้ง
กระทู้ถามสด ข้อ 138 การตั้งกระทู้ถามสด สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิตั้ง
กระทู้ถามได้ครั้งละหนึ่งกระทู้ โดยให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน
สภาในวันประชุมที่มีวาระการตอบกระทู้ถามก่อนเริ่มประชุมตามเวลา
ที่ประธานสภากำหนด โดยระบุชื่อเรื่องที่จะถาม พร้อมระบุ
วัตถุประสงค์ว่าจะถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใด และต้องมี
ลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นเรื่องสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน
- (2) เป็นเรื่องที่กระทบถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน
- (3) เป็นเรื่องเร่งด่วน

ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่ากระทู้ถามใดเป็นกระทู้ถามสดหรือไม่

ข้อ 139 ในสัปดาห์ใดมีกระทู้ถามสดที่ประธานสภาวินิจฉัยแล้วเกินจำนวนสามกระทู้ ให้ประธานสภาจับสลากให้เหลือเพียงสามกระทู้ ในจำนวนสามกระทู้นี้ หากปรากฏว่ามีกระทู้ถามที่เป็นเรื่องทำนองเดียวกัน ให้กระทู้ถามที่ถูกจับสลากขึ้นมาในลำดับหลังตกไป

กรณีที่มี
กระทู้ถามสด
เกิน 3 กระทู้

ข้อ 140 กระทู้ถามสดที่ประธานสภาวินิจฉัยตามข้อ 138 หรือได้ดำเนินการตามข้อ 139 แล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระกระทู้ถามสดและแจ้งให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบทราบ

ข้อ 141 การถามและการตอบกระทู้ถามสดในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มีกำหนดเวลาไม่เกินหกสิบนาที

การถาม-ตอบ
กระทู้ถามสด

ข้อ 142 กระทู้ถามสดแต่ละกระทู้ให้ถามด้วยวาจาได้เรื่องละไม่เกินสามครั้งและต้องถามตอบให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลายี่สิบนาที เว้นแต่ในสัปดาห์ใดมีกระทู้ถามสดน้อยกว่าสามกระทู้ก็ให้ขยายเวลาออกไปอีกตามสัดส่วนภายในเวลาหกสิบนาที

จำนวน
กระทู้ถามสด
ในการประชุม
แต่ละครั้ง

ข้อ 143 ในระหว่างการถามกระทู้ถามสด หากประธานสภาวินิจฉัยว่าคำถามข้อใดเข้าลักษณะต้องห้ามตามข้อ 130 ให้ประธานมีอำนาจสั่งให้เปลี่ยนแปลงคำถาม

ส่วนที่ 3

กระทู้ถามทั่วไป

- การตั้งกระทู้ถามทั่วไป ข้อ 144 การตั้งกระทู้ถามทั่วไปให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย และระบุว่าจะให้ตอบในที่ประชุมสภาหรือในราชกิจจานุเบกษา
- ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถามทั่วไป ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้องแม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามทั่วไปก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบให้ระบุแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก
- การวินิจฉัยกระทู้ถาม ข้อ 145 ให้ประธานสภาวินิจฉัยว่ากระทู้ถามใดมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 130 หรือมีลักษณะตามข้อ 131 และเมื่อวินิจฉัยแล้วให้แจ้งผู้ตั้งกระทู้ถามทราบภายในเจ็ดวัน
- กระทู้ถามที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าเป็นกระทู้ถาม ให้จัดส่งไปยังรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ
- กระทู้ถามที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา ข้อ 146 กระทู้ถามที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไปยังรัฐมนตรีตามข้อ 145 วรรคสอง
- กระทู้ถามที่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา ข้อ 147 กระทู้ถามที่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา ให้ประธานสภาแจ้งรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการตอบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งไปยังรัฐมนตรีตามข้อ 145 วรรคสอง
- เมื่อรัฐมนตรีได้ตอบแล้วให้ส่งราชกิจจานุเบกษาที่มีคำตอบ

กระทู้ถามมาเพื่อให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

หากรัฐมนตรีมีเหตุขัดข้องไม่สามารถตอบภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

ข้อ 148 การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทั่วไปคนเดียวถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่

การถาม
กระทู้ถาม
ทั่วไป

ข้อ 149 กระทู้ถามที่ขอให้อตอบในที่ประชุมสภาเมื่อรัฐมนตรีได้ตอบแล้วผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีกหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะขอซักถามต่อไปเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็นและประธานอนุญาต

หมวด 9

การพิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรี

ข้อ 150 การพิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 202 ของรัฐธรรมนูญ สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่และสมาชิกแต่ละคนมีสิทธิรับรองได้หนึ่งชื่อ

การพิจารณาให้
ความเห็นชอบ
นายกรัฐมนตรี

การรับรองให้กระทำเป็นการเปิดเผย ตามวิธีการที่ประธานกำหนด

ข้อ 151 การออกเสียงลงคะแนนพิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรี ให้กระทำเป็นการเปิดเผยตามข้อ 74 (2) และให้ประธานประกาศผลการออกเสียงลงคะแนนให้ที่ประชุมทราบ

การออกเสียง
ลงคะแนนให้
ความเห็นชอบ
นายกรัฐมนตรี

การออกเสียง
ลงคะแนนให้
ความเห็นชอบ
นายกรัฐมนตรี

ข้อ 152 ถ้าการออกเสียงลงคะแนนพิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรี ไม่มีผู้ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และมีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ 151 หลายครั้ง การเสนอชื่อบุคคลผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 203 ของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดในการลงคะแนนครั้งสุดท้ายเป็นผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

กรณีที่มีความ
เป็นรัฐมนตรี
ของนายกฯ
สิ้นสุดลง

ข้อ 153 ในกรณีที่ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเพราะเหตุตามมาตรา 216 (1) (2) (3) (4) (6) หรือ (8) ของรัฐธรรมนูญ ให้นำความในข้อ 150 ข้อ 151 และข้อ 152 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 10

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

การเสนอญัตติ
ขอให้เปิด
อภิปรายทั่วไป
เพื่อลงมติ
ไม่ไว้วางใจ
นายกรัฐมนตรี

ข้อ 154 การเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 185 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา โดยระบุเรื่องที่จะขอเปิดอภิปรายและเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไปไว้ในญัตติด้วย

กรณีเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 185 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ต้องแสดงหลักฐานการยื่นคำร้องขอตามมาตรา 304 ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ 155 เมื่อประธานสภาได้รับญัตติตามข้อ 154 แล้ว ให้ทำการตรวจสอบ หากมีข้อบกพร่องให้ประธานสภาแจ้งผู้เสนอทราบ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ

เมื่อประธานสภาได้ตรวจสอบความถูกต้องของญัตติแล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วนและแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

ข้อ 156 การเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ ไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลตามมาตรา 186 ของรัฐธรรมนูญ ให้นำความในข้อ 154 เว้นแต่การเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และข้อ 155 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเสนอญัตติ ขอให้เปิด อภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้ วางใจรัฐมนตรี

ข้อ 157 นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเท่าอันที่มีสิทธิอภิปราย ชี้แจง

ผู้ที่มีสิทธิ อภิปรายชี้แจง

การชี้แจงตามวรรคหนึ่ง จะชี้แจงคำอภิปรายของสมาชิกทีละคนเป็นลำดับไป หรือจะรอรวมชี้แจงครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ 158 ในการอภิปรายนั้น นอกจากที่กำหนดไว้ในส่วนนี้แล้ว ให้นำความในหมวด 3 ส่วนที่ 3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ยกเว้นข้อ 59

หมวด 11

การสรรหาและการเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ข้อ 159 เมื่อสภาจะต้องเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ให้ประธานสภาแจ้งให้ที่ประชุมทราบเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการ

การสรรหา และการเลือก ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

สรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจำนวนสามสิบเอ็ดคน ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ข้อ 160 ให้ประธานสภาดำเนินการให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา จากอธิการบดีจากมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนสี่คน จากผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดจำนวนสี่คน และจากผู้แทนศาลฎีกาจำนวนสี่คน ตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ข้อ 161 เมื่อได้รายชื่อบุคคลตามข้อ 160 แล้ว ให้สภาแต่งตั้งผู้แทนของพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีสมาชิกอยู่ในสภาจำนวนสิบเก้าคน เพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

การเลือกกรรมการจากผู้แทนของพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองให้นำวิธีการเลือกตั้งกรรมการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 162 การประชุมและการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ให้นำความในหมวด 4 กรรมการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 163 เมื่อคณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รายงานต่อสภา

เมื่อสภามีมติเลือกบุคคลผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดแล้ว ให้ประธานสภาเสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือกต่อประธานวุฒิสภาต่อไป

การดำเนินการ
ของคณะกรรมการ
สรรหาผู้ตรวจ
การแผ่นดิน
ของรัฐสภา

หมวด 12

ประมวลจริยธรรม

ข้อ 164 ให้สมาชิกและกรรมการปฏิบัติตามข้อบังคับว่า
ด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการตามที่สภาได้ตราไว้
ให้นำข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรและกรรมการ พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับและให้ถือเป็นส่วน
หนึ่งของข้อบังคับนี้

ประมวล
จริยธรรม

หมวด 13

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

ข้อ 165 สถานที่ประชุมของสภาย่อมเป็นที่เคารพและเป็น
เขตหวงห้าม บุคคลซึ่งเข้าไปต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ
และต้องแต่งกายตามที่ประธานสภากำหนด บุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิก
หรือเจ้าหน้าที่ เมื่อหมดภารกิจต้องออกนอกสถานที่ประชุมของสภา
การแต่งกายของสมาชิกนั้นให้แต่งเครื่องแบบสมาชิกรัฐสภา
หรือสากลนิยม หรือชุดพระราชทาน หรือตามที่ประธานสภากำหนด
ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวน และห้าม
สูบบุหรี่ในห้องประชุมสภา

การรักษา
ระเบียบและ
ความเรียบร้อย
ในสถานที่
ประชุมสภา

อำนาจประธาน
ในการรักษา
ระเบียบและ
ความเรียบร้อย

ข้อ 166 ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ ประธานมีอำนาจเตือน ห้ามปราม ให้ออกคำพูด ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ ให้อกล่าวขอมมาในที่ประชุม หรือสั่งให้อออกไปจากที่ประชุมโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุม หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ให้นำตัวออกจากสถานที่ประชุมหรือออกไปให้พ้นบริเวณสภา

คำสั่งของประธานตามข้อนี้ ผู้ใดจะโต้แย้งไม่ได้

ข้อ 167 การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาในที่ประชุมสภา หรือบริเวณสภา หรือเข้าฟังการประชุมของสภา ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้น และการโฆษณาข้อความเกี่ยวด้วยการประชุมของสภา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

หมวด 14

บทสุดท้าย

การงดใช้
ข้อบังคับ

ข้อ 168 ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้งดใช้ข้อบังคับข้อหนึ่งข้อใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี หากที่ประชุมอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกในที่ประชุมก็ให้งดใช้ได้

ข้อ 169 ภายใต้บังคับมาตรา 263 ของรัฐธรรมนูญ ถ้ามี ปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ ให้เป็นอำนาจของสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมได้ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมเป็นประการใดแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัย นั้นเป็นเด็ดขาด

การตีความ
ข้อบังคับ

การขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง อาจกระทำได้โดย ประธานขอปรึกษาหรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ยี่สิบคน

ข้อ 170 การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ ต้องเสนอเป็นญัตติ โดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

การขอ
แก้ไขเพิ่มเติม
ข้อบังคับ

การเสนอและพิจารณาญัตติในวรรคหนึ่ง ให้นำข้อบังคับว่าด้วยการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 171 ในกรณีมีเรื่องที่สภาจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการ อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการจับหรือคุมขัง หรือหมายเรียกตัว สมาชิกไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่าง สมัยประชุมตามมาตรา 165 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ หรือใน กรณีมีเรื่องที่สภาจะต้องพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการพิจารณาคดีอาญาที่สมาชิกถูกฟ้องในระหว่างสมัยประชุมตาม มาตรา 166 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระ การประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ 172 ในกรณีที่ประธานสภาได้ดำเนินการตามมาตรา 165 วรรคสอง หรือมาตรา 167 ของรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานสภา แจ้งให้สภาทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภา

บทเฉพาะกาล

บทเฉพาะกาล

ข้อ 173 ข้อบังคับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ได้กระทำเสร็จไปแล้วก่อนใช้ข้อบังคับนี้ ส่วนการใดที่ยังกระทำค้างอยู่ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับที่ใช้ก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้

ข้อ 174 ให้คณะกรรมการวิสามัญที่สภาตั้ง คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะปฏิบัติหน้าที่เสร็จสิ้น

ข้อ 175 ให้บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งข้อบังคับนี้ จนกว่าจะมีข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ 11 พฤษภาคม พุทธศักราช 2544

ลงชื่อ อุทัย พิมพ์ใจชน
 (นายอุทัย พิมพ์ใจชน)
 ประธานสภาผู้แทนราษฎร

**ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ
พ.ศ. 2542**

**ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ
พ.ศ. 2542**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 191 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และข้อ 132 ทวิ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2540 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2541 สภาผู้แทนราษฎรจึงตราข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. 2542 ขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. 2542”
- ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป
- ข้อ 3 ในข้อบังคับนี้ คำว่า
 “สมาชิก” หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 “กรรมการ” หมายถึง กรรมการสามัญและกรรมการวิสามัญ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรตั้งขึ้น
- ข้อ 4 ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจวางระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

ข้อบังคับว่า
ด้วยประมวล
จริยธรรมของ
ส.ส. และ
กรรมการ

นิยามที่ใช้
ในข้อบังคับ

หมวด 1

ส่วนที่ 1

อุดมคติของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ

อุดมคติ
ของการเป็น
สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร
และกรรมการ

ข้อ 5 สมาชิกและกรรมการจักต้องจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นแบบอย่างที่ดีในการเคารพและรักษาระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อ 6 สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ

ข้อ 7 สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎหมาย

ข้อ 8 สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยเคร่งครัด

ข้อ 9 สมาชิกและกรรมการจักต้องมีอุดมการณ์ ในการทำงานเพื่อประเทศชาติและรับใช้ประชาชนอย่างเต็มความสามารถด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ

ข้อ 10 สมาชิกและกรรมการจักต้องปฏิบัติตนอยู่ในกรอบจริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรม ทั้งโดยส่วนตัวและโดยหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน

ส่วนที่ 2

การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ กรรมการ

ข้อ 11 สมาชิกและกรรมการจักต้องรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียง
ของรัฐสภาและไม่กระทำการใด ๆ อันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย
ต่อเกียรติภูมิของประเทศชาติและรัฐสภา

ข้อ 12 สมาชิกและกรรมการจักต้องถือว่าผลประโยชน์
ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสิ่งสูงสุด มีความยุติธรรม และ
ปฏิบัติต่อประชาชนทั่วไปอย่างเสมอหน้ากัน

ข้อ 13 สมาชิกและกรรมการจักต้องเคารพสิทธิเสรีภาพ
ส่วนบุคคลของผู้อื่นไม่แสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ อาฆาต
มาดร้าย ใส่ร้ายหรือเสียดสีบุคคลใด โดยไม่มีหลักฐาน หรือนำเอาเรื่อง
ที่เป็นเท็จมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
หรือที่ประชุมคณะกรรมธิการหรือที่อื่นใด

ข้อ 14 สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่ใช่สถานะหรือ
ตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือกรรมการเข้าไปก้าวก่าย
หรือแทรกแซงการบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และ
เลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
และมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ
รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจาก
ตำแหน่ง

การปฏิบัติ
หน้าที่ในฐานะ
ที่เป็นสมาชิก
สภาผู้แทน
ราษฎรและ
กรรมการ

การปฏิบัติ
หน้าที่ในฐานะ
ที่เป็นสมาชิก
สภาผู้แทน
ราษฎรและ
กรรมการ

ข้อ 15 สมาชิกและกรรมการจักต้องรักษาความลับในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรหรือการประชุมคณะกรรมการที่กระทำเป็นการลับ โดยไม่นำไปเปิดเผยแก่ผู้ใดหรือในทางใด เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ 16 สมาชิกและกรรมการจักต้องอุทิศเวลาให้แก่การประชุม โดยไม่ขาดประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมหรือขาดประชุมคณะกรรมการติดต่อกันเกินสามครั้ง เว้นแต่ในกรณีเจ็บป่วย หรือเหตุสุดวิสัย

ข้อ 17 สมาชิกและกรรมการจักต้องพิจารณากฎหมาย ญัตติ กระทำหรือเรื่องร้องทุกข์ ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนส่วนรวมโดยเร็ว

ข้อ 18 สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่คบหาหรือให้การสนับสนุนแก่ผู้ประพฤติผิดกฎหมาย

ข้อ 19 สมาชิกและกรรมการพึงพบปะเยี่ยมเยียนและรับฟังเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน

ข้อ 20 สมาชิกและกรรมการจักต้องแสดงความรับผิดชอบตามควรแก่กรณีเมื่อปฏิบัติหน้าที่บกพร่องหรือผิดพลาดอย่างร้ายแรง

ข้อ 21 สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่ใช้และบิดเบือนข้อมูลข่าวสารของทางราชการเพื่อให้ผู้อื่น หรือประชาชนเข้าใจผิดหรือเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก

ข้อ 22 สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรใด ๆ กระทำการหรือแสวงหาผลประโยชน์ที่ขัดต่อ

การทำหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

ข้อ 23 สมาชิกและกรรมการจักต้องเปิดเผยข้อมูลหรือการกระทำที่ทำให้ราชการเสียหาย การฉ้อฉล หลอกลวง การใช้อำนาจในทางที่ผิด และการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

ส่วนที่ 3

ความเกี่ยวพันของตน ครอบครัว และบุคคลอื่น

ข้อ 24 สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่ยินยอมให้บุคคลในครอบครัว หรือผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนโดยมิชอบ

ความเกี่ยวพัน
ของตน
ครอบครัว
และบุคคลอื่น

ข้อ 25 สมาชิกและกรรมการต้องไม่นำความลับของราชการไปเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น ทั้งในขณะที่ดำรงตำแหน่ง หรือเมื่อพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ เว้นแต่กฎหมายจะอนุญาตให้กระทำได้

ข้อ 26 สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่เรียกร่องของขวัญของกำนัล หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ อันอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน และจะต้องดูแลให้คู่สมรสและบุคคลในครอบครัวปฏิบัติเช่นเดียวกันด้วย

หมวด 2

การควบคุมให้เป็นไปตามจริยธรรม

คณะกรรมการ
จริยธรรมสภา
ผู้แทนราษฎร

ข้อ 27 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร” จำนวนยี่สิบเอ็ดคน ประกอบด้วย ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นอีกยี่สิบคน ซึ่งเลือกจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคน จำนวนกรรมการที่เหลือให้พิจารณาตามสัดส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรจนครบ

กรณีที่มีจำนวนพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินกว่ายี่สิบพรรค ให้เลือกกรรมการตามพรรคหนึ่ง จากพรรคการเมืองยี่สิบพรรคแรกพรรคละหนึ่งคน

การพ้น
จากตำแหน่ง
ของกรรมการ
จริยธรรมสภา
ผู้แทนราษฎร

- ข้อ 28 กรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
- (1) อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
 - (2) ขาดจากสมาชิกภาพของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - (3) ตาย
 - (4) ลาออก
 - (5) ขาดการประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

และมีได้แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานกรรมการทราบ

(6) สภาผู้แทนราษฎรมิมติให้ออก

(7) พรรคการเมืองที่กรรมการเป็นสมาชิกถูกยุบ

ข้อ 29 คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับให้มีการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมนี้อย่างเคร่งครัด

หน้าที่ของ
กรรมการ
จริยธรรมสภา
ผู้แทนราษฎร

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบข้อบังคับในการนำเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาและวิธีพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ 30 วิธีพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร อย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการศึกษาโดยเปิดเผย การให้โอกาสคู่กรณีแสดงพยานหลักฐานและความเห็นของตนก่อนการวินิจฉัย การให้สิทธิคู่กรณีขอตรวจดูเอกสารที่เกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

วิธีพิจารณา
ของคณะ
กรรมาธิการ
จริยธรรมสภา
ผู้แทนราษฎร

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ การให้เหตุผลประกอบคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมา หรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณาและบทบัญญัติของข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 31 สมาชิกและกรรมาธิการที่วางตนอยู่ในกรอบข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมนี้อย่างเคร่งครัดจนเป็นแบบอย่างที่ดีควรได้รับการยกย่องให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน

บทลงโทษ

ข้อ 32 ในกรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรมีคำวินิจฉัยว่า สมาชิกหรือกรรมการผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมข้อใด คณะกรรมการมีอำนาจที่จะลงโทษสมาชิกหรือกรรมการผู้นั้น โดยการตำหนิหรือประณามให้เป็นที่ประจักษ์ และรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทราบ

ประกาศ ณ วันที่ 6 สิงหาคม พุทธศักราช 2542

(ลงชื่อ) วันมูหะมัดนอร์ มะทา
(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

พ.ศ. 2544

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

พ.ศ. 2544

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 135 มาตรา 153 มาตรา 155 มาตรา 157 มาตรา 158 มาตรา 188 และมาตรา 191 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 วุฒิสภาจึงตราข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2544” ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
- ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ 3 ให้ยกเลิกข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2541
- ข้อ 4 ให้ประธานวุฒิสภารักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจวางระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

หมวด 1

การเลือกประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา

- ข้อ 5 ในการเลือกประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาครั้งแรก ให้เลขาธิการวุฒิสภาเชิญสมาชิกผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมวุฒิสภาเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาดำเนินการเลือกตั้งประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา การเลือกประธานและรองประธานวุฒิสภา

และเพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาดำเนินการในเรื่องอื่นที่จำเป็นจะต้องประชุมปรึกษาในการประชุมครั้งนั้นด้วย

ในการดำเนินการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมได้รับการเสนอชื่อเป็นประธานวุฒิสภาหรือรองประธานวุฒิสภา ให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุดในลำดับถัดไปซึ่งอยู่ในที่ประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม

การเลือก
ประธาน
วุฒิสภา

ข้อ 6 ในการเลือกประธานวุฒิสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ก่อนที่จะดำเนินการเลือกตั้งประธานวุฒิสภานั้น ให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง กล่าวแสดงวิสัยทัศน์ในการที่จะดำรงตำแหน่งเป็นประธานวุฒิสภาต่อที่ประชุมวุฒิสภา

ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก

ถ้ามีการเสนอชื่อสองชื่อหรือมากกว่าสองชื่อ ให้มีการลงคะแนนเลือกโดยการเขียนชื่อผู้ซึ่งตนประสงค์จะเลือกลงบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ แล้วให้เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรมาลงคะแนนเป็นรายคน โดยนำซองใส่ลงในภาชนะที่จัดไว้เพื่อการนั้น ในการตรวจนับคะแนน ให้ประธานของที่ประชุมเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

กรณีมีการเสนอชื่อสองชื่อ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้าได้คะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้เลือกใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่ถ้าคะแนนเท่ากันอีก ให้ใช้วิธีจับสลาก

กรณีมีการเสนอชื่อมากกว่าสองชื่อ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดและมีคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมเป็นผู้ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้ได้คะแนนสูงสุดมีคะแนนไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกหนึ่งคน และผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับที่สองหนึ่งคน ให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับดังกล่าวมาให้สมาชิกลงคะแนน หรือ

(2) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกเกินกว่าหนึ่งคน ให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดดังกล่าวมาให้สมาชิกลงคะแนน หรือ

(3) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกหนึ่งคนและมีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับที่สองเกินกว่าหนึ่งคน ให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกและลำดับที่สองทุกคนมาให้สมาชิกลงคะแนน

ทั้งนี้ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก แต่ถ้าคะแนนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้ประธานของที่ประชุมประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อที่ประชุมวุฒิสภา

ข้อ 7 ในการเลือกรองประธานวุฒิสภา ให้นำความในข้อ 6 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่วุฒิสภามีมติให้มีรองประธานวุฒิสภาสองคนให้เลือก รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานวุฒิสภาคนที่สอง

ข้อ 8 ในการเลือกประธานวุฒิสภาหรือรองประธานวุฒิสภา แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความในข้อ 6 และข้อ 7 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเลือก
รองประธาน
วุฒิสภา

การแต่งตั้ง
ประธานและ
รองประธาน
วุฒิสภา

ข้อ 9 เมื่อได้เลือกประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาแล้ว ให้เลขาธิการวุฒิสภาแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูล

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาแล้ว ให้เลขาธิการวุฒิสภาส่งสำเนาประกาศพระบรมราชโองการไปยังสภาผู้แทนราษฎรและองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญเพื่อทราบด้วย

หมวด 2

อำนาจและหน้าที่ของประธานวุฒิสภา รองประธานวุฒิสภา และเลขาธิการวุฒิสภา

อำนาจหน้าที่
ของประธาน
วุฒิสภา

- ข้อ 10 ประธานวุฒิสภามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้
- (1) ควบคุมและดำเนินกิจการของวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
 - (2) เป็นประธานของที่ประชุม
 - (3) รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมวุฒิสภาตลอดถึงบริเวณที่ประชุมวุฒิสภา
 - (4) เป็นผู้แทนวุฒิสภาในกิจการภายนอก
 - (5) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตาม (6)
 - (6) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มิกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ 11 ร่องประธานวุฒิสภามีอำนาจและหน้าที่ช่วย ประธานวุฒิสภาในกิจการอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานวุฒิสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย

อำนาจหน้าที่
ร่องประธาน
วุฒิสภา

ในกรณีที่ไม่มีประธานวุฒิสภาหรือประธานวุฒิสภาไม่อยู่หรือ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีร่องประธานวุฒิสภาสองคน ให้ร่องประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ถ้าทั้งประธานวุฒิสภาและร่องประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่งไม่มีหรือ ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ร่องประธานวุฒิสภาคนที่สอง เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา

ข้อ 12 เลขานุการวุฒิสภามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

อำนาจหน้าที่
เลขานุการวุฒิสภา

(1) นัดประชุมวุฒิสภา และนัดประชุมคณะกรรมการครั้งแรก

(2) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมวุฒิสภาและ

ที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่

(3) ช่วยประธานของที่ประชุมในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

(4) ควบคุมการทำรายงานการประชุมทั้งปวง

(5) ยืนยันมติของวุฒิสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

(6) รักษาสรรพเอกสารและข้อมูลของวุฒิสภา

(7) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธาน

วุฒิสภาวางไว้

(8) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ให้

เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับอย่างมีประสิทธิภาพ

(9) ปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

(10) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย

หมวด 3 การประชุมวุฒิสภา

ส่วนที่ 1 วิธีการประชุม

การประชุม
วุฒิสภา

ข้อ 13 การประชุมวุฒิสภาย่อมเป็นการเปิดเผย แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

ในการประชุมวุฒิสภาที่เป็นการเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุมได้ ตามระเบียบที่ประธานวุฒิสภากำหนดไว้ และให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงและหรือวิทยุโทรทัศน์ และจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมทางเครื่องขยายเสียงและหรือวิทยุโทรทัศน์วงจรปิดภายในบริเวณของรัฐสภา หากมีเหตุขัดข้องให้แจ้งที่ประชุมทราบ

ในการประชุมลับ ผู้ที่จะอยู่ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือ ณ ที่ใดในระยะเวลาที่จะฟังการประชุมได้ก็แต่เฉพาะสมาชิก รัฐมนตรีและผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธานของที่ประชุมและห้ามใช้เครื่องบันทึกเสียง หรือเครื่องมือสื่อสารใด ๆ ยกเว้นการบันทึกของวุฒิสภา

การประชุม
วุฒิสภา
ครั้งแรก

ข้อ 14 ให้มีการประชุมวุฒิสภาครั้งแรกภายในสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมสามัญหรือวิสามัญของรัฐสภา เว้นแต่ประธาน

วุฒิสภาเห็นว่าไม่มีวาระที่จะพิจารณา ในกรณีเช่นนั้นให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า

การประชุมครั้งต่อไปให้เป็นไปตามกำหนดที่วุฒิสภามีมติไว้ แต่ประธานวุฒิสภาจะสั่งงดการประชุมครั้งใดก็ได้เมื่อเห็นว่าไม่มีเรื่องที่สมควรจะบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม

ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาเห็นสมควร หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา ให้เรียกประชุมเป็นพิเศษ ก็ให้เรียกประชุมได้

ข้อ 15 การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เมื่อได้แจ้งนัดในที่ประชุมวุฒิสภาแล้ว จึงให้ทำหนังสือนัดเฉพาะสมาชิกที่ไม่ได้มาประชุม การนัดประชุม

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ประธานวุฒิสภาจะนัดเร็วกว่านั้นหรือนัดประชุมโดยวิธีอื่นใดก็ได้เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องด่วน

ข้อ 16 ภายใต้บังคับข้อ 102 ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุม แต่ประธานวุฒิสภาจะให้ส่งเพิ่มเติมอีกในเวลาใดก็ได้ตามที่เห็นว่าเป็นหรือสมควร การส่งระเบียบวาระการประชุม

- ข้อ 17 การจัดระเบียบวาระการประชุมให้จัดลำดับดังต่อไปนี้ การจัดระเบียบวาระการประชุม
- (1) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
 - (2) รับรองรายงานการประชุม
 - (3) กระตุ่ถาม

- (4) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (5) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (6) เรื่องที่เสนอใหม่
- (7) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับโดยของระเบียบวาระการประชุมก็ได้

องค์ประชุม

ข้อ 18 ให้สมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อในสมุดที่จัดไว้ก่อนเข้าประชุมทุกครั้ง และเมื่อมีสัญญาณให้เข้าประชุม ให้สมาชิกเข้านั่งในที่ที่จัดไว้

เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถาม ถ้ามีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุมพิจารณาได้

เมื่อประธานของที่ประชุมขึ้นบัลลังก์ ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมวุฒิสภายืนขึ้น จนกว่าประธานของที่ประชุมจะได้นั่งลง

ข้อ 19 เมื่อพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสิบนาทีแล้ว จำนวนสมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุม ประธานของที่ประชุมจะสั่งให้เลื่อนการประชุมไปก็ได้

กรณี
ประธานและ
รองประธาน
วุฒิสภาไม่อาจ
มาประชุมได้

ข้อ 20 เมื่อถึงกำหนดเวลาประชุมหรือพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสิบนาทีแล้ว ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาไม่อาจมาประชุมได้ ให้เลขาธิการวุฒิสภาแจ้งให้ที่ประชุมวุฒิสภาทราบในกรณีเช่นนี้ให้เลขาธิการวุฒิสภาขออนุมัติที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อเชิญ

สมาชิกผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมวุฒิสภาเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาดำเนินการเลือกตั้งประธานเฉพาะคราว สำหรับการประชุมครั้งนั้น โดยให้นำความในข้อ 6 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ส่วนการลงคะแนนเลือกตั้งประธานเฉพาะคราวให้กระทำการเป็นการเปิดเผยตามข้อ 65

ข้อ 21 ในการประชุมวุฒิสภา ให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 22 ผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุมวุฒิสภาให้ยกมือขึ้นพันศีรษะ เมื่อประธานของที่ประชุมอนุญาตแล้วจึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานของที่ประชุม

การกล่าวถ้อย
คำในที่ประชุม

ข้อ 23 ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุมวุฒิสภา ให้ประธานของที่ประชุมพิจารณาอนุญาต

กรณีรัฐมนตรี
ขอชี้แจงต่อ
ที่ประชุม

สมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้นก็ได้

ข้อ 24 ประธานของที่ประชุมมีอำนาจปรึกษาที่ประชุมวุฒิสภาในปัญหาใด ๆ หรือสั่งพักการประชุม เลื่อนการประชุม หรือเลิกการประชุมได้ตามที่เห็นสมควร

อำนาจ
ประธานใน
การขอปรึกษา
ที่ประชุม

ถ้าประธานวุฒิสภาลงจากบัลลังก์โดยมิได้มอบหมายให้รองประธานวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เลิกการประชุม

ข้อ 25 รายงานการประชุมวุฒิสภา เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภาตรวจแล้ว ก่อนที่

รายงานการ
ประชุมวุฒิสภา

จะเสนอให้วุฒิสภารับรอง ให้ทำสำเนาวางไว้สามฉบับ ณ ที่ซึ่งสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ประกาศกำหนดไว้ ไม่น้อยกว่าสามวัน เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบได้

รายงานการประชุมวุฒิสภาทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิกที่มาประชุม ที่ลาประชุม และที่ขาดประชุม

การแก้ไข
เพิ่มเติม
รายงาน
การประชุม

สมาชิกมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมวุฒิสภาดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริง โดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานคณะกรรมการธิการ ถ้าคณะกรรมการไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิที่จะยืนยันคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้วุฒิสภาวินิจฉัย

การตรวจ
รายงาน
การประชุม

ข้อ 26 ในการตรวจรายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งใด ถ้ามีผู้ใดกล่าวถ้อยคำหรือข้อความใด ๆ และได้มีการถอนหรือถูกสั่งให้ถอนถ้อยคำหรือข้อความนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการธิการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภาพิจารณาว่าสมควรจะตัดถ้อยคำหรือข้อความดังกล่าวออกหรือไม่ ถ้าเห็นสมควรให้ตัดออกให้บันทึกว่า “มีการถอนคำพูด” หรือ “ถูกสั่งให้ถอนคำพูด” แล้วแต่กรณี ไว้ในรายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งนั้น ส่วนถ้อยคำหรือข้อความที่ตัดออกให้บันทึกไว้ในรายงานการประชุมของคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภาด้วย

กรณีที่มีการ
แก้ไขรายงาน
การประชุม

ข้อ 27 รายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งใด เมื่อได้วางสำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบแล้ว ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลัง โดยคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมเอง หรือโดยสมาชิกขอให้แก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม

ในคราวที่วุฒิสภาพิจารณารับรองรายงานการประชุมนั้น คณะกรรมาธิการจะต้องแถลงต่อที่ประชุมวุฒิสภาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

ข้อ 28 เมื่อวุฒิสภาได้รับรองรายงานการประชุมวุฒิสภา ครั้งใดแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

การรับรอง
รายงาน
การประชุม

รายงานการประชุมวุฒิสภาที่ได้รับรองแล้ว แต่ประธานวุฒิสภายังมิได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หรือรายงานการประชุมวุฒิสภาที่ยังมิได้มีการรับรอง เพราะเหตุที่อายุของวุฒิสภาลิ้นสุดลง ให้เลขาธิการวุฒิสภำบันทึกเหตุนั้นไว้ และเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมนั้น

ข้อ 29 วุฒิสภาอาจมีมติมิให้จดยางงานการประชุมลับครั้งใดทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้ แต่ให้มีบันทึกพฤติการณ์ไว้

การจดยางงาน
การประชุมลับ

ข้อ 30 การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้เป็นไปตามมติของวุฒิสภา

การเปิดเผย
รายงานการ
ประชุมลับ

ข้อ 31 วุฒิสภาอาจมีมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ที่มีการกล่าวหรือปรากฏในการประชุมได้

ข้อ 32 ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นผู้พิมพ์และผู้โฆษณา รายงานการประชุมวุฒิสภา ทั้งนี้ นอกจากรายงานการประชุมลับที่มิได้มีมติของวุฒิสภาให้เปิดเผย และข้อความที่ห้ามโฆษณาตามข้อ 31

การจัดพิมพ์
รายงานการ
ประชุม

ส่วนที่ 2

การเสนอญัตติ

การเสนอญัตติ

ข้อ 33 ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานวุฒิสภา และต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ญัตติที่ไม่ต้องมีผู้รับรอง

ข้อ 34 ญัตติตามมาตรา 187 มาตรา 188 และมาตรา 304 วรคสอง ของรัฐธรรมนูญ และญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ไม่ต้องมีผู้รับรอง

ญัตติขอให้วุฒิสภามีมติให้รัฐมนตรีเข้าร่วมประชุม

ข้อ 35 ญัตติขอให้วุฒิสภามีมติให้รัฐมนตรีผู้ใดเข้าร่วมประชุมในเรื่องใดในที่ประชุมวุฒิสภามาตรา 210 ของรัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ญัตติขอให้คณะกรรมการทำกิจการใด ๆ

ข้อ 36 ญัตติขอให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา คณะใดคณะหนึ่ง หรือญัตติขอให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ญัตติตามวรรคหนึ่ง กรณีขอให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญแล้วแต่กรณีนั้น จะต้องระบุกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำหรือซ้อนกันและจะต้องไม่ซ้ำหรือซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา คณะต่าง ๆ ตามบัญญัติท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ 37 ผู้ตติขอให้วุฒิสภามีมติว่ากรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภามาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญ ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ 38 ผู้ตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ

ผู้ตติที่ไม่ต้อง
เสนอล่วงหน้า
หรือเป็น
หนังสือ

(1) ขอให้ปรึกษาเป็นเรื่องด่วน

(2) ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม

(3) ขอให้ลงมติตามข้อ 29 หรือข้อ 31

(4) ผู้ตติตามข้อ 39 ข้อ 64 ข้อ 65 ข้อ 66 ข้อ 72 ข้อ 112

หรือข้อ 152

(5) ผู้ตติที่ประธานของที่ประชุมอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ข้อ 39 เมื่อที่ประชุมวุฒิสภากำลังปรึกษาผู้ตติโดยอยู่ ห้ามมิให้เสนอผู้ตติอื่นนอกจากผู้ตติดังต่อไปนี้

ผู้ตติที่เสนอได้
ในขณะที่
ที่ประชุมกำลัง
ปรึกษาผู้ตติ
อื่นอยู่

(1) ขอแปรผู้ตติเฉพาะในเรื่องที่มีใช้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

(2) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกันทำนองเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

(3) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็น

(4) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ

(5) ขอให้เลื่อนการปรึกษา

(6) ขอให้ปิดอภิปราย

(7) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

ปฏิบัติตาม (3) (5) (6) หรือ (7) เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ห้ามมิให้เสนอญัตติอื่นในข้อนี้อีก

ข้อ 40 ปฏิบัติตามข้อ 39 (6) และ (7) ห้ามมิให้ผู้ใดเสนอในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน

ข้อ 41 ปฏิบัติตามข้อ 39 (7) ห้ามมิให้เสนอ

(1) ในการพิจารณาญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ

(2) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

(3) ในการพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา 138 มาตรา 143 มาตรา 196 มาตรา 199 มาตรา 257 มาตรา 261 มาตรา 274 (3) มาตรา 277 มาตรา 278 มาตรา 279 (3) มาตรา 297 มาตรา 302 และ มาตรา 312 ของรัฐธรรมนูญ

(4) ในการพิจารณาและมีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

กรณีที่ญัตติ
เดิมตกไป ข้อ 42 ในกรณีที่ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้น
ปรึกษา ญัตติเดิมเป็นอันตกไป

การเสนอและ
รับรองญัตติ ข้อ 43 ญัตติที่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ผู้เสนอและ
ผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อท้ายญัตติที่เสนอ

ข้อ 44 ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้ผู้รับรอง
แสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้นพันศีรษะ

การแก้ไข
เพิ่มเติมหรือ
การถอนญัตติ ข้อ 45 การแก้ไขเพิ่มเติมญัตติหรือการถอนญัตติที่ประธาน
วุฒิสภาสั่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมและได้ส่งให้สมาชิกแล้ว
จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมวุฒิสภา

ข้อ 46 การถอนคำแปรญัตติจะกระทำเมื่อใดก็ได้ แต่ การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรญัตติจะกระทำได้เฉพาะภายในกำหนด เวลาแปรญัตติตามข้อ 114

ข้อ 47 การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติใด หรือ จากการเป็นผู้รับรอง จะกระทำได้เฉพาะก่อนที่ประธานวุฒิสภาสั่ง บรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม ในกรณีที่ประธานวุฒิสภา สั่งบรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมแล้ว จะถอนชื่อได้ ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมวุฒิสภา

การถอนชื่อ
จากการเป็น
ผู้ร่วมกันเสนอ
ญัตติ

ข้อ 48 ญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมวุฒิสภาแล้ว ถ้าผู้เสนอญัตติไม่ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภา หรือผู้เสนอญัตติไม่อยู่ใน ที่ประชุมวุฒิสภาโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมาย ญัตติ นั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะพิจารณาเห็นเป็นอย่างอื่น

กรณีที่ญัตติ
หรือคำแปร
ญัตติตกไป

คำแปรญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมวุฒิสภาแล้ว ถ้า ผู้แปรญัตติไม่ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภา หรือผู้แปรญัตติไม่อยู่ ในที่ประชุมวุฒิสภาโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมาย คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองนั้น ต้องมอบแก่สมาชิกและทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานของที่ประชุม

ข้อ 49 ญัตติใดตกไปแล้ว ห้ามมิให้นำญัตติซึ่งมีหลักการ เช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ประธาน วุฒิสภาจะอนุญาตในเมื่อพิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

กรณีที่ญัตติใด
ตกไป

ส่วนที่ 3

การอภิปราย

ผู้มีสิทธิ
อภิปรายก่อน

ข้อ 50 ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อนคือผู้เสนอญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอญัตติมีหลายคน ให้ประธานของที่ประชุมอนุญาตให้ใช้สิทธิอภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

กรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากกรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น ผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติ หรือสมาชิกผู้รับมอบหมายจากผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ในชั้นคณะกรรมาธิการ ให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้เสนอญัตติด้วย

ลำดับใน
การอภิปราย

ข้อ 51 เมื่อผู้อภิปรายก่อนตามข้อ 50 ได้อภิปรายแล้ว การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่คัดค้านย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องสลับ และมีให้นับเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

กรณีมี
ผู้ขออภิปราย
หลายคน

ข้อ 52 ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานของที่ประชุมจะให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติ ผู้รับรองญัตติหรือผู้รับรองคำแปรญัตติ และผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ลักษณะ
การอภิปราย

ข้อ 53 การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน ซ้ำซาก

หรือซ้ำกับผู้อื่น หรือใช้ภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำเอกสารใดๆ มาอ่าน หรือนำวัตถุใดๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุมวุฒิสภา เว้นแต่ประธานของที่ประชุมจะอนุญาต แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิสมาชิกที่จะเขียนคำอภิปรายของตนและอ่านคำอภิปรายนั้นในที่ประชุมวุฒิสภา

ห้ามมิให้ผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้ายหรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามมิให้กล่าวถึงพระมหากษัตริย์ หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

ข้อ 54 ถ้าประธานของที่ประชุมเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานของที่ประชุมจะให้ผู้นั้นยุติการอภิปรายก็ได้ แม้จะมีได้ฝ่าฝืนข้อ 53 ก็ตาม

การยุติ
การอภิปราย

ข้อ 55 สมาชิกผู้ใดเห็นว่ามี การฝ่าฝืนข้อบังคับและประสงค์จะประท้วง ให้ยืนและยกมือขึ้นพันศีรษะ ประธานของที่ประชุมจะต้องให้ออกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานของที่ประชุมวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงนั้นหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานของที่ประชุมดังกล่าวให้ถือเป็นเด็ดขาด

การประท้วง

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปราย หากพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น และเมื่อประธานของที่ประชุมวินิจฉัยว่าการอภิปรายนั้นเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับ ผู้อภิปรายต้องถอนคำพูดตามคำสั่งของประธานของที่ประชุม

ข้อ 56 ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนเอง หรือเมื่อมีผู้ประท้วง หรือตามคำสั่งของประธานของที่ประชุมตามข้อ 55

การยุติ
การอภิปราย

ข้อ 57 การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

(1) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(2) ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติให้ปิดอภิปราย

(3) ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

การปิด
อภิปราย

ข้อ 58 ในกรณีที่ประธานของที่ประชุมพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

อภิปรายสรุป

ข้อ 59 เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดอภิปรายอีกนอกจากในกรณีที่ที่ประชุมวุฒิสภาจะต้องลงมติในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ จึงให้ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อนอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ที่ประชุมวุฒิสภาจะลงมติ เมื่อการอภิปรายได้สิ้นสุดแล้ว ให้ประธานของที่ประชุมให้สัญญาณแจ้งสมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ

อำนาจประธาน
ในการประชุม

ข้อ 60 ประธานของที่ประชุมอาจอนุญาตให้บุคคลใด ๆ ขี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมวุฒิสภาก็ได้

การลงมติ

ข้อ 61 ถ้าประธานของที่ประชุมให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยี่นขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูดอยู่หยุดพูดและนั่งลงทันที และให้ทุกคนนั่งฟังประธานของที่ประชุม

ในกรณีอ่านพระบรมราชโองการ หรือกระแสพระราชดำรัสให้ผู้อยู่ในที่ประชุมวุฒิสภานั่งฟังด้วยอาการสำรวมตลอดเวลาที่อ่าน

ส่วนที่ 4

การลงมติ

ข้อ 62 ในกรณีที่จะต้องมิตของวุฒิสภา ให้ประธานของ การลงมติ
ที่ประชุมขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติ

ข้อ 63 เสียงข้างมากตามมาตรา 156 ของรัฐธรรมนูญ
ในกรณีความเห็นของที่ประชุมวุฒิสภามีสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวน
คะแนนเสียงฝ่ายที่มากกว่า และในกรณีความเห็นของที่ประชุม
วุฒิสภามีเกินสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

การออกเสียงชี้ขาดของประธานของที่ประชุม ให้กระทำการเป็น
การเปิดเผยโดยจะให้เหตุผลหรือไม่ก็ได้

ข้อ 64 ภายใต้บังคับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การออกเสียง การออกเสียง
ลงคะแนนให้กระทำการเปิดเผย เว้นแต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติ ลงคะแนน
โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคนขอให้กระทำการลับจึงให้ลงคะแนนลับ
แต่ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองมากกว่าหนึ่งในสามของจำนวน
สมาชิกในที่ประชุมวุฒิสภาก็ให้ลงคะแนนโดยเปิดเผย

ข้อ 65 การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้ การออกเสียงลง
คะแนนเปิดเผย

(1) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด

(2) ยกมือขึ้นหันศีรษะพร้อมกับแสดงบัตรลงคะแนน ผู้เห็น
ด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีน้ำเงิน ผู้ไม่เห็นด้วยให้แสดงบัตร
ลงคะแนนสีแดง ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้แสดงบัตรลงคะแนนสีขาว
โดยบัตรลงคะแนндังกล่าวให้สมาชิกลงลายมือชื่อและหมายเลข

ประจำตัวสมาชิกกำกับไว้ด้วย

(3) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานของที่ประชุมกำหนด

(4) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมวุฒิสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยนั้นให้ใช้วิธีตาม (1) จะใช้วิธีตาม (2) (3) หรือ (4) ได้ ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมวุฒิสภาอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ 72

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (1) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานของที่ประชุมจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (2) ให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปปรับบัตรลงคะแนนจากสมาชิกมาเพื่อดำเนินการตรวจนับคะแนนต่อไป

การออกเสียง
ลงคะแนนลับ

ข้อ 66 การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด

(2) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (O)

(3) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมวุฒิสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนลับตาม (1) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานของที่ประชุมจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน เมื่อจะมีการออกเสียงลงคะแนนลับตาม (2) ให้สมาชิกนั่งลงใน

ที่ที่จัดไว้ และให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่แจกกระดาษ และซองให้แก่สมาชิกทุกคน และเมื่อสมาชิกเขียนเครื่องหมายบนแผ่น กระดาษใส่ซองแล้ว ให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับมา เพื่อส่งให้แก่กรรมการตรวจนับคะแนนดำเนินการต่อไป และใน การตรวจนับคะแนน ให้ประธานของที่ประชุมเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่า ห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

ข้อ 67 ก่อนออกเสียงลงคะแนนลับ ให้ประธานของที่ ประชุมให้สัญญาณแจ้งสมาชิกทราบเพื่อพร้อมที่จะออกเสียง ลงคะแนนลับ

ข้อ 68 ลำดับการลงมตินั้น ให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อน แล้วย้อนเป็นลำดับไปหาญัตติต้น แต่มีให้ถือว่าความผิดพลาดในการ เรียงลำดับดังกล่าวมานี้เป็นเหตุให้มติที่ได้ลงคะแนนและนับคะแนน เสร็จแล้วเป็นอันเสียไป

ลำดับ
การลงมติ

ข้อ 69 ประธานของที่ประชุมมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยก ประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะมีมติเป็น อย่างอื่น

ข้อ 70 สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมวุฒิสภาระหว่างการ ออกเสียงลงคะแนน ในกรณีออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตามข้อ 65 (1) หรือออกเสียงลงคะแนนลับตามข้อ 66 (1) อาจลงคะแนนได้ก่อน ประธานของที่ประชุมสั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน ในกรณีออกเสียง ลงคะแนนเปิดเผยโดยวิธีอื่น อาจลงคะแนนทางฝ่ายที่ยังนับคะแนน เสียงไม่เสร็จได้ หรือในกรณีออกเสียงลงคะแนนลับโดยวิธีอื่น อาจ ลงคะแนนได้ก่อนประธานของที่ประชุมสั่งให้นับคะแนนเสียง

กรณีสมาชิกซึ่ง
เข้ามาในที่
ประชุมระหว่าง
การลงคะแนน

การประกาศมติ
ต่อที่ประชุม

ข้อ 71 เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ให้ประธานของที่ประชุมประกาศมติต่อที่ประชุมวุฒิสภาทันที ในกรณีเรื่องใด รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงถึงจำนวนที่กำหนดไว้หรือไม่

การนับคะแนน
เสียงใหม่

ข้อ 72 ในการนับคะแนนเสียงครั้งใด ถ้าสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคนให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ ก็ให้มีการนับใหม่ เว้นแต่คะแนนเสียงมีความต่างกันเกินกว่าสิบคะแนนจะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่มิได้

การนับคะแนนเสียงใหม่ดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้เปลี่ยนวิธีลงคะแนนเป็นวิธีดังกล่าวตามข้อ 65 หรือข้อ 66 ซึ่งอยู่ในลำดับถัดไปแล้วแต่กรณี เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดวิธีลงคะแนนไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

เมื่อได้มีการนับคะแนนเสียงโดยวิธีดังกล่าวในข้อ 65 (3) แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกมิได้

ญัตติที่
ไม่มีผู้คัดค้าน

ข้อ 73 ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้านให้ประธานของที่ประชุมถามที่ประชุมวุฒิสภาว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมวุฒิสภาลงมติเห็นชอบด้วยกับญัตตินั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวุฒิสภาวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ 74 ให้เลขาธิการวุฒิสภาจัดทำบันทึกการลงมติการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกการลงมติดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การจัดทำ
บันทึก
การลงมติ

หมวด 4 กรรมการ

ข้อ 75 ให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้นเพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยมีอำนาจหน้าที่ตามบัญชีท้ายข้อบังคับนี้หรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย

คณะ
กรรมการ
สามัญประจำ
วุฒิสภา

คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาแต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน และให้มีจำนวนยี่สิบเอ็ดคณะ ดังนี้

- (1) คณะกรรมการการกีฬา
- (2) คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
- (3) คณะกรรมการการคมนาคม
- (4) คณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน
- (5) คณะกรรมการการงบประมาณ
- (6) คณะกรรมการการต่างประเทศ
- (7) คณะกรรมการการทหาร

- (8) คณะกรรมการการท่องเที่ยว
- (9) คณะกรรมการการปกครอง
- (10) คณะกรรมการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- (11) คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน
- (12) คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
- (13) คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม
- (14) คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการ
พลังงาน
- (15) คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- (16) คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และ
อุตสาหกรรม
- (17) คณะกรรมการการสาธารณสุข
- (18) คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
- (19) คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ
- (20) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติ
ของวุฒิสภา
- (21) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

หากมีความจำเป็นวุฒิสภาจะตั้งคณะกรรมการสามัญประจำ
วุฒิสภาเพิ่มขึ้นหรือลดจำนวนคณะกรรมการลงเมื่อใดก็ได้

สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำ
วุฒิสภาได้ไม่เกินสองคณะ เว้นแต่สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งเป็น
ประธานและเลขานุการคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภานั้น
ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาได้หนึ่งคณะ

คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภามีวาระสองปีนับแต่วันที่
วุฒิสภามีมติเลือกตั้ง

ข้อ 76 การสรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ
สามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อ 75 ให้ที่ประชุมวุฒิสภาตั้งคณะ
กรรมการสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนสิบเอ็ดคน และให้สมาชิก
แต่ละคนแสดงความจำนงโดยยื่นต่อคณะกรรมการสามัญตามแบบ
ที่คณะกรรมการสามัญกำหนดเพื่อที่จะดำรงตำแหน่งในคณะ
กรรมการสามัญประจำวุฒิสภาได้ไม่เกินสองคณะ ในกรณีที่คณะ
กรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดมีสมาชิกยื่นแสดงความ
จำนงจะดำรงตำแหน่งไว้เกินจำนวนกรรมการในคณะนั้น ให้ใช้วิธี
การตามที่คณะกรรมการสามัญกำหนด

การสรรหา
สมาชิกให้ดำรง
ตำแหน่ง
กรรมการ
สามัญ

การเลือกตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาให้ที่ประชุม
วุฒิสภาพิจารณาเลือกจากรายชื่อสมาชิกที่ได้รับการพิจารณาจาก
คณะกรรมการสามัญตามวรรคหนึ่ง

ข้อ 77 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในระหว่าง
คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะต่าง ๆ ตามข้อ 75
ที่อาจมีความไม่ชัดเจนหรืออาจมีความซ้ำซ้อนกันอยู่ และทำให้เป็น
ปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินกิจการตามภารกิจ ในกรณีนี้ให้คณะ
กรรมการสามัญประจำวุฒิสภาในแต่ละคณะดังกล่าว นัดประชุม
ร่วมกันเพื่อพิจารณาหาข้อยุติ และหากไม่อาจหาข้อยุติร่วมกันได้
ให้เสนอเรื่องต่อวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภาพิจารณาตั้งคณะกรรมการ
วิสามัญพิจารณาเฉพาะกรณีนั้นต่อไป

กรณีมีปัญหา
ในเรื่องอำนาจ
หน้าที่ของคณะ
กรรมการ

คณะ
กรรมธิการ
วิสามัญกิจการ
วุฒิสภา

ข้อ 78 ให้วุฒิสภาดั้งคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินยี่สิบเจ็ดคน มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือเรื่องอื่นใดตามที่วุฒิสภามอบหมายหรือตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย
- (2) กระทำการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอื่นของวุฒิสภา
- (3) ประสานงานระหว่างวุฒิสภากับสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในกิจการของวุฒิสภา
- (4) ประสานงานกับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะและสมาชิกเกี่ยวกับการพิจารณารายชื่อสมาชิกหรือบุคคลใด ๆ ที่จะเสนอให้ที่ประชุมวุฒิสภาเลือกตั้งเป็นกรรมธิการสามัญหรือกรรมธิการวิสามัญตามข้อ 80 หรือข้อ 97 แล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสมและเป็นธรรม
- (5) ดำเนินงานทางด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร การสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนกิจการของวุฒิสภา
- (6) พัฒนาระบบงานวุฒิสภา และการดำเนินกิจการในด้านต่าง ๆ ของวุฒิสภา
- (7) รับคำร้องเรียนหรือเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎรเพื่อมอบต่อคณะกรรมการคณะต่าง ๆ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา

(8) กำหนดรายละเอียดของงบประมาณและการแปรรูปติดตั้ง งบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนของวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา

(9) จัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกวุฒิสภา

(10) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของวุฒิสภา

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีวาระสองปีนับแต่วันที่ วุฒิสภาเริ่มมติเลือกตั้ง

ข้อ 78 การตั้งกรรมการตามข้อ 78 ให้ที่ประชุมวุฒิสภา ตั้งจากสมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อ 75 ทุกคณะ คณะละหนึ่งคน และเลขาธิการวุฒิสภา จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมวุฒิสภาเลือกตั้งตามข้อ 80

ข้อ 80 ภายใต้บังคับข้อ 76 และข้อ 79 การเลือกตั้งคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญ ให้ที่ประชุมวุฒิสภา เลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ

การเลือกตั้ง
คณะ
กรรมการ

สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ครั้งละหนึ่งชื่อ การเสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน

การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการ ให้สมาชิก ออกเสียงลงคะแนนโดยเลือกบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเท่ากับจำนวน กรรมการที่จะเลือกตั้งตามวิธีที่ประธานของที่ประชุมกำหนด

ให้ประธานวุฒิสภาและเลขาธิการวุฒิสภาเป็นผู้รับผิดชอบ ในการตรวจนับคะแนน และให้ประธานวุฒิสภาแจ้งผลการตรวจนับ คะแนนและประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการ ในการประชุมครั้งนั้นหรือครั้งต่อไป

ให้ถือว่าผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการตามวรรคสี่ดำรงตำแหน่งกรรมการนับแต่วันทีวุฒิสภาลงมติเลือกตั้ง

องค์ประชุม
ของคณะ
กรรมการ
สามัญ

ข้อ 81. การประชุมคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อ 75 ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่การประชุมคณะ กรรมการตามข้อ 78 และข้อ 80 ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุมวุฒิสภามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตำแหน่ง
ต่าง ๆ ในคณะ
กรรมการ

ข้อ 82 ให้คณะกรรมการแต่ละคณะเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษกและตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นจาก กรรมการในคณะนั้นๆ

ให้กรรมการผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมของคณะ กรรมการเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมเพื่อดำเนินการตาม วรรคหนึ่ง

ให้มีผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่งประจำคณะ กรรมการแต่ละคณะ โดยให้คณะกรรมการแต่งตั้งจากรายชื่อข้าราชการสำนักงาน เลขานุการวุฒิสภา ตามบัญชีรายชื่อที่เลขานุการวุฒิสภาจัดทำเสนอ

ตั้งคณะ
อนุกรรมการ

คณะกรรมการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการมีจำนวน ไม่เกินสิบคน เพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ตามแต่จะมอบหมายได้ และให้นำข้อบังคับว่าด้วย กรรมการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 83 การออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำ หรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาอยู่ ตามมาตรา 189 วรรคสองและวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธานคณะกรรมการ

การเรียก
เอกสารหรือ
บุคคลมาชี้แจง

การนัดประชุมคณะกรรมการนอกจากครั้งแรก ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเลขานุการคณะกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่แทนเลขานุการคณะกรรมการ

ข้อ 84 สมาชิกและผู้ซึ่งได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ มีสิทธิเข้าฟังการประชุมคณะกรรมการ

ผู้มีสิทธิเข้าฟัง
การประชุม
คณะ
กรรมการ

ในกรณีประชุมลับผู้ที่เข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุม และได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ข้อ 85 ภายใต้งบข้อ 84 ผู้เสนอญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการได้ตลอดเรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติ มีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นได้เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดง
ความคิดเห็นที่
ประชุมคณะ
กรรมการ

การชี้แจงแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้สมาชิกอื่นกระทำแทนได้ โดยยื่นต่อประธานคณะกรรมการ

ข้อ 86 ให้เลขาธิการวุฒิสภาประกาศกำหนดการประชุมคณะกรรมการไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และมีหนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติให้มาชี้แจงประกอบญัตติหรือคำแปรญัตติแล้วแต่กรณี

ประกาศ
กำหนดการ
ประชุมคณะ
กรรมการ

ในกรณีที่วุฒิสภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ
ให้ประธานวุฒิสภาส่งรายงานและข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรีหรือ
องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 92 ถ้ามีมติของวุฒิสภาให้คณะกรรมการใดกระทำ
กิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดให้เสร็จภายในกำหนด
เวลาใด และคณะกรรมการจะกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน
หรือศึกษาเรื่องนั้นไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะ
กรรมการหรือผู้ทำหน้าที่แทนต้องรายงานให้ประธานวุฒิสภาทราบ
โดยด่วน

กรณีคณะ
กรรมการ
กระทำกิจการ
หรือพิจารณา
เรื่องใดไม่เสร็จ
ตามกำหนด

ในกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ถ้าอยู่ในระหว่างสมัยประชุม
สามัญทั่วไป ให้ประธานวุฒิสภาเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา และ
ที่ประชุมวุฒิสภาอาจลงมติให้ขยายเวลาที่ได้กำหนดไว้ หรือให้ตั้ง
คณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม หรือให้ดำเนินการอย่างอื่นสุดแต่
ที่ประชุมวุฒิสภาจะเห็นสมควร แต่ถ้านอกสมัยประชุมหรืออยู่ใน
ระหว่างสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติก็ให้ประธานวุฒิสภามีอำนาจ
อนุญาตให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควร
แล้วแจ้งให้วุฒิสภาทราบภายหลัง ทั้งนี้ ภายใต้บังคับข้อ 124

ข้อ 93 ในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง
หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการจะพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ผ่าน
ความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะดำเนินการตาม
ภาระหน้าที่อื่นอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคณะนั้น ๆ

กรณีที่สภา
ผู้แทนราษฎร
สิ้นอายุหรือมี
การยุบสภา

ตามบัญชีท้ายข้อบังคับนี้ หรือตามภาระหน้าที่อื่นตามที่วุฒิสภามอบหมายต่อไปได้

การพ้นจาก
ตำแหน่งของ
กรรมการ

ข้อ 94 กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) อายุของวุฒิสภาลิ้นสุดลง
- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) คณะกรรมการครบวาระตามข้อ 75 และ ข้อ 78
- (5) มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิมตามข้อ 92
- (6) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา 168 ของรัฐธรรมนูญให้กรรมการที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่อายุของวุฒิสภาลิ้นสุดลงตาม (1) ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เพื่อประโยชน์ในการกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ให้กรรมการที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่คณะกรรมการครบวาระตาม (4) ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการตั้งคณะกรรมการใหม่

ตั้งกรรมการ
แทนตำแหน่ง
ที่ว่าง

ข้อ 95 ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดว่างลง ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งต่อประธานวุฒิสภา เพื่อขอให้วุฒิสภาตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง สำหรับคณะกรรมการวิสามัญหากตำแหน่งกรรมการในคณะใดว่างลง ประธานคณะกรรมการวิสามัญจะแจ้งต่อประธานวุฒิสภา เพื่อขอให้วุฒิสภាตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือไม่ก็ได้

หมวด 5

การดำเนินการของคณะกรรมการ ตามมาตรา 135 ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ 96 เมื่อมีกรณีที่วุฒิสภาจะต้องพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญ ขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ ประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรง ตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น สำหรับตำแหน่งนั้นเป็นกรณี ๆ ไป

การดำเนินการ
ของคณะ
กรรมการ
ตามมาตรา
135
ของ
รัฐธรรมนูญ

ข้อ 97 การตั้งกรรมการสามัญตามข้อ 96 ให้ตั้งจาก สมาชิกที่คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาเสนอชื่อ มีจำนวน สามคน จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมวุฒิสภาเลือกจากรายชื่อ สมาชิกที่คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาเสนอจากกรรมการ คณะนั้น ๆ คณะละหนึ่งคน

ข้อ 98 การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมา ประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ 99 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบประวัติและความ ประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งใดตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการอาจเรียกเอกสารหรือ

การดำเนินการ
ของคณะ
กรรมาธิการ
ตาม ม. 135
ของ
รัฐธรรมนูญ

พยานหลักฐานอันจำเป็นจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นได้ตามที่เห็นสมควร

ให้คณะกรรมการมีหนังสือเชิญบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาให้ข้อเท็จจริงหรือชี้แจงเกี่ยวกับประวัติและความประพฤติที่ประสงค์จะทราบ หากปรากฏว่ามีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อมูลหรือข้อเท็จจริงนั้นยังไม่เป็นที่ยุติ ให้บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีสิทธิชี้แจงและแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อความเป็นธรรม

ข้อ 100 การประชุมคณะกรรมการให้กระทำการลับโดยผู้ที่เข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุม และได้รับอนุญาตจากประธานคณะกรรมการ

ข้อ 101 เมื่อคณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่เสร็จแล้ว ให้เสนอรายงานต่อประธานวุฒิสภา

รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวให้จัดทำเป็นรายงานลับ และให้ระบุข้อมูลหรือข้อเท็จจริง พยานหลักฐานอันจำเป็น พร้อมรายละเอียดเป็นรายบุคคล

ข้อ 102 เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายงานของคณะกรรมการตาม ข้อ 101 แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน และให้เลขาธิการวุฒิสภาจัดส่งเฉพาะระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สมาชิก โดยไม่ต้องจัดส่งรายงานลับของคณะกรรมการดังกล่าวไปด้วย

ข้อ 103 ในการประชุมวุฒิสภา ให้คณะกรรมการธิการนำเสนอ รายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภา โดยให้เลขาธิการ วุฒิสภาแจกจ่ายสำเนารายงานลับของคณะกรรมการให้แก่สมาชิก เพื่อประกอบการพิจารณาในที่ประชุมวุฒิสภา สำเนารายงานลับดังกล่าว สมาชิกจะนำออกนอกห้องประชุมมิได้

การดำเนินการ
ของคณะ
กรรมการ
ตาม ม. 135
ของ
รัฐธรรมนูญ

ก่อนนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภา ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการร้องขอต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อให้ มีการดำเนินการประชุมลับ

ในกรณีที่ได้มีการประชุมลับ ให้ประธานวุฒิสภาสั่งงดการ ถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงและหรือวิทยุโทรทัศน์ ถ้ามี และให้เลขาธิการวุฒิสภาส่งรายงานลับตามวรรคหนึ่งให้ คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภา เพื่อพิจารณาก่อนว่าจะสมควรเปิดเผยหรือไม่ และถ้าคณะ กรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภาเห็น ว่าไม่สมควรเปิดเผย ให้เลขาธิการวุฒิสภาแยกรายงานลับดังกล่าว ออกจากรายงานการประชุมวุฒิสภาและเก็บรักษาไว้ โดยจะเปิดเผย มิได้

ข้อ 104 เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาเสร็จแล้ว ให้สมาชิกส่งคืนสำเนารายงานลับของคณะกรรมการต่อเลขาธิการ วุฒิสภาในที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อนำไปทำลายตามระเบียบว่าด้วยการ รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ต่อไป โดยให้ประธาน คณะกรรมการหรือผู้ที่ประธานคณะกรรมการมอบหมาย เป็น ผู้กำกับในการทำลายนั้น

ข้อ 105 ให้นำความในหมวด 4 ว่าด้วยกรรมวิธีการมาใช้บังคับกับการดำเนินการของคณะกรรมการโดยอนุโลม เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้แล้วในหมวดนี้

หมวด 5/1*

การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 303 ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ 105/1 ในหมวดนี้

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำรายงานเสนอวุฒิสภาว่าข้อกล่าวหา มีมูล

“ผู้ดำรงตำแหน่ง” หมายความว่า บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่อาจถูกถอดถอนตามรัฐธรรมนูญและบุคคลผู้อาจถูกถอดถอนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อ 105/2 เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายงาน เอกสาร และความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีมติชี้มูลว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 303 ให้

*หมวด 5/1 เพิ่มเติมโดยข้อ 3 ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2546

ประธานวุฒิสภাজัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

ข้อ 105/3 ให้ประธานวุฒิสภามีคำสั่งให้แจกสำเนารายงานพร้อมเอกสารที่มีอยู่ และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้แก่สมาชิกและผู้ถูกกล่าวหาเพื่อศึกษาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนถึงวันประชุมนัดแรกตามข้อ 105/5 เว้นแต่เอกสารที่เป็นหลักฐานมีจำนวนมาก ให้สมาชิกหรือคู่กรณีตรวจดูได้ที่ห้องเก็บหลักฐานซึ่งสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภাজัดไว้

สมาชิกหรือคู่กรณีมีสิทธิขอคัดสำเนาเอกสารที่เป็นหลักฐาน เว้นแต่เป็นเอกสารลับหรือเป็นเอกสารที่ไม่ควรเปิดเผย

การคัดสำเนาเอกสารตามวรรคสอง ให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเลขาธิการวุฒิสภาหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภাজัดทำบัญชีเอกสารเป็นลำดับให้ชัดเจน

ข้อ 105/4 เอกสารทุกฉบับที่ใช้ประกอบการประชุมของวุฒิสภาหรือที่เป็นหลักฐานในเรื่องที่พิจารณาถอดถอน ให้ถือว่าเป็นเอกสารที่เปิดเผย เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะมีมติเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ 105/5 ให้ประธานวุฒิสภานัดประชุมนัดแรกภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อกำหนดวันแถลงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้ถูกกล่าวหาตามข้อ 105/8 และพิจารณาคำขอเพิ่มเติมพยานหลักฐานตามข้อ 105/9

ข้อ 105/6 ในกระบวนการพิจารณาของวุฒิสภาเพื่อถอดถอนบุคคลหนึ่งบุคคลใดให้พิจารณาโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ

การสำเนาเอกสารที่เป็นหลักฐานให้สมาชิกและผู้ถูกกล่าวหา

การนัดประชุมหลังได้รับรายงานและความเห็นจาก ป.ป.ช. วิธีการพิจารณาถอดถอน

ในการพิจารณาลับ ผู้ที่จะอยู่ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือ ณ ที่ใด ในระยะที่จะฟังการพิจารณาได้ ก็แต่เฉพาะสมาชิก คู่กรณี และผู้ที่ได้รับอนุญาตจากที่ประชุมและห้ามใช้เครื่องบันทึกเสียง หรือเครื่องมือสื่อสารใดๆ ยกเว้นการบันทึกของวุฒิสภา

ข้อ 105/7 ในการพิจารณาของวุฒิสภาให้ยึดสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลัก รวมทั้งให้พิจารณาหลักฐานและเหตุผลในข้อกล่าวหาที่ข้อมูลว่าเป็นความผิดเป็นข้อๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 303

การแถลง
เปิดสำนวน

ข้อ 105/8 ในวาระเริ่มแรกของการพิจารณา ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิแถลงเปิดสำนวนตามรายงานและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายหลังจากนั้น ให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้แทนมีสิทธิแถลงคัดค้านโต้แย้งคำแถลงเปิดสำนวนหรือรายงานพร้อมความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่มีการซักถาม

เมื่อการแถลงตามวรรคหนึ่งเสร็จสิ้นลง ให้ที่ประชุมพิจารณาว่า ควรมีการซักถามในประเด็นใดเพิ่มเติม โดยพิจารณาตามญัตติของสมาชิกที่เสนอล่วงหน้าก่อนวันประชุม

การตั้งคณะ
กรรมาธิการ
ซักถาม

หากที่ประชุมมีมติให้มีการซักถามในประเด็นปัญหาใด ให้ตั้งคณะกรรมาธิการซักถามขึ้นคณะหนึ่ง โดยนำข้อบังคับข้อ 96 และข้อ 97 มาใช้บังคับและต้องกำหนดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อซักถามผู้เกี่ยวข้องภายในเจ็ดวันโดยต้องแจ้งมติให้คู่กรณีทราบโดยพลัน

การซักถามตามวรรคสามให้อยู่ในประเด็นที่ที่ประชุมกำหนด และกระทำโดยคณะกรรมาธิการซักถามเท่านั้น

ข้อ 105/9 ในการพิจารณาของวุฒิสภา ห้ามมิให้นำเอกสารหรือพยานอื่น ๆ นอกจากเอกสารตามข้อ 105/7 มาสอบเพิ่มเติมให้มากขึ้นกว่าที่ปรากฏในสำนวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. เว้นแต่พยานเอกสารหรือพยานวัตถุสำคัญที่ผู้ถูกกล่าวหามาแสดงเป็นหลักฐานได้ว่าได้นำเข้าสู่การพิจารณาในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ยอมรับหรือไม่ยอมให้นำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานดังกล่าวมาแสดงเพื่อประโยชน์ของตนหรือไม่ทราบว่าพยานดังกล่าวได้มีอยู่

การนำ
พยานหลักฐาน
มาแสดง

การเพิ่มเติมพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นมติของที่ประชุมวุฒิสภา โดยให้ยื่นคำขอได้ครั้งเดียวก่อนการประชุมนัดแรกตามข้อ 105/5 ไม่น้อยกว่าห้าวัน

ข้อ 105/10 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิยื่นคำขอแถลงการณ์ปิดสำนวนด้วยวาจาต่อที่ประชุมวุฒิสภา หรือยื่นคำแถลงการณ์เป็นหนังสือได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันแถลงเปิดสำนวน

การยื่นคำขอ
แถลงการณ์ปิด
สำนวน

ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอแถลงการณ์ปิดสำนวนด้วยวาจาต่อที่ประชุมวุฒิสภา ให้ประธานวุฒิสภานัดประชุมเพื่อรับฟังคำแถลงการณ์ภายในเจ็ดวันนับแต่วันครบกำหนดตามวรรคหนึ่ง หากมีการแถลงการณ์ปิดสำนวนด้วยวาจาของทั้งสองฝ่าย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นฝ่ายแถลงก่อน

ข้อ 105/11 ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมเพื่อลงมติถอดถอนหรือไม่ถอดถอนภายในสามวันนับแต่วันแถลงการณ์ปิดสำนวนด้วยวาจา หรือวันพ้นกำหนดให้ยื่นคำแถลงการณ์เป็นหนังสือ

การเรียก
ประชุมเพื่อ
ลงมติ

- วิธีการ
ลงคะแนน
- ข้อ 105/12 การออกเสียงลงคะแนนถอดถอนให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ให้เลขาธิการวุฒิสภาจัดให้มีการลงคะแนนในคูหา โดยมีกล่องใส่บัตรลงคะแนน และจัดเตรียมบัตรลงคะแนนที่ระบุชื่อผู้ถูกกล่าวหา จากนั้นให้เลขาธิการวุฒิสภาขานชื่อสมาชิกเพื่อรับบัตรลงคะแนนที่หน้าคูหาลงคะแนนแล้วเข้าลงคะแนนในคูหาไปโดยลำดับ โดยให้สมาชิกกาเครื่องหมายกากบาท (x) ในช่องที่กำหนดว่าถอดถอนหรือไม่ถอดถอน และเมื่อลงคะแนนเสร็จแล้วจึงเริ่มนับคะแนน
- การตั้งกรรมการ
ตรวจนับ
คะแนน
- ข้อ 105/13 ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการจับสลากเพื่อคัดเลือกสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน เป็นกรรมการผู้ดำเนินการลงคะแนนและตรวจนับคะแนน
- การนับคะแนนให้ขานคะแน่ว่า “ถอดถอน” หรือ “ไม่ถอดถอน” พร้อมทั้งชูบัตรลงคะแนนโดยเปิดเผยให้ผู้อยู่ในที่ประชุมได้เห็นด้วย
- ข้อ 105/14 เมื่อวุฒิสภามีมติแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งมติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยทันที
- การวางตัวของ
สมาชิกใน
ระหว่างดำเนิน
การถอดถอน
- ข้อ 105/15 นับแต่เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามข้อ 105/2 เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ 105/12 สมาชิกจักต้องวางตนเป็นกลางและเที่ยงธรรม ไม่กล่าวหรือแสดงไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งข้อความหรือความเห็นอันจะทำให้การพิจารณาและการวินิจฉัยของที่ประชุมต้องเสียความยุติธรรมไป เช่น

(1) วิพากษ์ต่อสาธารณะซึ่งการดำเนินคดีหรือคำพยานหลักฐานของฝ่ายใดในลักษณะที่ไม่เหมาะสมต่อความเป็นกลางในคดี

(2) ให้ความเห็นต่อสาธารณะ โดยประสงค์จะปกป้องบอกให้ทราบได้ว่าตนจะมีมติเช่นใด

(3) ให้ความเห็นในหมู่สมาชิกอันเป็นการแสดงผิดจากข้อเท็จจริงแห่งคดีหรือเป็นการวิพากษ์โดยไม่เที่ยงธรรมซึ่งการดำเนินคดีหรือพยานหลักฐานของฝ่ายใดหรือยังผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้องในคดี

(4) ชักจูงหรือขี้นะให้สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดมีมติไปในทางใดในลักษณะที่เสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิก

หมวด 6

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ข้อ 106 ให้มีสารบบลงวัน เดือน ปี ที่วุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากสภาผู้แทนราษฎร และวัน เดือน ปี ที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ 107 เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
ของวุฒิสภา

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.

ข้อ 108 ภายใต้บังคับมาตรา 180 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

ข้อ 109 เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องหรือในกรณีที่มีความจำเป็น วุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นต่อไป

พิจารณา
วาระที่หนึ่ง

ข้อ 110 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่หนึ่ง ให้พิจารณาและลงมติว่าจะรับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้พิจารณา หรือไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ 111 ในกรณีที่วุฒิสภามีมติในวาระที่หนึ่ง รับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้พิจารณา ให้วุฒิสภาพิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

ข้อ 112 การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการที่วุฒิสภาตั้ง หรือกรรมการเต็มสภา

การพิจารณา
วาระที่สอง

ตามปกติ ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการที่วุฒิสภาตั้ง การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคนและที่ประชุมวุฒิสภานุมัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยกรรมการเต็มสภานั้น วุฒิสภาจะตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาใดโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นก็ได้

ข้อ 113 ในกรณีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการที่วุฒิสภาตั้งนั้น วุฒิสภาจะมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาหรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

การพิจารณาร่าง พ.ร.บ. โดยคณะ
กรรมการ

ข้อ 114 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นคณะกรรมการที่วุฒิสภาตั้ง สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่วุฒิสภารับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้พิจารณา เว้นแต่วุฒิสภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ

การเสนอ
คำแปรญัตติ

รัฐธรรมนูญนั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา และให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการวุฒิสภากำหนด

กรณีคณะ
กรรมาธิการ
พิจารณา
พิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
เสร็จแล้ว

ข้อ 115 เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อประธานวุฒิสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมาธิการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา และให้นำความใน ข้อ ๑1 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 116 เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและรายงานของคณะกรรมการตามข้อ 115 แล้ว ให้เสนอวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป โดยให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

กรรมาธิการ
เต็มสภา

ข้อ 117 ในกรณีที่วุฒิสภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยกรรมาธิการ

เต็มสภา ให้ถือว่าสมาชิกทุกคนในที่ประชุมประกอบกันเป็น คณะกรรมการ และการประชุมมีฐานะเป็นประธาน คณะกรรมการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา เป็นทั้งการพิจารณาชั้น คณะกรรมการ และการพิจารณาของวุฒิสภาในวาระที่สองเรียง ตามลำดับมารวมกันไป

ข้อ 118 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้วุฒิสภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียง ตามลำดับมาตรา และให้อภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่ผู้แปรญัตติสงวนคำแปรญัตติ หรือ ที่กรรมการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะได้ ลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.ที่
คณะ
กรรมการ
พิจารณาเสร็จ
แล้ว

ข้อ 119 เมื่อได้พิจารณาตามข้อ 118 จนจบร่างแล้ว ให้ วุฒิสภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณา ครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื้อความใดมิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

ข้อ 120 เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้วุฒิสภา พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

ข้อ 121 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่สาม ให้ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติ ว่าเห็นชอบด้วยหรือไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร หรือถ้าใน

พิจารณา
วาระที่สาม

การพิจารณาในวาระที่สองได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ก็ให้ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติว่า ให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่แก้ไขเพิ่มเติม ในกรณีเช่นว่านี้ มติให้แก้ไขเพิ่มเติมให้หมายความว่าให้แก้ไขเพิ่มเติมตามที่ได้พิจารณาไว้ในวาระที่สอง และมติไม่แก้ไขเพิ่มเติม ให้หมายความว่าวุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

การพิจารณาในวาระนี้ไม่มีการอภิปราย

ข้อ 122 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เมื่อวุฒิสภามีมติเห็นชอบด้วยหรือไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร หรือให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้สภาผู้แทนราษฎรทราบ

กรณีวุฒิสภา
แก้ไขเพิ่มเติม
ร่าง พ.ร.บ.

ข้อ 123 ในกรณีวุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และสภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งกรรมาธิการร่วมกันตามมาตรา 175 (3) ของรัฐธรรมนูญ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้แจ้งจำนวนกรรมาธิการร่วมกันมาให้ทราบแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาดำเนินการเพื่อให้วุฒิสภาดังกรรมาธิการร่วมกัน

เมื่อคณะกรรมาธิการร่วมกันได้เสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้พิจารณาแล้วพร้อมกับรายงานของคณะกรรมาธิการ ให้ประธานวุฒิสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน และให้วุฒิสภาพิจารณาลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

ข้อ 124 วุฒิสภาจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสร็จภายในกำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 174 ของรัฐธรรมนูญ ถ้าการพิจารณาของวุฒิสภาอาจไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ประธานคณะกรรมการรายงานให้ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อดำเนินการขอให้วุฒิสภายายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ 125 เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายแล้ว ให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนตามที่ที่ประชุมวุฒิสภากำหนด เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

ตั้งคณะ
กรรมการ
วิสามัญ
พิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
งบประมาณ

ข้อ 126 เมื่อวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายจากสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังคณะกรรมการวิสามัญตามข้อ 125 เป็นการด่วน และให้คณะกรรมการพิจารณาและรายงานความเห็นต่อประธานวุฒิสภาให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว การพิจารณาในชั้นคณะกรรมการนี้ไม่มีการแปรญัตติ

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
งบประมาณ

เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พร้อมทั้ง

รายงานความเห็นของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ 127 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามข้อ 126 ให้วุฒิสภาพิจารณา และลงมติว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

ในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกจะขอแก้ไขเพิ่มเติมมิได้

หมวด 7

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญต่อไป ตามมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญ

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
ตาม ม.178
ของ
รัฐธรรมนูญ

ข้อ 128 เมื่อรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไป ตามมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญ ถ้าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นค้างการพิจารณาอยู่ในวาระใด ก็ให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปในวาระนั้น และให้ประธานวุฒิสภารับรองเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ 129 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ค้างการพิจารณา ให้ดำเนินการกระบวนพิจารณาต่อไปตามที่กำหนดไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

หมวด 8 การตั้งกระทู้ถาม

ข้อ 130 การตั้งกระทู้ถาม ให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานวุฒิสภา โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย และให้แสดงความประสงค์ด้วยว่าจะให้ตอบในราชกิจจานุเบกษาหรือจะให้ตอบในที่ประชุมวุฒิสภา

การตั้งกระทู้
ถาม

ข้อเท็จจริงใด ๆ ที่อ้างประกอบกระทู้ถาม ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง แม้จะมีได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบ ก็ให้ระบุแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก

คำถาม ข้อเท็จจริงที่อ้าง ตลอดจนคำชี้แจงประกอบ ต้องไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นทำนองอภิปราย

ข้อ 131 กระทู้ถามแต่ละกระทู้นั้น ให้ตั้งถามและซักถามได้เฉพาะคนเดียว

ข้อ 132 กระทู้ถามต้องไม่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) เป็นเชิงประชด เสียดสี หรือกลั่นแกล้งใส่ร้าย
- (2) เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก
- (3) เป็นเรื่องที่ได้ตอบแล้ว หรือชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ
- (4) เป็นการให้ออกความเห็น
- (5) เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
- (6) เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ

ลักษณะ
ต้องห้ามของ
กระทู้ถาม

(7) เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใด ๆ เว้นแต่ที่เกี่ยวกับการงานในหน้าที่ราชการ

ข้อ 133 กระตุ้นถามตามข้อ 132 (3) นั้น จะตั้งถามขึ้นใหม่ได้ ในเมื่อมีสาระสำคัญต่างกัน หรือพฤติการณ์ในขณะที่มีกระตุ้นถามครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้งกระตุ้นถามครั้งก่อน

กระตุ้นถามด่วน

ข้อ 134 กรณีที่เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดินหรือมีเหตุฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมหรือเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐมนตรีควรจะต้องชี้แจงหรือดำเนินการโดยทันทีนั้น จะตั้งกระตุ้นถามด่วนก็ได้

การวินิจฉัย

กระตุ้นถาม

ข้อ 135 ให้เป็นอำนาจของประธานวุฒิสภาที่จะวินิจฉัยว่า กระตุ้นถามใด ที่สมาชิกตั้งถามมาเป็นหรือไม่เป็นกระตุ้นถามตามข้อ 130 ข้อ 132 ข้อ 133 หรือ ข้อ 134 และให้ประธานวุฒิสภาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับกระตุ้นถามนั้น

การวินิจฉัยดังกล่าวในวรรคหนึ่งเป็นประการใด ให้เลขาธิการวุฒิสภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระตุ้นถามทราบภายในห้าวันนับแต่วันที่ประธานวุฒิสภาวินิจฉัย

กระตุ้นถาม

ที่ตอบใน

ราชกิจจานุเบกษา

ข้อ 136 ให้ประธานวุฒิสภาจัดส่งกระตุ้นถามไปยังรัฐมนตรีผู้เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่เป็นการกระตุ้นถามที่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งรัฐมนตรีผู้เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตอบภายใน

สามสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีได้รับกระทู้ถามนั้น และหากรัฐมนตรีได้ตอบแล้วในราชกิจจานุเบกษา หรือมีเหตุขัดข้องไม่ตอบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เลขาธิการวุฒิสภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

ในกรณีที่เป็นการกระทู้ถามที่ต้องตอบในที่ประชุมวุฒิสภา ให้บรรจุนำเข้าระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ยื่นไป ตามวรรคหนึ่ง แต่ในกรณีที่เป็นการกระทู้ถามด่วน ให้ประธานวุฒิสภาจัดส่งกระทู้ถามนั้นไปยังรัฐมนตรีผู้เกี่ยวข้องและให้แจ้งไปด้วยว่าได้กำหนดให้ผู้ตั้งกระทู้ถามถามเรื่องนั้นในการประชุมครั้งใด การกำหนดเวลาดังกล่าวให้ประธานวุฒิสภาคำนึงถึงความสำคัญของเหตุการณ์และความสนใจของประชาชนซึ่งควรจะได้ทราบโดยปัจจุบันนั้นเป็นหลักพิจารณา หากประธานวุฒิสภาไม่อาจบรรจุกระทู้ถามเข้าระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาได้ภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้แจ้งเหตุขัดข้องให้ที่ประชุมวุฒิสภาและผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

กระทู้ถาม
ที่ตอบใน
ที่ประชุม
วุฒิสภา

ข้อ 137 เมื่อถึงระเบียบวาระกระทู้ถาม ให้ประธานของที่ประชุมอนุญาตให้ถามตามลำดับ ในการถามมิให้ชี้แจงหรืออ่านคำชี้แจงประกอบ

ข้อ 138 ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนกระทู้ถามได้

เมื่อถึงระเบียบวาระกระทู้ถามของผู้ใด ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถามหรือไม่อยู่ในที่ประชุมวุฒิสภา ให้ถือว่าได้ถอนกระทู้ถามนั้น

การถอน
กระทู้ถาม

ข้อ 139 เมื่อรัฐมนตรีได้ตอบแล้ว ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีกหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะขอซักถามต่อไปเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็นและประธานของที่ประชุมอนุญาต

การซักถาม
กระทู้ถาม

ในการซักถามนั้น ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบได้เท่าที่จำเป็น

การเลื่อนการ
ตอบกระทู้ถาม

ข้อ 140 รัฐมนตรีจะขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามในที่ประชุมวุฒิสภาก็ได้ แต่ต้องชี้แจงเหตุผลในที่ประชุมวุฒิสภา และให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด

การบรรจุ
กระทู้ถามใน
การประชุม
แต่ละครั้ง

ข้อ 141 ในการประชุมวุฒิสภาครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกระทู้ถามได้ไม่เกินห้ากระทู้ แต่ถ้าหากมีกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน ประธานวุฒิสภาจะบรรจุกระทู้ถามเกินห้ากระทู้ก็ได้

การถามและการตอบกระทู้ถามในการประชุมวุฒิสภาครั้งหนึ่งๆ ให้มีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสองชั่วโมง

การถาม
กระทู้ถาม

ข้อ 142 ในการประชุมวุฒิสภาครั้งหนึ่ง ๆ มีให้ผู้ตั้งกระทู้ถามคนเดียวกันถามเกินหนึ่งกระทู้ เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่

ข้อ 143 กระทู้ถามใดที่สมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลงให้ถือว่ากระทู้ถามนั้นเป็นอันระงับไป

ข้อ 144 กระทู้ถามใดที่รัฐมนตรียังมีได้ตอบ ให้เป็นอันระงับไปเมื่อคณะรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง

หมวด 9

การเปิดอภิปรายทั่วไป

ข้อ 145 การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 187 ของ รัฐธรรมนูญ ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานวุฒิสภา โดยระบุให้ ชัดเจนว่าจะให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญ เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในเรื่องใด

การเปิด
อภิปรายทั่วไป

ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งการขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามวรรคหนึ่ง ไปยังนายกรัฐมนตรี และให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็น เรื่องด่วน

ข้อ 146 เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจง ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในเรื่องที่ขอเปิด อภิปรายทั่วไปแล้ว สมาชิกมีสิทธิที่จะอภิปรายซักถามได้

ข้อ 147 รัฐมนตรีเท่านั้นที่มีสิทธิจะอภิปรายตอบข้อซักถาม รัฐมนตรีจะตอบสมาชิกที่ซักถามและอภิปรายในเรื่องที่ขอเปิด อภิปรายทั่วไปทีละคนเป็นลำดับไป หรือจะรอรวมตอบครั้งละหลาย คนก็ได้

ข้อ 148 ในการอภิปรายนั้นนอกจากที่กำหนดไว้ในหมวดนี้แล้ว ให้นำความในหมวด 3 ส่วนที่ 3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 10

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

การรักษา
ระเบียบและ
ความเรียบร้อย
ในสถานที่
ประชุมวุฒิสภา

ข้อ 149 สถานที่ประชุมวุฒิสภาย่อมเป็นที่เคารพและเป็นเขตหวงห้าม ผู้เข้าไปต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด บุคคลอื่นที่มีใช้สมาชิกวุฒิสภาหรือเจ้าหน้าที่รัฐสภา เมื่อหมดภารกิจต้องออกนอกสถานที่ประชุมวุฒิสภา

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวน และห้ามสูบบุหรี่ในที่ประชุมวุฒิสภา

การแต่งกายของสมาชิกนั้น ให้แต่งเครื่องแบบสมาชิกวุฒิสภา หรือสากลนิยม หรือชุดพระราชทาน หรือตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด

อำนาจประธาน
ในการรักษา
ระเบียบและ
ความเรียบร้อย

ข้อ 150 ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ ประธานของที่ประชุมมีอำนาจเตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ ให้กล่าวขอขมาในที่ประชุมวุฒิสภา หรือสั่งให้ออกไปจากที่ประชุมวุฒิสภาครั้งนั้นโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาก็ได้

ในกรณี ที่ประธานของที่ประชุมสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุมวุฒิสภา หากผู้นั้นขัดขืน ประธานของที่ประชุมมีอำนาจสั่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้นำตัวออกจากสถานที่ประชุมวุฒิสภา หรือออกไปให้พ้นบริเวณที่ประชุมวุฒิสภา

คำสั่งของประธานของที่ประชุมตามข้อนี้ ผู้ใดจะได้แย้งมิได้

ข้อ 151 การรักษาระเบียบและความเรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาในที่ประชุมวุฒิสภาหรือบริเวณที่ประชุมวุฒิสภาหรือเข้าฟังการประชุมของวุฒิสภา ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้นและการโฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุมปรึกษาของวุฒิสภา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานวุฒิสภากำหนดไว้

การรักษา
ระเบียบและ
ความเรียบร้อย
ในส่วนที่
เกี่ยวกับบุคคล
ภายนอก

หมวด 11 บทสุดท้าย

ข้อ 152 ถ้าประธานของที่ประชุมขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ให้งดใช้ข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี หากที่ประชุมวุฒิสภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมวุฒิสภา ก็ให้งดใช้ข้อบังคับนั้นได้

การงดใช้
ข้อบังคับ

ข้อ 153 ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ ให้เป็นอำนาจของวุฒิสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเป็นประการใดแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด

การตีความ
ข้อบังคับ

การขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง อาจกระทำได้โดยประธานของที่ประชุมขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

ข้อ 154 การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ ต้องเสนอเป็นญัตติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ญัตติแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้ทำเป็นร่างข้อบังคับโดยแบ่งเป็นข้อและต้องมีบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบด้วย

การพิจารณาญัตติในข้อนี้ ให้นำความในหมวด 6 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการจับ คุมขัง หรือหมายเรียกสมาชิกในระหว่างสมัยประชุม

ข้อ 155 ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีกรณีที่จะวุฒิสภาจะต้องพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการจับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาตามมาตรา 165 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ หรือมีกรณีที่วุฒิสภาจะต้องพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการพิจารณาคดีอาญาที่สมาชิกถูกฟ้องตามมาตรา 166 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานวุฒิสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

กรณีประธานสั่งปล่อยสมาชิก

ข้อ 156 ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาสั่งให้ปล่อยสมาชิกที่ถูกจับในขณะที่กระทำความผิดตามมาตรา 165 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ หรือร้องขอให้ปล่อยสมาชิกซึ่งถูกคุมขังตามมาตรา 167 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานของที่ประชุมแจ้งต่อที่ประชุมวุฒิสภาในโอกาสแรกที่มีการประชุมวุฒิสภา

กรณีผู้เสียหายประสงค์ให้มีการโฆษณา คำชี้แจง

ข้อ 157 ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายประสงค์จะให้มีการโฆษณา คำชี้แจงตามมาตรา 157 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ให้บุคคลนั้นยื่นคำร้องขอต่อประธานวุฒิสภาตามแบบที่กำหนด

คำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ต้องมีข้อความ เป็นข้อเท็จจริงโดยไม่มีลักษณะเป็นความผิดอาญา หรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่น

เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องขอดังกล่าว ให้ส่งคำร้องขอนั้นไปยังคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภาเป็นการด่วน เพื่อที่คณะกรรมการสิทธิการจะได้พิจารณาคำร้องขอดังกล่าวต่อไป และให้คณะกรรมการพิจารณาและรายงานความเห็นต่อประธานวุฒิสภาให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ เพื่อประธานวุฒิสภาจะได้ดำเนินการต่อไป

ให้เลขาธิการวุฒิสภาดำเนินการโฆษณาคำชี้แจงดังกล่าวด้วยวิธีปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีกำหนดระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่ประธานวุฒิสภาเห็นควรจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงและให้ส่งสมาชิกเพื่อทราบด้วย

ข้อ 158 ในการจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณากรณีตามมาตรา 306 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานวุฒิสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

บทเฉพาะกาล

ข้อ 159 ข้อบังคับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ได้กระทำเสร็จแล้วก่อนใช้ข้อบังคับนี้ ส่วนการใดที่ยังกระทำค้างอยู่ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับที่ใช้ก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้

บทเฉพาะกาล

ข้อ 160 ให้คณะกรรมการสิทธิการสามัญประจำวุฒิสภา คณะกรรมการสิทธิการสามัญตามข้อ 96 และคณะกรรมการวิสามัญที่มีอยู่ในวันใช้ข้อบังคับนี้ คงเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา คณะ

บทเฉพาะกาล

กรรมวิธีการสามัญตามข้อ 96 และคณะกรรมการวิสามัญตามข้อ บังคับนี้

ให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภามีอยู่ในวันใช้ข้อบังคับนี้ เป็นคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาตามข้อบังคับนี้ โดยให้มี จำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ในวันใช้ข้อบังคับนี้

ให้คณะกรรมการสามัญตามข้อ 96 และคณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่ง ยังคงดำเนินกิจการตามที่วุฒิสภามอบหมาย ต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาและคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ยังคงดำเนิน กิจการตามที่วุฒิสภามอบหมายต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ หรือจนกว่า จะได้มีการตั้งคณะกรรมการใหม่ตามข้อบังคับนี้ ซึ่งวุฒิสภา จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้ ข้อบังคับนี้

ข้อ 161 ให้นำหมวด 9 ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ สมาชิกและกรรมการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2541 มา ใช้บังคับกับสมาชิกวุฒิสภาและกรรมการโดยอนุโลม จนกว่าจะได้มี การตราและประกาศใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิก วุฒิสภาและกรรมการ ตามมาตรา 191 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้วุฒิสภาดังคณะ กรรมการวิสามัญกร่างข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ สมาชิกวุฒิสภาและกรรมการตามมาตรา 191 ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้
ข้อบังคับนี้

บทเฉพาะกาล

ข้อ 162 ให้บรรดาระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตาม
ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ
ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งข้อบังคับนี้ จนกว่า
วุฒิสภาจะระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ 30 พฤษภาคม พุทธศักราช 2544

(ลงชื่อ) พลตรี มนูญกฤต รูปขจร
(มนูญกฤต รูปขจร)
ประธานวุฒิสภา

บัญญัติอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา

คณะ
กรรมการ
การกีฬา

1. คณะกรรมการการกีฬา
มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษา
เรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้
 - (1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาตามที่
วุฒิสภามอบหมาย
 - (2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา
 - (3) ติดตามนโยบายและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากีฬา
ของชาติ เพื่อความเป็นเลิศและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร
ทุกระดับอายุ
 - (4) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายในด้านความร่วมมือ
กับต่างประเทศ ในการพัฒนาการกีฬาของประเทศ
 - (5) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการ
ทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา

คณะ
กรรมการ
การเกษตรและ
สหกรณ์

2. คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษา
เรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้
 - (1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและ
สหกรณ์ตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจการส่งเสริมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ การเศรษฐกิจการเกษตร การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การชลประทาน การประมง การปศุสัตว์ การป่าไม้ การพัฒนาที่ดิน การส่งเสริมสหกรณ์ การวิชาการเกษตร และการตรวจบัญชีสหกรณ์

(4) ติดตามนโยบายด้านการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรผลิตผลทางการเกษตรมีราคาตกต่ำ การพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรภายในประเทศและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรในตลาดโลก

(5) ติดตามนโยบายด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่กิจการสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร องค์กรชุมชน และองค์กรชุมชน

(6) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์

3. คณะกรรมการการคมนาคม

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคมตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคม

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหว

คณะ

กรรมธิการ
การคมนาคม

ที่เกี่ยวกับการคมนาคม ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ การสื่อสาร และการอุตุนิยมวิทยา

(4) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายคมนาคม ขนส่ง โทรคมนาคม และสื่อสาร

(5) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคม

คณะ
กรรมาธิการ
การคลัง การ
ธนาคารและ
สถาบันการเงิน

4. คณะกรรมาธิการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน

(3) ให้ออกความเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหวกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการธนาคารและสถาบันการเงิน การเงินแผ่นดิน ภาษีอากร ภาษีรัชฎากร กิจการที่เกี่ยวข้องกับที่ราชพัสดุ กิจการอันกฎหมายบัญญัติให้เป็นการผูกขาดของรัฐ กิจการหารายได้ และกิจการซึ่งจะเป็นสัญญาผูกพันต่อเมื่อรัฐบาลได้ให้อำนาจหรือสัตยาบัน รวมทั้งการค้ำประกันหนี้ของส่วนราชการ องค์การของรัฐ สถาบันการเงินและรัฐวิสาหกิจ

(4) ติดตามนโยบายการเงินที่เกี่ยวกับการปล่อยสินเชื่อเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจ การพัฒนาและฟื้นฟูระบบสถาบันการเงินของประเทศ

ตลอดจนการพัฒนาตลาดเงิน ตลาดทุนและตลาดตราสารหนี้

(5) ติดตามนโยบายการคลัง ระบบภาษี เพื่อส่งเสริมการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนติดตามการบริหารการคลังให้มีเสถียรภาพและยั่งยืน

(6) พิจารณาศึกษานโยบายหนี้สาธารณะในประเทศและต่างประเทศ

(7) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน

5. คณะกรรมการการงบประมาณ

มีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาศึกษานโยบายการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี โครงสร้างงบประมาณ งบประมาณการรายรับ งบประมาณรายจ่าย การผูกพันงบประมาณข้ามปี และฐานะการคลังของรัฐ

(2) ติดตามการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งเงินนอกงบประมาณของภาครัฐบาลและองค์กรอิสระ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ

(3) ศึกษาการปรับปรุงระบบการจัดทำงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน และการกระจายอำนาจด้านงบประมาณแก่ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(4) ศึกษาการจัดสรรกำลังคนให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ

คณะ
กรรมการ
การงบ
ประมาณ

(5) พิจารณารายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

(6) ศึกษาการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบกระบวนการจัดสรร และระบบการเบิกจ่ายงบประมาณใหม่ รวมทั้งระบบการเงินและการพัสดุ

(7) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ

6. คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ

คณะ
กรรมาธิการการ
ต่างประเทศ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับด้านการต่างประเทศตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับด้านการต่างประเทศ

(3) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

(4) พิจารณาศึกษาปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย รวมทั้งปัญหาการรुक้าอำนาจอธิปไตยของไทยในบริเวณพื้นที่ชายแดน

(5) พิจารณาศึกษาบทบาทของประเทศไทยในเชิงเศรษฐกิจการค้าและการทูตในเวทีระหว่างประเทศทั้งระดับภูมิภาคและระดับสากล

(6) ติดตามผลการรักษาและคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งของภาคเอกชนไทย และคนไทยในต่างประเทศ

(7) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤตินิষอบที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ

7. คณะกรรมการการทหาร

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการทหารและความมั่นคงของประเทศตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการทหารและความมั่นคงของประเทศ

(3) พิจารณาศึกษานโยบายด้านความมั่นคง และการป้องกันประเทศ

(4) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการส่งเสริมการพัฒนาความพร้อมของกองทัพ และบทบาทของกองทัพในกิจการซึ่งมิใช่สงคราม

(5) ติดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีผลที่ต้องใช้หรืออาจใช้กำลังทหารปฏิบัติการ

(6) ติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่ออธิปไตยของชาติ ประชาชน รวมทั้งความมั่นคงของประเทศ

(7) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤตินิষอบที่เกี่ยวข้องกับการทหารและความมั่นคงของประเทศ

คณะ

กรรมการ
การทหาร

คณะ
กรรมธิการ
การท่องเที่ยว

8. คณะกรรมการการการท่องเที่ยว

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตามที่วุฒิสภามอบหมาย
- (2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- (3) ให้หลักคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหวกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ
- (4) พิจารณาศึกษานโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค
- (5) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤตินิষอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ

คณะ
กรรมธิการ
การปกครอง

9. คณะกรรมการการปกครอง

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปกครองและการบริหารราชการตามที่วุฒิสภามอบหมาย
- (2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการปกครองและการบริหารราชการ
- (3) ติดตามผลการปฏิรูประบบราชการเพื่อปรับปรุงบทบาทภาครัฐ และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

(4) พิจารณาศึกษาแนวทางการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ

(5) พิจารณาศึกษานโยบายในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(6) พิจารณาศึกษาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารราชการ

(7) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการปกครองและการบริหารราชการ

10. คณะกรรมาธิการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

(3) ติดตามนโยบายและแนวทางในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

(4) พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขต ทิศทาง ผลกระทบ ข้อดี ข้อเสียของการแปรรูปและการปรับโครงสร้างรัฐวิสาหกิจในแต่ละสาขา เพื่อช่วยให้การมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ของภาคเอกชนในการพัฒนารัฐวิสาหกิจสาขาต่างๆ ให้เป็นไป

คณะ
กรรมาธิการ
การแปรรูป
รัฐวิสาหกิจ

อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และเป็นธรรมต่อประชาชน
ผู้บริโภคร

(5) พิจารณาการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการ
ทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
รวมทั้งกฎหมายที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

คณะ
กรรมาธิการ
การมีส่วนร่วม
ของประชาชน

11. คณะกรรมาธิการการมีส่วนร่วมของประชาชน

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษา
เรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
ของประชาชนตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วน
ร่วมของประชาชน

(3) ติดตามการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐใน
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
กำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทาง
เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
ทุกระดับ

(4) พิจารณาศึกษารูปแบบ และกลไกที่จะส่งเสริมให้
ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการภาครัฐ

(5) ติดตามการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐใน
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวของชุมชน เพื่อปกป้อง
ประโยชน์สาธารณะของชุมชนของตน รวมทั้งการแสดงประชามติ
เวทีสาธารณะ และการประชาพิจารณ์

(6) พิจารณาศึกษาการสร้างเครือข่ายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง รวดเร็วและเท่าเทียมกัน

(7) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

12. คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

มีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับด้านการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหวกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

(4) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการบริหารงานยุติธรรม และกระบวนการยุติธรรม เพื่อรักษาความเป็นธรรมในสังคม และป้องกันการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน

(5) ติดตามนโยบายด้านการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

(6) ติดตามตรวจสอบการกระทำ หรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี

คณะ

กรรมการ
การยุติธรรม
และสิทธิ
มนุษยชน

(7) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทราบถึงหน้าที่ของชนชาวไทย ตลอดจนการสร้างแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ

(8) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤตินิষอบที่เกี่ยวข้องกับการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

คณะ
กรรมธิการ
การแรงงาน
และสวัสดิการ
สังคม

13. คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับด้านการแรงงานและสวัสดิการสังคมตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการแรงงานและสวัสดิการสังคม

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และติดตามความเคลื่อนไหวกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารแรงงานและแรงงานสัมพันธ์ การจัดหางาน สวัสดิการแรงงาน การพัฒนาฝีมือแรงงาน การคุ้มครองแรงงาน การประกันสังคม และการสวัสดิการสังคมต่าง ๆ

(4) พิจารณาศึกษาปัญหาแรงงานไทยในประเทศและต่างประเทศ แรงงานต่างชาติ การนำแรงงานภาคการเกษตรเข้าสู่ระบบประกันสังคม รวมทั้งการคุ้มครองแรงงาน ในส่วนผู้รับงานไปทำที่บ้าน

(5) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการส่งเสริมการพัฒนาทักษะและมีมือแรงงาน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของวิสาหกิจในแต่ละชุมชนได้อย่างเหมาะสม

(6) พิจารณาการส่งเสริมมาตรการด้านการประกันสังคม และการขยายขอบข่ายการให้สวัสดิการแรงงาน

(7) พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการสวัสดิการสังคม ดูแลฟื้นฟูและพัฒนาผู้ด้อยโอกาสในสังคม กลุ่มบุคคลผู้มีปัญหาพิเศษ การคุ้มครองผู้บริโภค การให้การสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้และผู้สูงอายุ

(8) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่เกี่ยวข้องกับการแรงงานและสวัสดิการสังคม

14. คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และติดตามความเคลื่อนไหวกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน

(4) ติดตามนโยบายและการส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในด้านการวิจัยและพัฒนา เพื่อสนับสนุนการผลิตของ

คณะ

กรรมการ

การวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยีและ

การพลังงาน

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ตลอดจนแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

(5) พิจารณาส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสำหรับการบริหารสมัยใหม่และจัดการ

(6) พิจารณาส่งเสริมการใช้พลังงานแบบผสมผสาน การจัดหาและการใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

(7) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

คณะ
กรรมการ
การศึกษา
ศาสนา ศิลปะ
และวัฒนธรรม

15. คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหวกิจการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการดำเนินการ และให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(4) พิจารณาศึกษาและติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายการปฏิรูประบบและโครงสร้างทางการศึกษา การเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ การมีส่วนร่วมของเอกชน ตลอดจน

การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(5) พิจารณาศึกษาและติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายด้านการสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาวิชาชีพครู ตลอดจนการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๖) พิจารณาศึกษาการทำนุบำรุง ส่งเสริมพระพุทธศาสนา และศาสนาอื่น ๆ การเชิดชูรักษา และส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ตลอดจนศิลปวิทยาการอันเป็นสมบัติ วัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย

(7) พิจารณาศึกษาการปฏิรูประบบและโครงสร้างทางการศึกษา การเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ตลอดจนการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา

(8) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

16. คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และการอุตสาหกรรมตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการเศรษฐกิจ

คณะ
กรรมการ
การเศรษฐกิจ
การพาณิชย์
และ
อุตสาหกรรม

การพาณิชย์และการอุตสาหกรรม

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหว กิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และการ อุตสาหกรรม

(4) พิจารณาศึกษานโยบายด้านการค้าต่างประเทศ การพัฒนาและส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้า สินค้าและบริการในภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางการแสดงผลสินค้า ระหว่างประเทศ

(5) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการส่งเสริมให้ ภาคเอกชน ยกกระดับความพร้อมในการเผชิญกับการแข่งขันเสรีในเวที การค้าระหว่างประเทศ

(6) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการส่งเสริมธุรกิจ คำปลีกขนาดกลางและขนาดเล็กให้สามารถดำรงอยู่และปรับตัวรองรับ การแข่งขันการเปิดเสรีด้านการค้าบริการได้

(7) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการปรับ โครงสร้างการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและการส่งเสริมการลงทุนให้ สอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก การพัฒนา อุตสาหกรรมภาคการเกษตร ให้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาภาค อุตสาหกรรมของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรและแรงงาน ภาคอุตสาหกรรม

(8) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการ ทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการเศรษฐกิจ การพาณิชย์

และการอุตสาหกรรม

17. คณะกรรมการการสาธารณสุข

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับด้านการสาธารณสุขตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับด้านการสาธารณสุข

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหวกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทย การสาธารณสุข การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัย การควบคุมอาหารและยา รวมทั้งสิ่งที่อาจเป็นพิษหรือเป็นภัยแก่สุขภาพอนามัย

(4) ติดตามการดำเนินการตามนโยบายด้านการปฏิรูประบบสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ การคุ้มครองสุขภาพและการบำบัดรักษาโรค

(5) พิจารณาศึกษาการจัดระบบการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รวมทั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด

(6) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤตินิยมขบที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข

18. คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการสตรี

คณะ

กรรมการ
การสาธารณสุข

คณะ

กรรมการ
กิจการสตรี
เยาวชนและ
ผู้สูงอายุ

เยาวชนและผู้สูงอายุ ตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ

(4) ติดตามการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐใน ด้านการส่งเสริมและพัฒนากิจการทางด้านสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ การคุ้มครองเด็ก เยาวชน และบุคคล ในครอบครัวที่พึงจะได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ

(5) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวน การทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ

คณะ

กรรมธิการ
กิจการ
องค์กรอิสระ

19. คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษา เรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการองค์กรอิสระตามที่วุฒิสภามอบหมาย

(2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับกิจการ องค์กรอิสระ

(3) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการขององค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น

(4) พิจารณารายงานผลการปฏิบัติงานขององค์กรอิสระที่

เสนอต่อวุฒิสภา ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาของวุฒิสภา

(5) ติดตามแนวทางการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุ โทรทัศน์ และโทรคมนาคม รวมทั้งการกระจายคลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชน

(6) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระ

20. คณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภา

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาตรวจรายงานการประชุมของวุฒิสภา
- (2) พิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับของวุฒิสภา
- (3) ติดตามผลการปฏิบัติตามมติของวุฒิสภา
- (4) พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามที่วุฒิสภามอบหมาย

21. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมตามที่วุฒิสภามอบหมาย
- (2) พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม
- (3) ให้อภัยความเห็น ข้อสังเกต และติดตามความเคลื่อนไหวกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การอนุรักษ์และฟื้นฟู

คณะ
กรรมการ
ตรวจรายงาน
การประชุม
และติดตามมติ
ของวุฒิสภา

คณะ
กรรมการ
สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ

(4) พิจารณาศึกษานโยบายและการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแสวงหา บริหารจัดการ การอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ

(5) พิจารณาศึกษาการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศและมาตรการอย่างอื่นเพื่อการควบคุม ลด และขจัดมลพิษตามหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย”

(6) พิจารณาศึกษามาตรการในการจัดการของเสีย อันตรายที่เกิดจากการใช้สารเคมี สารพิษและวัตถุอันตราย อย่างมีประสิทธิภาพ

(7) พิจารณาศึกษาอนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม

(8) ติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

**ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1)**

พ.ศ. 2546

**ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1)
พ.ศ. 2546**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 191 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 วุฒิสภাজึงตราข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2546”

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด 5/1 การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 303 ของรัฐธรรมนูญ ข้อ 105/1 ถึงข้อ 105/15 ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2544

“หมวด 5/1

การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 303 ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ 105/1 ในหมวดนี้

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำรายงานเสนอวุฒิสภาว่าข้อกล่าวหา มีมูล

“ผู้ดำรงตำแหน่ง” หมายความว่า บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่อาจ ถูกถอดถอนตามรัฐธรรมนูญและบุคคลผู้อาจถูกถอดถอนตาม กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ททุจริต

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อ 105/2 เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายงาน เอกสาร และ ความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีมติชี้มูลว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดมี พฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 303 ให้ ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

การสำเนา
เอกสารที่เป็น
หลักฐานให้
สมาชิกและ
ผู้ถูกกล่าวหา

ข้อ 105/3 ให้ประธานวุฒิสภามีคำสั่งให้แจกสำเนารายงาน พร้อมเอกสารที่มีอยู่ และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้แก่ สมาชิกและผู้ถูกกล่าวหาเพื่อศึกษาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อน ถึงวันประชุมนัดแรกตามข้อ 105/5 เว้นแต่เอกสารที่เป็นหลักฐานมี จำนวนมาก ให้สมาชิกหรือคู่กรณีตรวจดูได้ที่ห้องเก็บหลักฐานซึ่ง สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดไว้

สมาชิกหรือคู่กรณีมีสิทธิขอคัดสำเนาเอกสารที่เป็นหลักฐาน เว้น แต่เป็นเอกสารลับหรือเป็นเอกสารที่ไม่ควรเปิดเผย

การคัดสำเนาเอกสารตามวรรคสอง ให้อยู่ภายใต้การควบคุม ดูแลของเลขาธิการวุฒิสภาหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดทำบัญชีเอกสารเป็นลำดับให้ ชัดเจน

ข้อ 105/4 เอกสารทุกฉบับที่ใช้ประกอบการประชุมของวุฒิสภา

หรือที่เป็นหลักฐานในเรื่องที่พิจารณาถอดถอน ให้ถือว่าเป็นเอกสารที่เปิดเผย เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะมีมติเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ 105/5 ให้ประธานวุฒิสภานัดประชุมนัดแรกภายในยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อกำหนดวันแถลงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้ถูกกล่าวหาตาม ข้อ 105/8 และพิจารณาคำขอเพิ่มเติมพยานหลักฐานตามข้อ 105/9

ข้อ 105/6 ในกระบวนการพิจารณาของวุฒิสภาเพื่อถอดถอน บุคคลหนึ่งบุคคลใดให้พิจารณาโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ

ในการพิจารณาลับ ผู้ที่จะอยู่ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือ ณ ที่ใด ในระยะที่จะฟังการพิจารณาได้ ก็แต่เฉพาะสมาชิก คู่กรณี และผู้ที่ได้รับอนุญาตจากที่ประชุมและห้ามใช้เครื่องบันทึกเสียง หรือเครื่องมือสื่อสารใด ๆ ยกเว้นการบันทึกของวุฒิสภา

ข้อ 105/7 ในการพิจารณาของวุฒิสภาให้ยึดสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลัก รวมทั้งให้พิจารณาหลักฐานและเหตุผลใน ข้อกล่าวหาที่ชี้มูลว่าเป็นความผิดเป็นข้อ ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 303

ข้อ 105/8 ในวาระเริ่มแรกของการพิจารณา ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิแถลงเปิดสำนวนตามรายงาน และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายหลังจากนั้น ให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้แทนมีสิทธิแถลงคัดค้านโต้แย้งคำแถลงเปิดสำนวนหรือ รายงานพร้อมความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่มีการซักถาม

เมื่อการแถลงตามวรรคหนึ่งเสร็จสิ้นลง ให้ที่ประชุมพิจารณาว่า ควรมีการซักถามในประเด็นใดเพิ่มเติม โดยพิจารณาตามญัตติของ

การนัดประชุม
หลังได้รับ
รายงานและ
ความเห็นจาก
ป.ป.ช.
วิธีการพิจารณา
ถอดถอน

การแถลง
เปิดสำนวน

สมาชิกที่เสนอล่วงหน้าก่อนวันประชุม

การตั้งคณะกรรมการ
การชกถาม

หากที่ประชุมมีมติให้มีการชกถามในประเด็นปัญหาใด ให้ตั้งคณะกรรมการชกถามขึ้นคณะหนึ่ง โดยนำข้อบังคับข้อ 96 และข้อ 97 มาใช้บังคับและต้องกำหนดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อชกถามผู้เกี่ยวข้องภายในเจ็ดวันโดยต้องแจ้งมติให้คู่กรณีทราบโดยพลัน

การชกถามตามวรรคสามให้อยู่ในประเด็นที่ที่ประชุมกำหนดและกระทำโดยคณะกรรมการชกถามเท่านั้น

ข้อ 105/9 ในการพิจารณาของวุฒิสภา ห้ามมิให้นำเอกสารหรือพยานอื่น ๆ นอกจากเอกสารตามข้อ 105/7 มาสอบเพิ่มเติมให้มากขึ้นกว่าที่ปรากฏในสำนวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. เว้นแต่พยานเอกสารหรือพยานวัตถุสำคัญที่ผู้ถูกกล่าวหามาแสดงเป็นหลักฐานได้ว่าได้นำเข้าสู่การพิจารณาในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ยอมรับหรือไม่ยอมนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานดังกล่าวมาแสดงเพื่อประโยชน์ของตนหรือไม่ทราบว่าพยานดังกล่าวได้มีอยู่

การเพิ่มเติมพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นมติของที่ประชุมวุฒิสภา โดยให้ยื่นคำขอได้ครั้งเดียวก่อนการประชุมนัดแรกตามข้อ 105/5 ไม่น้อยกว่าห้าวัน

การยื่นคำขอ
แถลงการณ์ปิด
สำนวน

ข้อ 105/10 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิยื่นคำขอแถลงการณ์ปิดสำนวนด้วยวาจาต่อที่ประชุมวุฒิสภา หรือยื่นคำแถลงการณ์เป็นหนังสือได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันแถลงเปิดสำนวน

ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอแถลงการณ์ปิดสำนวนด้วยวาจาต่อที่

ประชุมวุฒิสภา ให้ประธานวุฒิสภานัดประชุมเพื่อรับฟังคำ
แถลงการณ์ภายในเจ็ดวันนับแต่วันครบกำหนดตามวรรคหนึ่ง หากมี
การแถลงการณ์ปิดสำนวนด้วยวาจาของทั้งสองฝ่าย ให้คณะกรรมการ
ป.ป.ช. เป็นฝ่ายแถลงก่อน

ข้อ 105/11 ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมเพื่อลงมติ
ถอดถอนหรือไม่ถอดถอนภายในสามวันนับแต่วันแถลงการณ์ปิด
สำนวนด้วยวาจา หรือวันพ้นกำหนดให้ยื่นคำแถลงการณ์เป็นหนังสือ

การเรียก
ประชุมเพื่อ
ลงมติ

ข้อ 105/12 การออกเสียงลงคะแนนถอดถอนให้กระทำโดยวิธี
ลงคะแนนลับ ให้เลขาธิการวุฒิสภาจัดให้มีการลงคะแนนในคูหา โดย
มีกล่องใส่บัตรลงคะแนน และจัดเตรียมบัตรลงคะแนนที่ระบุชื่อผู้ถูก
กล่าวหา จากนั้นให้เลขาธิการวุฒิสภายานชื่อสมาชิกเพื่อรับบัตร
ลงคะแนนที่หน้าคูหาลงคะแนนแล้วเข้าลงคะแนนในคูหาไปโดยลำดับ
โดยให้สมาชิกกาเครื่องหมายกากบาท (x) ในช่องที่กำหนดว่า
ถอดถอนหรือไม่ถอดถอน และเมื่อลงคะแนนเสร็จแล้วจึงเริ่มนับคะแนน

วิธีการ
ลงคะแนน

ข้อ 105/13 ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการจับสลากเพื่อคัด
เลือกสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน เป็นกรรมการผู้ดำเนินการลง
คะแนนและตรวจนับคะแนน

การตั้งกรรมการ
ตรวจนับ
คะแนน

การนับคะแนนให้ขานคะแนนว่า “ถอดถอน” หรือ “ไม่ถอดถอน”
พร้อมทั้งชูบัตรลงคะแนนโดยเปิดเผยให้ผู้อยู่ในที่ประชุมได้เห็นด้วย

ข้อ 105/14 เมื่อวุฒิสภามีมติแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งมติ
ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกถอดถอนออกจาก
ตำแหน่ง แล้วแต่กรณี เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่เกี่ยวข้องโดยทันที

การวางตัวของ
สมาชิกใน
ระหว่างดำเนิน
การถอดถอน

ข้อ 105/15 นับแต่เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามข้อ 105/2 เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ 105/12 สมาชิกจักต้องวางตนเป็นกลางและเที่ยงธรรม ไม่กล่าวหรือแสดงไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งข้อความหรือความเห็นอันจะทำให้การพิจารณาและการวินิจฉัยของที่ประชุมต้องเสียความยุติธรรมไป เช่น

- (1) วิพากษ์ต่อสาธารณะซึ่งการดำเนินคดีหรือคำพยานหลักฐานของฝ่ายใดในลักษณะที่ไม่เหมาะสมต่อความเป็นกลางในคดี
- (2) ให้ความเห็นต่อสาธารณะ โดยประสงค์จะบ่งบอกให้ทราบได้ว่าตนจะมีมติเช่นใด
- (3) ให้ความเห็นในหมู่สมาชิกอันเป็นการแสดงผิดจากข้อเท็จจริงแห่งคดีหรือเป็นการวิพากษ์โดยไม่เที่ยงธรรมซึ่งการดำเนินคดีหรือพยานหลักฐานของฝ่ายใดหรือยังผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้อในคดี
- (4) ชักจูงหรือชี้แนะให้สมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดมีมติไปในทางใดในลักษณะที่เสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิก”

ประกาศ ณ วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2546

พลตรี มนูญกฤต รูปขจร

ประธานวุฒิสภา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบังคับฉบับนี้ คือ โดยที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 331 (7) บัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อย่างน้อยจะต้องระบุถึงกระบวนการพิจารณาของ วุฒิสภาในการถอดถอนผู้ใดผู้หนึ่งออกจากตำแหน่ง แต่โดยที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญข้างต้นมิได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ จึงจำเป็นต้องตราข้อบังคับนี้

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

พ.ศ. 2544

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

พ.ศ. 2544

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 193 (11) มาตรา 194 และ
มาตรา 316 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐสภาจึงตรา
ข้อบังคับการประชุมรัฐสภาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา
พ.ศ. 2544”

ข้อบังคับการประชุมของ
รัฐสภา

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในข้อบังคับนี้ คำว่า

นิยามที่ใช้ใน
ข้อบังคับ

“รัฐสภา” หมายถึง รัฐสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
และให้หมายความรวมถึงวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในระหว่างที่สภา
ผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบตามมาตรา 168 (1)
ของรัฐธรรมนูญด้วย

“ประธาน” หมายถึง ประธานของที่ประชุมรัฐสภา

“สมาชิกรัฐสภา” หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
สมาชิกวุฒิสภา

“การประชุมรัฐสภา” หมายถึง การประชุมร่วมกันของรัฐสภา
และให้หมายความรวมถึงการประชุมวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภา
ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ

“ที่ประชุมรัฐสภา” หมายถึง ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และ
ให้หมายความรวมถึงที่ประชุมวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในระหว่างที่

สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบด้วย

“เลขานุการรัฐสภา” หมายถึง เลขานุการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานรัฐสภาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาตามข้อบังคับนี้

“รองเลขานุการรัฐสภา” หมายถึง เลขานุการวุฒิสภาซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานรัฐสภาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นรองเลขานุการรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาตามข้อบังคับนี้

ข้อ 4 ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามข้อบังคับ และมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด 1

อำนาจและหน้าที่ของประธานรัฐสภา รองประธานรัฐสภา และหน้าที่ของเลขานุการรัฐสภาและรองเลขานุการรัฐสภา

อำนาจหน้าที่
ของประธาน
รัฐสภา

- ข้อ 5 ประธานรัฐสภามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้
- (1) เป็นประธานของที่ประชุมรัฐสภา
 - (2) กำหนดการประชุมรัฐสภา
 - (3) ควบคุมและดำเนินกิจการของรัฐสภา
 - (4) รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมรัฐสภาตลอดถึงบริเวณของรัฐสภา
 - (5) เป็นผู้แทนรัฐสภาในกิจการภายนอก

(6) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตาม (7)

(7) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มิถกกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ 6 รองประธานรัฐสภา มีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานรัฐสภาในกิจการอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานรัฐสภาหรือปฏิบัติการตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

อำนาจหน้าที่
ของรอง
ประธานรัฐสภา

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา หรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานรัฐสภาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา

ข้อ 7 เลขานุการรัฐสภา มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

หน้าที่ของ
เลขานุการ
รัฐสภา

(1) นัดประชุมคณะกรรมการครั้งแรก

(2) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่

(3) ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

(4) จัดทำรายงานการประชุมรัฐสภาและบันทึกการออกเสียงลงคะแนน

(5) ยินยอมมติของรัฐสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

(6) รักษาสรรพเอกสารและโสตทัศนวัสดุ

(7) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนด

(8) ปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

(9) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

หน้าที่ของรอง
เลขาธิการ
รัฐสภา

ข้อ 8 รองเลขาธิการรัฐสภามีหน้าที่ช่วยเลขาธิการรัฐสภา
ในกิจการอันเป็นหน้าที่ของเลขาธิการรัฐสภา หรือปฏิบัติการตามที่
เลขาธิการรัฐสภามอบหมาย

เมื่อไม่มีเลขาธิการรัฐสภา หรือเลขาธิการรัฐสภาไม่อยู่หรือ
ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่
แทนเลขาธิการรัฐสภา

หมวด 2 การประชุมรัฐสภา

ส่วนที่ 1 วิธีการประชุม

การประชุม
รัฐสภา

ข้อ 9 การประชุมรัฐสภาให้เป็นการเปิดเผย แต่ถ้า
คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวน
สมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ร้องขอให้ประชุมลับก็ให้ประชุมลับ

ในการประชุมเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุม
รัฐสภาได้ตามระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนด และให้ประธาน
รัฐสภาจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุ
โทรทัศน์ หากมีเหตุขัดข้องให้แจ้งที่ประชุมทราบ

ในการประชุมลับ ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุม เว้นแต่
ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธานเท่านั้น

ข้อ 10 การประชุมรัฐสภาให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 193 ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ 11 ในกรณีที่สมาชิกรัฐสภาเข้าชื่อร้องขอให้นำความ การเรียก
กราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภา
ประชุมรัฐสภา
ตามมาตรา 163 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภานำความกราบ
บังคมทูลภายในสามวันของวันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ

เมื่อได้มีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาแล้วให้แจ้ง
ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีทราบ

ข้อ 12 การนัดประชุมรัฐสภาต้องทำเป็นหนังสือ และให้ การนัดประชุม
นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ประธานรัฐสภาเห็นสมควรจะนัด
รัฐสภา
เร็วกว่านั้นก็ได้

ข้อ 13 ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมรัฐสภากับเอกสาร การส่งระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุมรัฐสภา ถ้าประธานรัฐสภา
วาระการ
เห็นสมควรจะบรรจุเรื่องใดเพิ่มเติมในระเบียบวาระการประชุม
ประชุมรัฐสภา
รัฐสภาอีกก็ได้ แต่ต้องก่อนวันนัดประชุมรัฐสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

ข้อ 14 การจัดระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาให้จัดตาม การจัดระเบียบ
ลำดับ ดังต่อไปนี้
วาระการ
ประชุมรัฐสภา

- (1) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (2) รับรองรายงานการประชุม
- (3) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (4) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (5) เรื่องที่เสนอใหม่
- (6) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานรัฐสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาก็ได้

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีขอให้จัดเรื่องซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน ก็ให้ประธานรัฐสภาพิจารณาและอาจจัดให้ตามที่คณะรัฐมนตรีขอ

องค์ประชุม

ข้อ 15 ให้มีสมุดวางไว้สำหรับสมาชิกรัฐสภาลงชื่อก่อนเข้าประชุมทุกครั้ง เมื่อมีสมาชิกรัฐสภาลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

เมื่อมีสมาชิกรัฐสภามาลงชื่อครบองค์ประชุมและมีสัญญาณให้เข้าประชุมแล้วให้ประธานดำเนินการประชุมได้

เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมรัฐสภายืนขึ้นจนกว่าประธานได้นั่งลง

ในกรณีอ่านพระบรมราชโองการหรือกระแสพระราชดำรัสให้ผู้อยู่ในที่ประชุมรัฐสภายืนฟังตลอดเวลาที่อ่าน

กรณีเลื่อน
การประชุม
รัฐสภา

ข้อ 16 เมื่อพ้นกำหนดประชุมรัฐสภาไปสามสัปดาห์แล้วสมาชิกรัฐสภายังไม่ครบองค์ประชุม ประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมรัฐสภาไปก็ได้

ข้อ 17 เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุม ให้สมาชิกรัฐสภาผู้มีอายุสูงสุดซึ่งมาประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกประธานเฉพาะคราวสำหรับการประชุมครั้งนั้น

พิจารณาตาม
ระเบียบวาระ

ข้อ 18 การประชุมรัฐสภา ให้ที่ประชุมรัฐสภาพิจารณาตามเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา และต้องดำเนิน

การพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาที่จัดไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 19 ผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุมรัฐสภา ให้ยกมือขึ้นพันศีรษะ เมื่อประธานอนุญาตแล้ว จึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานเท่านั้น

การกล่าว
ถ้อยคำในที่
ประชุมรัฐสภา

ข้อ 20 ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุมรัฐสภา ให้ประธานพิจารณาอนุญาต

กรณีที่รัฐมนตรี
ขอแถลงในที่
ประชุมรัฐสภา

สมาชิกรัฐสภาอาจซักถามเพื่อความกระจ่างในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่รัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ เมื่อเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ข้อ 21 ประธานมีอำนาจปรึกษาที่ประชุมรัฐสภาในปัญหาใด ๆ สั่งพักการประชุมรัฐสภา เลื่อนการประชุมรัฐสภา หรือเลิกการประชุมรัฐสภาได้ตามที่เห็นสมควร

อำนาจประธาน
ในที่ประชุม
รัฐสภา

ถ้าประธานลงจากบัลลังก์โดยมิได้สั่งอย่างใด ให้เลิกการประชุมรัฐสภา

ข้อ 22 รายงานการประชุมรัฐสภา เมื่อเลขาธิการรัฐสภาจัดทำเสร็จแล้วให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ก่อนที่จะเสนอให้รัฐสภารับรองให้ทำสำเนาวางไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาแห่งละสามฉบับ ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันเพื่อให้สมาชิกรัฐสภาตรวจดูได้

รายงานการ
ประชุมรัฐสภา

รายงานการประชุมรัฐสภาทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิกรัฐสภาที่มาประชุม ที่ลาการประชุม ที่ขาดการประชุม และบันทึกการออก

เสียงลงคะแนนแต่ละเรื่อง

การขอ
แก้ไขเพิ่มเติม
รายงานการ
ประชุมรัฐสภา

สมาชิกรัฐสภามีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริง โดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อเลขาธิการรัฐสภา ถ้าเลขาธิการรัฐสภาไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกรัฐสภาผู้นั้นมีสิทธิที่จะยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้รัฐสภาวินิจฉัย

ข้อ 23 รายงานการประชุมรัฐสภาครั้งใด เมื่อได้วางสำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาตรวจดูแล้ว ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยสมาชิกรัฐสภาขอให้แก้ไขเพิ่มเติม ในคราวที่รัฐสภาพิจารณารับรองรายงานการประชุมรัฐสภานั้น เลขาธิการรัฐสภาจะต้องแถลงต่อที่ประชุมรัฐสภาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

รับรองรายงาน
การประชุม
รัฐสภา

ข้อ 24 เมื่อที่ประชุมรัฐสภาได้รับรองรายงานการประชุมรัฐสภาครั้งใดแล้ว ให้ประธานรัฐสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

รายงานการประชุมรัฐสภาที่ยังมิได้มีการรับรองเพราะเหตุที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้เลขาธิการรัฐสภำบันทึกเหตุนั้นไว้และลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ 25 ที่ประชุมรัฐสภาอาจมีมติไม่ให้จดรายงานการประชุมลับครั้งใดทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้ แต่ให้มีบันทึกเหตุการณ์ไว้

การเปิดเผย
รายงานการ
ประชุมลับ

ข้อ 26 การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมรัฐสภา

ข้อ 27 ที่ประชุมรัฐสภาอาจมีมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ที่ได้กล่าว

หรือปรากฏในการประชุมรัฐสภาก็ได้

ข้อ 28 ให้เลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้พิมพ์และโฆษณารายงานการประชุมรัฐสภา ทั้งนี้ นอกจากรายงานการประชุมลับที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติไม่ให้เปิดเผย

การจัดพิมพ์
รายงานการ
ประชุมรัฐสภา

ส่วนที่ 2

การเสนอญัตติ

ข้อ 29 ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภาและต้องมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

การเสนอญัตติ

ข้อ 30 ญัตติตามมาตรา 188 และมาตรา 313 ของรัฐธรรมนูญ และญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

ญัตติที่ไม่ต้อง
มีผู้รับรอง

ข้อ 31 ญัตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ

ญัตติที่ไม่ต้อง
เสนอล่วงหน้า
หรือเป็น
หนังสือ

(1) ขอให้ปรึกษาหรือพิจารณาเป็นเรื่องด่วน

(2) ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา

(3) ขอให้ลงมติตามข้อ 25 หรือข้อ 27

(4) ญัตติในข้อ 32 ข้อ 53 ข้อ 54 ข้อ 55 ข้อ 56 หรือข้อ 111

(5) ญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ข้อ 32 เมื่อที่ประชุมรัฐสภากำลังปรึกษาหรือพิจารณาญัตติโดยอยู่ ห้ามเสนอญัตติอื่นนอกจากญัตติต่อไปนี้

ญัตติที่เสนอ
ได้ในขณะที่
ประชุมรัฐสภา
กำลังพิจารณา
ญัตติอื่นอยู่

(1) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาที่เป็นเรื่องเดียวกัน

ทำนองเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

(2) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น

(3) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ

(4) ขอให้เลื่อนการปรึกษาหรือพิจารณา

(5) ขอให้ปิดอภิปราย

ญัตติตาม (2) (4) หรือ (5) เมื่อที่ประชุมรัฐสภาลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้วห้ามเสนอญัตติอื่นในข้อนี้อีก

ข้อ 33 ญัตติตามข้อ 32 (5) ห้ามผู้ใดเสนอในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน

ข้อ 34 ญัตติที่เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ สมาชิกรัฐสภาผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อในญัตตินั้น

ข้อ 35 ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือให้ผู้รับรองญัตติแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้นพันศีรษะ

ข้อ 36 ญัตติที่บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาแล้ว หากผู้เสนอญัตติจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือจะถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอ หรือผู้รับรองจะถอนการรับรองญัตติจะต้องได้รับความยินยอมของที่ประชุมรัฐสภา

การขอลอน
คำแปรญัตติ

ข้อ 37 การขอลอนคำแปรญัตติจะกระทำเมื่อใดก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรญัตติจะกระทำได้เฉพาะภายในกำหนดเวลาแปรญัตติ

กรณีที่ญัตติ
หรือคำแปร
ญัตติใดตกไป

ข้อ 38 ญัตติหรือคำแปรญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมรัฐสภาแล้ว ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติไม่ชี้แจงใน

ที่ประชุมรัฐสภา หรือผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติไม่อยู่ในที่ประชุมรัฐสภา โดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมาย ญัตติหรือคำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนต้องมอบแก่สมาชิกรัฐสภาและต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน

ข้อ 39 ญัตติใดตกไปแล้ว ห้ามนำญัตติซึ่งมีหลักการ เช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ญัตติที่ยังมิได้มีการลงมติหรือญัตติที่ประธานรัฐสภาจะอนุญาตในเมื่อพิจารณาเห็นว่าเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

กรณีญัตติใดตกไปแล้ว

ส่วนที่ 3 การอภิปราย

ข้อ 40 ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน คือ ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมีหลายคน ให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน

กรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากกรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น หรือสมาชิกรัฐสภาหรือกรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ในชั้นคณะกรรมการ ให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้แปรญัตติด้วย

ข้อ 41 เมื่อผู้อภิปรายก่อนได้อภิปรายแล้ว การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายคัดค้านและ

การอภิปราย

ฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปราย อีกฝ่ายหนึ่ง จึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่คัดค้าน ย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องสลับและไม่ให้นับเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

กรณีมีผู้ขอ
อภิปราย
หลายคน

ข้อ 42 ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะให้คนใด อภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติ และผู้ซึ่งยังมิได้ อภิปรายด้วย

ลักษณะ
การอภิปราย

ข้อ 43 ในการอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็น ที่กำลังปรึกษากันอยู่ ต้องไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับ ผู้อื่น และห้ามนำเอกสารใด ๆ มาอ่านในที่ประชุมรัฐสภาโดยไม่จำเป็น และห้ามนำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุมรัฐสภา ทั้งนี้ เว้นแต่ ประธานจะอนุญาต

ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยา หรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์ หรือออกชื่อ สมาชิกรัฐสภาหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

ข้อ 44 ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นยุติการอภิปรายก็ได้

การประท้วง

ข้อ 45 สมาชิกรัฐสภาผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืน ข้อบังคับ ให้ยื่นและยกมือขึ้นหันศีรษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปราย พาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น

ข้อ 46 ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนได้ เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ 45

ข้อ 47 การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

การยุติการ
อภิปราย

(1) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(2) ที่ประชุมรัฐสภาลงมติให้ปิดอภิปราย

ข้อ 48 ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมรัฐสภาวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

การปิดอภิปราย

ข้อ 49 เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามผู้ใดอภิปรายอีก เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะต้องลงมติในเรื่องนั้นจึงให้ผู้ซึ่งมีสิทธิอภิปรายก่อนคนใดคนหนึ่งมีสิทธิอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ที่ประชุมรัฐสภาจะลงมติ

การอภิปราย
สรุป

ข้อ 50 ประธานอาจอนุญาตให้รัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมรัฐสภาประกอบการอภิปรายของรัฐมนตรีก็ได้

ข้อ 51 ถ้าประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยืนขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูดหยุดพูดและนั่งลงทันที

อำนาจประธาน
ในการประชุม
รัฐสภา

ส่วนที่ 4

การลงมติ

ข้อ 52 ในกรณีที่จะต้องมิตติของรัฐสภาให้ประธานมีสัญญาณให้สมาชิกรัฐสภาทราบก่อนลงมติ ถ้าความเห็นของที่ประชุมรัฐสภา

การลงมติ
ของรัฐสภา

มีสองฝ่ายให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากกว่า และถ้าความเห็นของที่ประชุมรัฐสภามีตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้

ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การออกเสียงชี้ขาดของประธานให้กระทำเป็นการเปิดเผย โดยจะให้เหตุผลหรือไม่ก็ได้

การออกเสียง
ลงคะแนน

ข้อ 53 การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำเป็นการเปิดเผย แต่เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน ขอให้กระทำเป็นการลับ จึงให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีร้องขอหรือสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติให้ลงคะแนนลับตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีสมาชิกรัฐสภาคัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกรัฐสภาในที่ประชุมรัฐสภา ให้ถือเป็นเอกสิทธิ์ที่จะลงคะแนนโดยเปิดเผย

การออกเสียง
ลงคะแนน
เปิดเผย

ข้อ 54 การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้
(1) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด
(2) เรียกชื่อสมาชิกรัฐสภาตามลำดับอักษร ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนตาม (1) หากเครื่องออกเสียงลงคะแนนขัดข้อง ให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีตาม (1) จะใช้วิธีตาม (2) ได้ต่อเมื่อสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติและที่ประชุมรัฐสภาอนุมัติ หรือเมื่อมี

การนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ 56

การออกเสียงลงคะแนนตาม (2) ให้ประธานเชิญสมาชิกรัฐสภา
ทุกคนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน

ข้อ 55 การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

การออกเสียง

(1) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้
ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย X
รวมผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมาย O

ลงคะแนนลับ

2) เขียนเครื่องหมายหรือวิธีอื่นใดตามที่ประธานกำหนดลง
บนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้

การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีตาม (1) จะใช้วิธีตาม (2) ได้
ต่อเมื่อสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติและที่ประชุมรัฐสภานุมัติ หรือเมื่อมี
การนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ 56

การออกเสียงลงคะแนนตาม (1) หรือ (2) ให้ออกเสียง
ลงคะแนนเป็นรายคนโดยเรียกชื่อสมาชิกรัฐสภาตามลำดับอักษร และ
ให้ประธานรัฐสภาเชิญสมาชิกรัฐสภาทุกคนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน

ข้อ 56 เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ 54 (1) หรือ
ข้อ 55 (1) ถ้าสมาชิกรัฐสภาร้องขอโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรอง
ไม่น้อยกว่าสี่สิบคนให้มีการนับใหม่ ก็ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่
และให้เปลี่ยนวิธีการลงคะแนนเป็นวิธีตามข้อ 54 (2) หรือข้อ 55 (2)
แล้วแต่กรณี เว้นแต่คะแนนเสียงมีความต่างกันเกินกว่าสามสิบคะแนน
จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่มิได้

การนับคะแนน
เสียงใหม่

เมื่อได้มีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ 54 (2) หรือข้อ 55 (2)
แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกมิได้

ข้อ 57 สมาชิกรัฐสภาซึ่งเข้ามาในที่ประชุมรัฐสภาระหว่างการออกเสียงลงคะแนนอาจออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการนับคะแนน

การประกาศมติ
ต่อที่ประชุม
รัฐสภา

ข้อ 58 เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ให้ประธานประกาศมติดต่อที่ประชุมรัฐสภาทันที ถ้าเรื่องใดรัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงถึงจำนวนที่กำหนดไว้หรือไม่

ข้อ 59 ผู้ใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมรัฐสภาว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมรัฐสภาวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

การจัดทำ
บันทึก
การออกเสียง
ลงคะแนน

ข้อ 60 ให้เลขาธิการรัฐสภาจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาแต่ละคนและปิดประกาศบันทึกดังกล่าวไว้ ณ บริเวณรัฐสภาที่ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

หมวด 3

กรรมวิธีการ

ข้อ 61 การตั้งคณะกรรมวิธีการของรัฐสภา กรรมวิธีการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา และกรรมวิธีการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

การตั้งคณะ
กรรมวิธีการ
ของรัฐสภา

ข้อ 62 ภายใต้บังคับข้อ 61 ในการเลือกตั้งคณะกรรมวิธีการของรัฐสภาสมาชิกรัฐสภาแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมวิธีการ การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ถ้ามีการเสนอชื่อกรรมวิธีการเท่ากับจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมดให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อมากกว่าจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมด ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

ข้อ 63 การประชุมคณะกรรมวิธีการต้องมีกรรมวิธีการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

องค์ประชุม
ของคณะ
กรรมวิธีการ

ข้อ 64 การประชุมคณะกรรมวิธีการให้นำข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุมรัฐสภามาใช้บังคับโดยอนุโลม

การประชุม
คณะกรรมวิธีการ

ให้คณะกรรมวิธีการแต่ละคณะเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ และตำแหน่งอื่น ๆ จากกรรมวิธีการในคณะนั้น ๆ

ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้กรรมการผู้มีอายุสูงสุด ซึ่งอยู่ในที่ประชุมของคณะกรรมการ เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อดำเนินการเลือกตั้งประธานและรองประธาน

คณะกรรมการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา ปัญหาใด ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ตามแต่จะมอบหมายได้

การเรียก
เอกสารหรือ
บุคคลใดมา
ชี้แจง

ข้อ 65 การเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคล ใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในการประชุม คณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธาน คณะกรรมการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ

ผู้มีสิทธิเข้าฟัง
การประชุม
คณะกรรมการ
รัฐสภา

ข้อ 66 ในการประชุมคณะกรรมการ สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี หรือผู้ซึ่งประธานของที่ประชุมอนุญาตมีสิทธิเข้าฟังการ ประชุม

ในกรณีประชุมลับ ผู้ที่จะเข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจากประธานของที่ประชุม

ผู้มีสิทธิชี้แจง
แสดงความ
เห็นในที่
ประชุมคณะ
กรรมการ

ข้อ 67 ภายใต้บังคับข้อ 66 ผู้เสนอญัตติ รัฐมนตรี และ ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายมีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นใน ที่ประชุมคณะกรรมการได้ตลอดเรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติมีสิทธิชี้แจง แสดงความคิดเห็นได้เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ผู้เสนอญัตติหรือ ผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้สมาชิกวุฒิสภาผู้อื่นหรือ กรรมการท่านใดท่านหนึ่งกระทำแทนได้

ประกาศ
กำหนดการ
ประชุมคณะ
กรรมการ

ข้อ 68 ให้เลขาธิการรัฐสภาประกาศกำหนดการประชุม คณะกรรมการไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และมีหนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมาชี้แจงประกอบญัตติหรือคำแปรญัตติ แล้วแต่กรณีล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน หากเรื่องใดจะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมายหรือเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ให้แจ้งคณะรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ 69 ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มาชี้แจงต่อคณะกรรมการตามนัดจนเวลาล่วงไปเกินกว่าสามสัปดาห์นับแต่เวลาที่ได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติได้ให้คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คณะกรรมการพิจารณาเรื่องนั้นยังไม่เสร็จหรือที่ประชุมอนุญาตให้เลื่อนการชี้แจงออกไป

กรณีคำแปร
ญัตติตกไป

ข้อ 70 ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใด จะสงวนคำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้รัฐสภาวินิจฉัยก็ได้

สงวนคำแปร
ญัตติ

ข้อ 71 กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวนความเห็นไว้เพื่อขอให้รัฐสภาวินิจฉัยก็ได้

สงวน
ความเห็น

ข้อ 72 เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดตามที่รัฐสภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อรัฐสภา

รายงาน
ของคณะ
กรรมการ

ในที่ประชุมรัฐสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวในวาระหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้บุคคลใดแถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากประธาน

ข้อสังเกต
ของคณะ
กรรมาธิการ

ข้อ 73 ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ก็ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวนั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมการ เพื่อให้รัฐสภาพิจารณา

ในกรณีที่รัฐสภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประธานรัฐสภาส่งข้อสังเกตของคณะกรรมการให้คณะรัฐมนตรีทราบ ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบว่าได้ปฏิบัติตามข้อสังเกตนั้นประการใดหรือไม่ และให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ที่ประชุมรัฐสภาทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุมรัฐสภา

กรณีคณะ
กรรมาธิการ
กระทำการ
ใดไม่เสร็จตาม
เวลาที่กำหนด

ข้อ 74 ถ้ารัฐสภามีมติให้คณะกรรมการใดกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด และคณะกรรมการนั้นกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะกรรมการต้องรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบโดยด่วน

ให้ประธานรัฐสภามีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควร แล้วแจ้งให้ที่ประชุมรัฐสภาทราบภายหลัง

การพ้นจาก
ตำแหน่งของ
กรรมาธิการ

ข้อ 75 กรรมาธิการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (2) ตาย
- (3) ลาออก

(4) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(5) รัฐสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ 76 ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการ
ไต่สวน ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งต่อประธานรัฐสภา เพื่อ
ขอให้รัฐสภาตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง

การตั้ง
กรรมการ
แทนตำแหน่ง
ที่ว่าง

หมวด 4

การให้ความเห็นชอบตามมาตรา 173 ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ 77 เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอให้รัฐสภามีมติให้พิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตาม
มาตรา 173 ของรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้า
ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

กรณีคณะ
รัฐมนตรีร้อง
ขอให้รัฐสภามี
มติให้พิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ที่ประชุมรัฐสภาพิจารณาและ
ลงมติว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติหรือ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบ ให้ที่ประชุม
รัฐสภาตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกของแต่ละสภามีจำนวนเท่า
กันตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอประกอบกันเป็นคณะกรรมการร่วมกัน
เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนั้น

การพิจารณา
ของคณะ
กรรมาธิการ
ร่วมกัน

ข้อ 78 ในการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกันให้นำ
ความในหมวด 3 กรรมาธิการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้นำ
ข้อ 92 ข้อ 93 ข้อ 95 และข้อ 97 มาใช้บังคับกับการพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม

กรณีรัฐสภา
พิจารณาร่าง
พ.ร.บ. ความที่
คณะกรรมา
ธิการร่วมกัน
เสนอเสร็จแล้ว

ข้อ 79 เมื่อรัฐสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามที่คณะกรรมการ
ร่วมกันเสนอเสร็จแล้ว ให้ที่ประชุมรัฐสภาลงมติว่าเห็นชอบหรือ
ไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ข้อ 80 ในกรณีที่รัฐสภาลงมติตามข้อ 77 หรือข้อ 79 ไม่
เห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

ข้อ 81 เมื่อรัฐสภามีมติเห็นชอบด้วยตามข้อ 79 ให้
ประธานรัฐสภาดำเนินการส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมติของรัฐสภา เพื่อให้นายกรัฐมนตรี
นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป

หมวด 5

การให้ความเห็นชอบตามมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญ

การให้ความ
เห็นชอบตาม
มาตรา 178
ของ รธน.

ข้อ 82 เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอให้รัฐสภาพิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญต่อไปตามมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

ข้อ 83 เมื่อรัฐสภามีมติเห็นชอบตามข้อ 82 แล้ว ให้รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับของแต่ละสภา เว้นแต่การนับระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภาตามมาตรา 174 ของรัฐธรรมนูญ ให้เริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่รัฐสภามีมติเห็นชอบ

หมวด 6

การเสนอและการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 84 ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้

- (1) หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
- (2) เหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นให้กำหนดโดยชัดเจน การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการยกเลิกมาตราใดของรัฐธรรมนูญ ให้ระบุมาตราที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้

การเสนอและ
การพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 85 ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้

การตรวจสอบ
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 86 ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่สมาชิกรัฐสภาเสนอตามมาตรา 313 (1) ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาทำการตรวจสอบและหากมีข้อบกพร่องให้ประธานรัฐสภาแจ้งผู้เสนอเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง

ข้อ 87 ให้ประธานรัฐสภาบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้น กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

ข้อ 88 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

การพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
ในวาระที่หนึ่ง

ข้อ 89 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่หนึ่ง ให้รัฐสภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวาระหนึ่ง ที่ประชุมรัฐสภาจะตั้งคณะกรรมการพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้

ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหลายฉบับรวมกัน รัฐสภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับ

หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อที่ประชุมรัฐสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้ลงมติว่าจะใช้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

ข้อ 90 ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ให้พิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

ข้อ 91 การพิจารณาในวาระที่สอง ให้ที่ประชุมรัฐสภาตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งจากสมาชิกรัฐสภาเพื่อพิจารณามีจำนวนไม่เกินสี่สิบห้าคน และกรรมการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา และกรรมการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

การพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
ในวาระที่สอง

ข้อ 92 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นคณะกรรมการ สมาชิกรัฐสภาผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่รัฐสภารับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่รัฐสภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
ขึ้นคณะ
กรรมการ

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น

รายงาน
ของคณะ
กรรมาธิการ

ข้อ 93 เมื่อคณะกรรมการธิการได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานรัฐสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการธิการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมาธิการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ข้อ 94 เมื่อประธานรัฐสภาได้รับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและรายงานของคณะกรรมการธิการตามข้อ 93 แล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาภายในสิบห้าวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

การพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
ที่คณะ
กรรมาธิการ
พิจารณาเสร็จ
แล้ว

ข้อ 95 ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่คณะกรรมการธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้สมาชิกรัฐสภาอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำ หรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่มีการสงวนคำแปรญัตติ หรือที่มีการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 96 การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองชั้นพิจารณา
เรียงลำดับมาตราให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

การออกเสียง
ลงคะแนนใน
วาระที่สอง

ข้อ 97 เมื่อได้พิจารณาตามข้อ 95 จนจบร่างแล้ว ให้
รัฐสภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณา
ครั้งนี้สมาชิกรัฐสภาอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไข
เพิ่มเติมเนื้อความใดมิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

ข้อ 98 เมื่อได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมใน
วาระที่สองเสร็จสิ้นแล้วให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้
รัฐสภาพิจารณาเป็นวาระที่สาม

การพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
ในวาระที่สาม

ข้อ 99 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในวาระ
ที่สามไม่มีการอภิปราย และให้ที่ประชุมรัฐสภาลงมติว่าเห็นชอบหรือ
ไม่เห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามชั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียก
ชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยใน
การที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ข้อ 100 ในกรณีที่รัฐสภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่ง
ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบ
ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเป็นอันตกไป

กรณีที่ร่าง
รัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
ตกไป

ข้อ 101 เมื่อรัฐสภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการส่งร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้า
ทูลกระหม่อมถวายต่อไป

กรณีรัฐสภา
มีมติเห็นชอบ
ด้วยกับร่าง
รธน.แก้ไข
เพิ่มเติม

หมวด 7 การแถลงนโยบาย

การแถลง
นโยบาย

ข้อ 102 เมื่อคณะรัฐมนตรีขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา 211 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ให้ประธานดำเนินการให้สมาชิกรัฐสภาซักถามและอภิปรายรวมกัน เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาได้มีมติให้ซักถามและอภิปรายเป็นประเด็น ๆ ไป

ข้อ 103 สมาชิกรัฐสภามีสิทธิจะซักถามและอภิปรายทั้งในทางสนับสนุน และคัดค้านในเรื่องความเหมาะสมของนโยบายและความสามารถที่จะบริหารราชการแผ่นดินให้สำเร็จผลตามนโยบาย ในการนี้ สมาชิกรัฐสภาอาจซักถามและอภิปรายถึงแผนการปฏิบัติ และวิธีการที่จะปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ ด้วยก็ได้

ข้อ 104 เฉพาะแต่รัฐมนตรีเท่านั้นที่มีสิทธิจะอภิปรายตอบข้อซักถามหรือข้อคัดค้านของสมาชิกรัฐสภา

เพื่อความสะดวก รัฐมนตรีจะตอบสมาชิกรัฐสภาที่ซักถามหรือคัดค้านทีละคนเป็นลำดับไป หรือจะรอรวมตอบครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ 105 ในการอภิปรายนั้น นอกจากที่กำหนดไว้ในหมวดนี้แล้ว ให้นำความในหมวด 2 ส่วนที่ 3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 8

การเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภา

ข้อ 106 เมื่อนายกรัฐมนตรีขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาตามมาตรา 213 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

ข้อ 107 ในการอภิปรายให้นำความในหมวด 2 ส่วนที่ 3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิด
อภิปรายทั่วไป
เพื่อฟังความ
คิดเห็นของ
สมาชิกรัฐสภา

หมวด 9

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

ข้อ 108 สถานที่ประชุมของรัฐสภาย่อมเป็นที่เคารพและเป็นเขตหวงห้าม บุคคลซึ่งเข้าไปในห้องประชุมรัฐสภาต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายตามที่ประธานรัฐสภากำหนด บุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกรัฐสภาหรือเจ้าหน้าที่รัฐสภา เมื่อหมดภารกิจต้องออกจากห้องประชุมรัฐสภา

การแต่งกายของสมาชิกรัฐสภานั้นให้แต่งเครื่องแบบสมาชิกรัฐสภาหรือสากลนิยม หรือชุดพระราชทาน หรือตามที่ประธานรัฐสภากำหนด

การรักษา
ระเบียบและ
ความเรียบร้อย
ในสถานที่
ประชุมรัฐสภา

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวนและห้ามสูบบุหรี่ในห้องประชุมรัฐสภา

ข้อ 109 ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ ประธานมีอำนาจเตือนห้ามปราม ให้ถอนคำพูด ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ ให้กล่าวขอขมาในที่ประชุมรัฐสภา หรือสั่งให้ออกไปจากที่ประชุมรัฐสภาโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุมรัฐสภา หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้นำตัวออกจากสถานที่ประชุมรัฐสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณรัฐสภา

คำสั่งของประธานตามข้อนี้ ผู้ใดจะโต้แย้งมิได้

ข้อ 110 การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาในที่ประชุมรัฐสภา หรือบริเวณรัฐสภา หรือเข้าฟังการประชุมรัฐสภา ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้น และการโฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุมรัฐสภา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนดไว้

หมวด 10

บทสุดท้าย

การงดใช้
ข้อบังคับ
ของรัฐสภา

ข้อ 111 ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติ โดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน ให้งดใช้ข้อบังคับข้อใด

ข้อหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี หาก
ที่ประชุมรัฐสภานุมัติก็ให้ใช้ได้

ข้อ 112 ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ ให้เป็น
อำนาจของรัฐสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมรัฐสภาได้ลงมติ
วินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
เท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเป็นการใดแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้น
เป็นเด็ดขาด

กรณีมีปัญหา
ต้องตีความ
ข้อบังคับของ
รัฐสภา

การขอให้ที่ประชุมรัฐสภาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง อาจกระทำได้
โดยประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิก
รัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน

ข้อ 113 การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ ต้องเสนอเป็นญัตติ
โดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน

การขอ
แก้ไขเพิ่มเติม
ข้อบังคับของ
รัฐสภา

การเสนอและพิจารณาญัตติในวรรคหนึ่งให้นำข้อ 84 ข้อ 86
ข้อ 88 ข้อ 89 วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่ ข้อ 91 ข้อ 92
ข้อ 93 ข้อ 94 ข้อ 95 ข้อ 96 ข้อ 97 ข้อ 99 วรรคหนึ่ง และข้อ 100
มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่ง
และในวาระที่สามให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

ข้อ 114 ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายประสงค์จะให้
มีการโฆษณาคำชี้แจงตามมาตรา 157 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ
ให้บุคคลนั้นยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาตามแบบที่กำหนด

กรณีผู้เสียหาย
ประสงค์ให้มี
การโฆษณา
คำชี้แจง

คำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ต้องมีข้อความเป็นข้อเท็จจริงโดยไม่มี
ลักษณะเป็นความผิดอาญา หรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่น

าวให้แล้วเสร็จ
ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ในกรณีที่ประธานรัฐสภา
เห็นสมควรโฆษณาคำชี้แจงดังกล่าว ให้เลขาธิการรัฐสภาคำเนินการ
โฆษณาคำชี้แจงดังกล่าวด้วยวิธีปิดประกาศไว้ ณ บริเวณรัฐสภา
ที่ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ มีกำหนดระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่
ประธานรัฐสภาเห็นควรจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจง และให้ส่งสมาชิก
รัฐสภาเพื่อทราบ ในการนี้ ประธานรัฐสภาอาจจัดให้มีการโฆษณา
คำชี้แจงนั้นโดยวิธีการอื่นด้วยก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ 18 พฤษภาคม พุทธศักราช 2544

ลงชื่อ อุกัย พิมพ์ใจชน
(นายอุทัย พิมพ์ใจชน)
ประธานรัฐสภา

จัดทำโดย กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์

พิมพ์ที่ สำนักงานพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<http://www.parliament.go.th>